

Híd

2012. IV. szám

evangélikus missziói magazin

védelmező
szent

teremtő
Atya

ÓMEGA

alf

szereket

mindenható

teremtő
Atya

ítélő

megbocsátó
háromság

ISTEN

örökkévaló

kegyelmes

gondoskodó

csodálatos

FELEMEL

erős
gyógyító

megváltó

SZÓL

átölelő

lehajol

Magazinunkat **telefonon** is megrendelheti a Kedves Olvasó, postai befizetés a mellékelt **sárga csekken** lehetséges.

Előfizetési díj egy évre:
1600 Ft

Egy lap ára 400 Ft.

Kérjük, hogy a közlemény rovatba írja be, hogy előfizeti-e az újságot, vagy adományával segíti a Híd és a missziói munka szolgálatát.

Minden Evangélikus Életet olvasó testvérünk előfizetés nélkül kapja a lapot, de támogatást tőlük is kérünk.

Újságunkat az Evangélikus Élet megrendelése nélkül is lehet igényelni.

(A Híd magazin nem az Evangélikus Élet melléklete, hanem önálló sajtótermék.)

Legyen Ön is a missziói munka rendszeres támogatója!

Az Evangélikus Missziói Központ számlaszáma:
11716008-20157087

Köszönjük eddigi adományát!

Kérjük, segítse misszionkat ezután is!

Sajnálatos hiba folytán magazinunk előző számának nem a korrektúrázott, végleges változata került a nyomdába. A szöveghibákért Olvasóink szíves elnézését kérjük!
A szerk.

A HÍD EVANGÉLIKUS MISSZIÓI MAGAZIN előfizetése egy évre 1600 Ft

Megrendelhető az Evangélikus Missziói Központ elérhetőségein: tel./fax: 06 1 400 3057 (délelőtt hívható), e-mail: evmis@lutheran.hu, 1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38-40.

HÍD EVANGÉLIKUS MISSZIÓI MAGAZIN – megjelenik negyedévente * 2012. 4. szám * Kiadó és szerkesztőség: Evangélikus Missziói Központ – Magyar Evangélikus Rádiómisszió , 1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38-40., tel./fax: 06 1 400 3057, e-mail: evmis@lutheran.hu, honlap: <http://misszio.lutheran.hu>, számlaszám: 11716008-20157087 * Felelős szerkesztő és kiadó: Szeverényi János , e-mail: janos.szeverenyi@lutheran.hu, www.szeverenyijanos.hu, tel.: 06 20 824 5463 * Munkatársak: Balog Eszter, Dankuné Tóth Éva, Erdészné Kárpáti Judit, Fehér Charlotte, dr. Garádi Péter, Kis Ferenc Balázs, Kovács László, Kóháti Dorottya, Szeverényi Jánosné, ifj. Zászkaliczky Pál * Grafikai tervezés, tördelés: Perl Andrea, Perl János (Kreatív Flotta Stúdió) * Nyomdai kivitelezés: Pauker Nyomdaipari Kft. * HU ISSN 1787-5749 * Egy szám ára 400 Ft, előfizetési díj egy évre 1600 Ft * Megrendelhető a kiadónál. Az Evangélikus Élet hetilapban elhelyezett példányok ingyenesek. Adományokat kérünk és elfogadunk.

Tartalom

FÓKUSZBAN ISTEN

- 2 Előfizetői hirdetés
- 3 Más, több, nagyobb
- 4 Makogás az Úrról
- 6 Tudományos tájékozódás és hitválaszok
- 8 Ahol kidobták a bálványokat...
- 10 Isten
- 11 Lehet-e tagadni Istent?
- 12 Bátran kérdezz, megbeszéljük!
- 14 Hol lakik Isten?
- 15 Isten: mennyei Atyánk
- 16 Mire tanított engem az ateizmus?
- 18 Az ismeretlen Isten megismerése
- 19 Isten halk és szelíd
- 20 Biblia – a találkozások könyve
- 22 Isten-morzsák Luther kosarából
- 24 Könyvajánló

ÉLŐ VÍZ

- 25 Tanúságtétel – Szeretetéhség
- 26 Interjú – Rendhagyó interjú egyházkerületi felügyelőinkkel
- 28 Misszió – Az első és a második kopernikuszi fordulat
- 30 Hogyan tovább, egyház? – A cél és az eszköz kerüljön a helyére
- 32 XX. századi hitvallóink – A magyarságot vissza kell vezetni Istenhez!
- 34 XX. századi hitvallóink – Fabula
- 34 Küldetésünk – Egy hálózati kulcsszereplő portréja 3.
- 36 Hitvédelem – Az Apológia Kutatóközpont
- 38 Órálló – Az én felelősségem próbatétel idején
- 41 Rádiómisszió – Az imaszolgálat megérinti az embereket
- 42 Órálló – Nyílt levél gyerekeket nevelő szülőkhöz
- 44 Visszajelzések – Híd-posta
- 45 Képes hírek – Országos evangelizáció
- 46 Evangelizáció – ProChrist 2013
- 47 Belmisszió – Épüljetek!
- 48 Ajánló – Zenés-énekes CD-k
- 49 Rejtvény * Énekem az Úr – Megszámolta, számon tartja
- 50 Imádkozunk! – Imádkozunk a Hazáért többet!
- 51 Rádiómisszió – A Missziói Központ hírei * Derű
- 52 Vers – Ének az Istenséghez

Más, több, nagyobb

Oly korban jártam iskolába, amikor a hívő tanárokat is kötelezték Isten tagadására. Feladatuk volt a kicsiny gyermekek ateista nevelése. Tizenkét évesek voltunk, amikor az osztályfőnök felállította azokat (ketten voltunk), akik konfirmálnak. Előadást tartott arról – míg mi álltunk Kovács Évával –, hogy a mai felvilágosult szocialista ember, aki meghódította a világegyetemet is, mint Gagarin, nem hisz régi babonákban. A másik tanár könnyes szemmel beszélt arról, hogy mi megérjük majd a kommunizmust, melyben mindenki annyi árut vesz el magának, természetesen pénz nélkül, amennyire szüksége lesz, és Lenin azért volt kopasz, mert a sok agy kinyomta a hajhagymákat. Szokásom szerint akkor is kérdeztem. Az iránt érdeklődtem, hogy autóból is csak egyet fog mindenki hazavinni?

Más hatások sem segítettek az Isten megtalálásában. Az egyházat érthetetlennek és unalmasnak találtam, a családi kegyesség pedig jó szándékú, de túlerőltetett volt számomra.

Egy pécsi kirándulás alkalmával a székesegyház kapujában elhelyezett tablótartalmat elgondolkodtatott. Ismert tudósok hitvallását tartalmazta. Itt valami nem

stimmel, gondoltam. **Ha a hit valóban a szerény képességűek és a gyávák menedéke, akkor ezek a nagyszerű elmék, mint Einstein, Kepler, Newton, Pascal, Szentgyörgyi és mások, hogyan hihettek a Teremtőben?** Hívővé mégsem ez a felismerés tett, hanem az a tapasztalat, amit Pál így ír le: „szívünkbe áradt az Isten szeretete a nekünk adott Szentlélek által” (Róm 5,5). Életem egyik igéjévé, áldott tapasztalatává vált. Később, amikor megtaláltam a padlason a születésem évében megjelent bibliaolvasó útmutatót, vettem észre, hogy testi születésem napján is ez az ige volt arra a napra kijelölve.

Az én történetem is azt bizonyítja, amit minden bibliai elődünk felismert és átélt: **Istenben magunktól nem tudunk hinni, Őt be nem bizonyíthatjuk, meg nem ismerhetjük addig, amíg Ő nem szól meg, nem jelenti ki magát.** A véges nem fogadhatja be a végtelent – mondták a bölcsek. Mivel Ő „nagyobb a mi szívünkénél” (1Jn 3,20), nagyobb a hitetlenségénél, bűnnél; „őbenne élünk, mozgunk és vagyunk” (ApCsel 17,28). És ő az ajtó, az út, melyen beléphetünk a teljes életbe.

A jó hír pedig az, hogy hitünk nem emberi vallás, erőlködés, hanem az élő Isten

kinyilatkoztatása. Ő szólította meg Ábrahámot, Mózeset, a prófétákat, apostolokat, reformátorokat és mind a ma élő millió és millió embert, és győzte meg őket arról, hogy ő VAN, ő az Alkotó, a Megváltó és a Megtartó.

Az kegyes tévedés, hogy csak Jézuson keresztül lehet Istent érzékelni, hiszen az Örökkévaló kijelenti magát a természetben, a történelemben és a lelkiismeretben. Az ószövetségi idő embereivel is találkozott, beszélt az Isten, de azt valljuk, hisszük és tapasztaljuk, hogy igazi, helyes istenképünk Jézus Krisztusban lehet.

„Miután régen sokszor és sokféleképpen szólt az Isten az atyákhoz a próféták által, ezekben a végső időkben a Fiú által szólt hozzánk, akit örökösévé tett mindennek, aki által a világot teremtette. Ő Isten dicsőségének a kisugárzása és lényének képmása, aki hatalmas szavával hordozza a mindenséget, aki miután minket bűneinktől megtisztított, a Mennyei Felség jobbjára ült.” (Zsid 1,1–3)

● SZEVE RÉNYI
JÁNOS

Makogás az Úrról

„Isten hangja a csönd.” (Thomas Merton)

A csönd adja minden hang értelmét.

A csöndet a szívünkkel halljuk.

Ha a szív kinyílik az igazságra, akkor előbb-utóbb befogadja Krisztust. Az igazság kerülése istentagadáshoz vezet.

Eredetileg a tulajdon szent volt, mert föld, víz, levegő Istené volt, s az ő képviselője, a Király rendelkezett vele az egész közösség érdekében.

A magántulajdon szentsége az Antikrisztus szentségtörése.

A pénz az Antikrisztus madzagja, amelylyel jelének viselőit mozgatja.

Az antikrisztusi kor alapörülete az üdv-helyzet nem tudása.

A bolsevik és a nemzetiszocializmus meg a liberalizmus közös vonása Krisztus gyűlölete.

„Ha valakinek nincs keresztje, az nem keresztény.” (Bálint Zsolt)

A gondolatok ülepedésekor kiderül, hogy közülük melyiknek szülője a szív, a fej, az ülep.

Isten léte és holléte nem tudományos kérdés, nem is vallási, nem is teológiai, nem is filozófiai, hanem személyes: szeretem-e?

Miért hiszek? Pontosabb és fontosabb, hogy szeretem-e Istent?

A kultúra az Éghez, a civilizáció a Földhöz való viszonyunk.

Az ember fejlődése kultikus, mert értelme az Istenhez való közeledés.

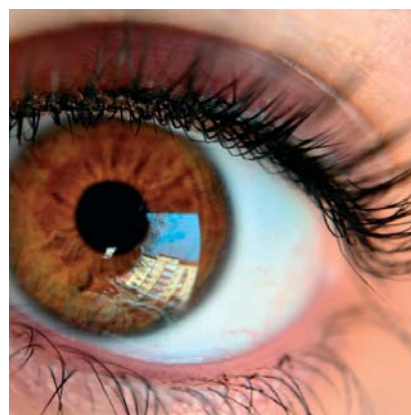
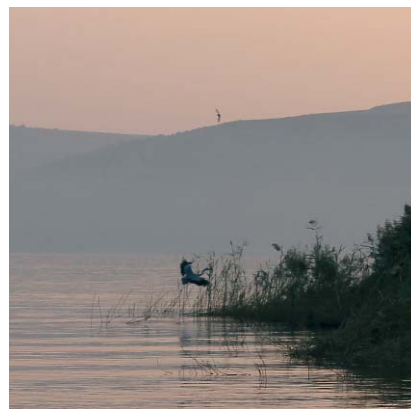
A szent ellentéte a giccseMBER.

Mindenkinek önmaga a keresztje.

„Istent úgy találd meg a leggyorsabban, ha visszamész oda, ahol elhagytad.” (Eckhart Mester)

„Isten nevét senki sem tudja helyesen kiejteni.” (Eckhart Mester)

A számunkra is fölfogható Névre Jézus

tanított meg bennünket: Mi Atyánk... Az képes kimondani, aki amikor mi-t mond, mi-t él, amikor Atyánkat mond, Atyánkat él, amikor miképpent mond, akkor akképpen cselekszik.

Az ember szó csak Istenre is gondolva ejthető ki helyesen.

A Mi átélése maga a metanoia, a megfordulás, önző testi énünk levetése és újjászületés valamennyiünk közös isteni énjében. Beavatás. Ezt magyarázza Jézus Nikodémusnak.

Az én helyes kiejtése: mi.

Ki merészeli őszintén kívánni, hogy „jöjjön el a Tè országod?”

Ne higgye, hogy Isten olyan ostoba, mint millió tudós, bankár, tábornok meg piárügynökség.

Ő a mi, a közös, isteni énünk.

Isten csak élettel közelíthető meg – ezért találhat rá tudós és tudatlan, okos és bolond, jó és bűnös.

Minél közelebb kerülsz Istenhez, annál kisebb leszel és annál erősebb.

Szent Mihály a legkisebb, azaz a leg-hatalmasabb.

A szentkönyvből annyit értünk, amennyit megélünk belőle.

Aki nem éli, nem érti.

A szentkönyv elhelyezi az embert a Valóságban – él-ményünkkel elhelyezkedünk benne.

Az ember szó kiejtése Istent idézi: nincs is értelme máskülönben, hisz az ember az ő képmása.

A köszöntés legalább hármassal találkozás jele, ezért szól így: adjon Isten jó napot!

Az életet a bensőnkől sugárzó vilá-gosság világítja meg, de saját fényünk leg-inkább kápráztat, akár az orrunk elé tartott gyertya. A jó világítótorony a szeretet-ragyogás, ami társunkon át sugároz.

Istent keresem a tükrömben – önma-gamat látom; magamat keresem – a félel-metes Istent találom.

A közös Atyát elutasítók létmódja a testvérharc, a kizsákmányolás, a hazugság.

Ahogy Isten gyöngye pontja az ember, úgy az emberé az Isten, azaz a nagyra-vá-gyás. A kísértő csábmondata ez: „Olyanok lesztek, mint az istenek”. Az ördög tudja, hogy ennél kevesebbre nem érdemes tö-rekednie az embernek.

Amennyire nem találjuk helyünket az égben, úgy a földön sem.

Az életminimum a mindennapi kenyér, a létminimum az, ami az emberséghez elengedhetetlen.

Az ember létminimuma Isten – nélküle a lélek a létminimum alatt él.

A hit a mennyei Édesapánkkal való érintkezés.

Ha a hit megvakul, akkor bigottsággá lesz, és a szívet és az értelmet maga alá gyűri.

Nincsen máshová.

Azokért imádkozott, akiket nem tud szeretni – hátha Istennek sikerül, helyette.

Az Evangélium arról szól, hogy a testet öltött Isten miként él, jár-kel, beszél, eszik-iszik, vitázik, vigasztal, gyógyít és szenved a földön – köztünk, testvérei között.

A Teremtés – felőlünk látható – alap-szabálya, hogy az ősrobbanásból keletke-zett anyag rögtön valami lett, foton, elektron, proton, egyszersmind az Egész-nek a része! Egyik sem lett akármilyen, hogy aztán pár milliárd év alatt összevolu-cionalizálja önmagát meg a világegyete-met! Minden a Törvénnyel együtt született, tehát saját tulajdonságaival, a kölcsönhatásokkal, a természeti állan-dókkal stb. – vagyis a Renddel.

Ha az atomokra ekkora gond visel-tetett, akkor miért kapott volna kevesebb figyelmet az ember?

Az evolúció hiányzik a Teremtésből, csak a Törvény létezik, az Isteni Rend pulija, aki emberré terelte össze a „vé-letleneket”.

„Az evolúció során csak egyetlen lény, az ember fejlődött.” (Buji Ferenc)

• CZAKÓ GÁBOR

Tudományos tájékozódás és hitválaszok

Találkozás Réthelyi Miklós egyetemi tanárral, az Anatómiai Intézet professzorával

ban éltem át. Ott tanultam meg írni, olvasni, számolni, hatévesen, hazatérve egyedül hittanból volt lemaradásom, amit itthon gyorsan bepótoltam. Második elemistaként egy apácaiskolába, a Notre Dame de Sionba jártam, ott a mindennapok része volt a katolikus rítus. Később a ciszterci gimnáziumba kerültem, ott szintén jó szerzetes tanári nevelésben részesültem. Az imádság, az Isten felé fordulás számomra kora gyermekkoromtól meghatározó élmény.

Az apácáknál nem volt túl merev, szigorú a rend?

Harmonikus időszak volt, mert bár formális keretek voltak, nagyon elismerték a teljesítményt, a legjobbakat megjutalmazták. Rendszeres élethez szoktattak minket, ahol érdemes volt tanulni, kitűnni, mert megbecsülték a helytállást.

Felnőtt hitre ébredését mikorra teszi?

Nagyjából a pécsi orvosi egyetemi éveimre, amikor elkerültem otthonról. Hirtelen nagyon sok kérdésre kellett választ találnom. Kiváló professzoraim voltak, itt ismertem meg Szentágothai Jánost. De az igaz, hogy a pécsi nagyon

bolsevik egyetem volt... Nyögtünk is az egész rendszer alatt. Oda egyházi gimnáziumból abban az időben senki nem került be. Hihetetlen ideológiai nyomás nehezedett ránk, hiszen közvetlenül az 1956-os forradalom utáni időben voltunk.

Nem volt nagyon magányos mint talán egyedüli hitben felnevelkedett hallgató?

Lassan kiderült, hogy van egy-egy évfolyamtársam, akivel „össze lehet kacsintani”, akik másként gondolkodnak a megfélemlítő dresszúra ellenére. Az egyetemi évek végén találkoztam későbbi feleségemmel, Szentágothai Klárával. Bekerülve az ő családjába hitéletük, vallásgyakorlatuk óriási hatással volt rám. Sikerült mindkettőnk meggyőződését, családi hagyományait, a római katolikus és az evangélikus vallást egymás mellé állítani, és kialakítani a *mi családunkra* jellemző hitéletet. Vallom, hogy a protestantizmusnak és az erdélyi protestáns vezetőknek nagymértékben köszönhető a magyar nyelv, a kultúra megmaradása, fejlődése. Erre az örökségre az egész magyarság méltán lehet büszke. Ezért is volt számomra olyan megtisztelő, hogy előadóként szólhattam a reformációi gálaesten.

Az ökumené megélése tehát napi gyakorlat az Ön és családja számára.

Feleségemmel a tabáni templomban esküdtünk. A plébános atya azzal bocsátott közös utunkra, hogy az ökumené, a felekezeti megbékélés, az egymásra figyelés legyen az életstratégiánk kettőnk között és szélesebb körben is. Ezt próbáljuk azóta is megvalósítani, és ebben a szellemben neveltük fel a gyermekeinket is.

Hit és tudományos közélet címmel, az idei Reformációi Gálán tartott előadásában professzor úr elmondta: hívő római katolikus, de családja révén erős szálakkal kötődik az evangélikus egyházhoz. Hogyan emlékszik vissza gyermekkori hitélményeire?

Valóban szorosan kötődöm az evangélikus egyházhoz, sőt, az egyik nagyapám is evangélikus volt. Katolikus hitben nőttem fel, gyönyörű emlékiem vannak a kunszentmártoni karmelita kolostorban eltöltött ministráns évekről. A háború viszontagságait szüleimmel Németország-

**Az egyházi esküvő nem volt minden-
napos vagy épp veszélytelen a múlt
rendszerben. Ön és felesége, mind-
ketten fiatal orvosok, mérlegelték-e
egyáltalán ezt a szempontot?**

A legkevésbé sem, hiszen a szüleink és mi magunk is ragaszkodtunk hozzá. Tény, hogy 1965-ben nem mehetett mindenki nyilvánosan templomba – mi abban a kiváltságos helyzetben voltunk, hogy elmehettünk, sőt, még a munkahelyem párttitkára is részt vett a templomi esküvőn. De persze nem ez volt az általános. Manapság, amikor a szekularizáció ilyen mértékben terjed, esztelenség *nem ökömenében* gondolkodni. A világ felé csak közösen tudjuk hitelesen hirdetni a megváltást, egymástól tanulva. Arra nézve, aki összeköt, s nem arra, ami elválaszt. A laikusokra éppúgy vár ez a feladat, mint a klerikusokra.

**Ön orvos, tudós, professzor, és
ekként – is – idézte Einsteint az elő-
adásában: „A tudomány vallás nélkül
sánta, a vallás tudomány nélkül vak.”
Saját pályáján hogyan éli meg ennek
igazságát? Amikor például az orvos-
tudomány elérkezik saját határaihoz,
a hit azonban bármely helyzetben az
emberi dimenziókon túlmutatva re-
ményt ad, válaszokkal szolgál.**

Hogy milyen fontosnak tartom, hogy az orvosok és lelkészek, illetve a testet és a lelket gyógyító szakemberek együttműködjenek, arra hadd mondjak egy példát. 1989-ben, amikor már lehetett új ötletekkel előállni, hallgatóimmal megszerveztem a *Szenvedő ember* című előadás-sorozatot. Orvosokat és lelkészeket hívtunk meg előadni betegségről, szenvedésről, gyógyulásról és reménységről. A cél az volt, hogy az orvostanhallgatókkal megismertessük, hol van a határ, ahol az orvosnak „kabátot kell cserélni”, és együttérző emberként, filozófiai és lelki szinten is a szenvedő mellé kell áll-

nia. Amikor az orvosi beavatkozás már nem elég. A betegágyon fekvők jelentős része hívő, vagy fokozottabban foglalkoztatják az élet elmúlásának kérdései. A lelki egyensúly betegség idején történő kialakításához és fenntartásához ekkor szakszerű segítség, támasz kell.

**Istenképe változott az élete egyes ese-
ményeinek lenyomataként?**

Mindenképpen. Még az elmúlt két évben is, amikor miniszterként néztem szembe új feladatokkal. Gyerekként a jelen pillanatban él az ember, a hittan mást jelentett, mint felnőtt, érett ésszel rádöbbenni, hogy mi a feladatunk a világban. Az értelemmel megvívott megoldások buktatóit csak hittel tudjuk elfogadni. Elfogadni jót és rosszat, és Istennel összhangban élni az életünket. Egyedülálló érzés számomra, hogy az egész teremtettségnek én egy eleme vagyok, s ezt jóra kell használnom, azokért, akikért felelős vagyok, és akiket szeretek. A hitből sok segítséget nyerek ehhez.

**Apósa, az idén, október 31-én száz
éve született kiváló tudós, anatómus,
agykutató, Szentágothai János a leg-
jobb példa arra, hogy az igazán ko-
moly gondolkodású elmék nem
lehetnek meg vallásos világnép-
nélkül. Ő hitével is szolgálta az em-
beriséget, és tudományos eredmé-
nyeit is gazdagította mély istenhite.
Mit jelentett az Ön számára, hogy
családtagként, közelről ismerhette
őt?**

Példakép előttem. Kíváncsisága, páratlan aktivitása, szerénysége, nagyvonalúsága máig meghatározó számomra. Hívó, harmonikus családi élete és tudományos pályája egyaránt követendő példa előttem. Hit és tudomány: mindkettőre szükségünk van. A tudomány azért van, hogy tájékozódjunk, megis-

merjük a világot és annak működését, de ugyanakkor a nagy miértekre, az emberiség igazi nagy létkérdéseire adott válaszokra csak a hitünk által jutunk el. A reményt abban látom, hogy a XX. század általános értékvesztési hullámvölgye után talán még időben kinyílik az emberiség szeme arra, hogy veszélyeztetett világunkban az Isten képére és hasonlatosságára teremtett ember a legnagyobb csoda, és hogy a mi felelőségünk, hogy gyermekeink, unokáink számára értelmes életet és lakható világot adjunk át.

• KŐHÁTI DOROTTYA

NÉVJEGY

Dr. Réthelyi Miklós orvos, anatómus, egyetemi tanár, az orvostudományok akadémiai doktora. A Pécsi Orvostudományi Egyetemen végzett, majd a budapesti I. Számú Anatómiai Intézetben kezdte pályáját. Egyetemi tanár, a Népjóléti Minisztérium oktatási főosztály-vezetője, 1991 és 1995 között a Semmelweis Orvostudományi Egyetem rektora, az egyetem egészségügyi menedzserképzésének és a magatartástudományok oktatásának elindítója. 1994-től az Anatómiai Szövet-és Fejlődéstani Intézet igazgatója. 2010 és 2012 között az Orbán-kormányban nemzeti erőforrás miniszter. Több alkalommal volt vendégprofesszor az Észak-karolinai Egyetemen. A Professzorok Batthyány Körének tagja. Felesége Szentágothai Klára orvos, három gyermekük és kilenc unokájuk van.

Ahol kidobták a bálványokat...

Avagy rendhagyó beszámoló az *Interserve* thaiföldi vezetőségi értekezletéről

Thaiföldön lépten-nyomon bálványok szentélyeibe botlik a látogató. Néhol az utcasarkon babaház méretű pagodák füstölgő gyümölcsáldozatokkal, máshol hatalmas kolostorok és templomok makulátlanul csillogó, aranylósztúpákkal, imaharangokkal, gyönyörű ligetekkel körülvéve. A büszke Thaiföld a

buddhizmus hazája, minden szentélyben különféle méretű, formájú és testhelyzetű Buddha-szobrok találhatók.

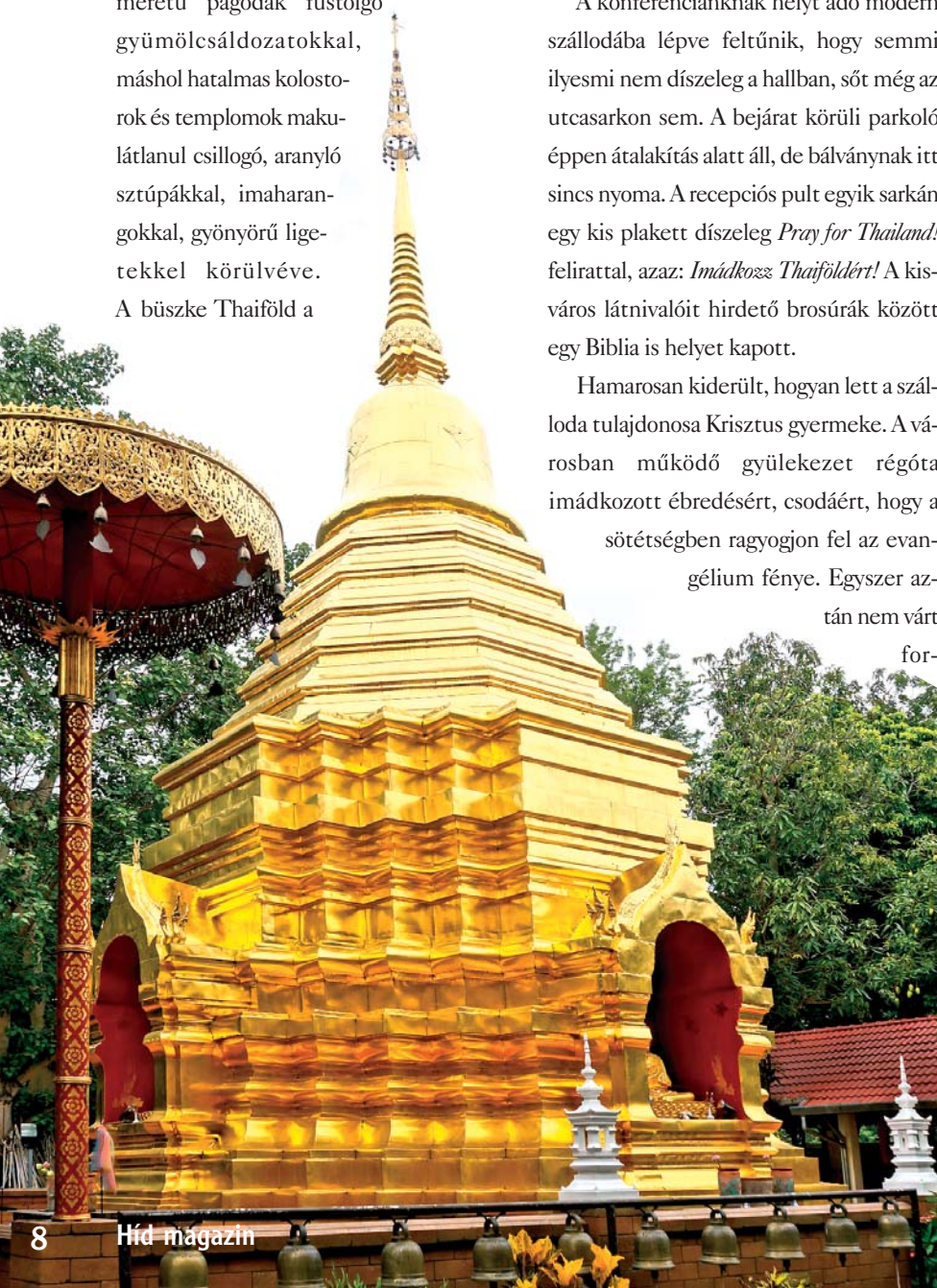
A konferenciánknak helyt adó modern szállodába lépve feltűnik, hogy semmi ilyesmi nem díszelg a hallban, sőt még az utcasarkon sem. A bejárat körüli parkoló éppen átalakítás alatt áll, de bálványnak itt sincs nyoma. A recepciós pult egyik sarkán egy kis plakett díszelg *Pray for Thailand!* felirattal, azaz: *Imádkozz Thaiföldért!* A kisváros látnivalóit hirdető brosúrák között egy Biblia is helyet kapott.

Hamarosan kiderült, hogyan lett a szálloda tulajdonosa Krisztus gyermeke. A városban működő gyülekezet régóta imádkozott ébredésért, csodáért, hogy a sötétségben ragyogjon fel az evangélium fénye. Egyszer aztán nem várt

for-

mában jött a válasz erre az imára. Az egyik gyülekezeti tag egy érdekes álmot látott. Egy régi barátnőjével álmodott, aki nem volt hívő, és ráadásul a város egyik leggazdagabb asszonya, egy szálloda tulajdonosa. Az álomban egy kígyó mászott az asszony hátán, és ő elhessegette azt. Másnap felkereste ezt a barátnőt és megosztotta vele az álmát. A gazdag nőnek leesett az álla, mert éppen akkor szörnyű hátfájás gyötörte. A barátnő ezt hallva megígérte, hogy imádkozni fognak érte a gyülekezetben. Másnap csoda történt. A gazdag szállodás asszonynak elmúlt a hátfájása, és barátnője bizonyágtételét hallva megtért. Ezt követően kivitette a szállodából a bálványokat, sőt a szállodája tizennegyedik emeletén lévő éttermet is kiüríttette, és a gyülekezet használatára bocsátotta. A parkolóban álló hatalmas szentélyt is lebontatta. Ez nem több száz éve történt, hanem éppen egy hónapja! Ezért folyt munka a parkolóban. A google street-view képén (jobbra) a szálloda előtt még 2012. június 26-án is ott díszelg a szentély, viszont amikor ott voltunk, akkor már csak a hült helyét láttuk.

Ilyen és ehhez hasonló történeteket nem is egyet hallhattam az Interserve nemzetközi missziós szervezet konferenciáján. A nagy múltra visszatekintő szövetség vezetőségének együttlétét áthatotta Isten jelenléte, az imádság, a közös igetannulmányozás és Isten dicsőítése. Szer-

vezetünk a XXI. század egyházát is szeretné megszólítani a misszióba hívás üzenetével. Több olyan országban is, ahol hagyományosan nagy múltra tekint vissza a misszió ügye, egyre lankad a lelkesedés, és fogy a jelentkezők és a támogató magánemberek és gyülekezetek száma. Ezzel szemben Ázsiában, Afrikában és Dél-Amerikában soha nem látott ébredés indult be, amit a misszió iránti olthatatlan lelkesedés is követ. Ma a hosszú távon szolgálatot teljesítő Interserve-missionáriusok több mint negyedét dél-koreai testvéreink adják. De erősen jönnek fel a brazil, maláj, indiai, sőt kínai egyházak küldöttjei is. A misszióba küldő és a fogadó országok közötti határvonal elmosódik, mert a misszió mai fázisában az eddig legkevésbé elért országokban is van már egyháza Krisztusnak, és ők is ki szeretnék venni részüket a még el nem ért testvérek evangelizációjában. Az Interserve, melynek eddig is fontos alapértéke volt az együttműködés, mostani értekezletén nagy hangsúlyt fektetett ennek a valóságnak a megragadására és az új helyzetre adható válaszok keresésére.

Mi lehet ennek a változásnak az oka? Bizony hosszasan sorolhatjuk okként a nyugati kultúrát átjáró liberális áltoleranciát, a posztmodern kor relativizmusát, amelyben Krisztus egyedül üdvözítő mivolta még az egyházban is probléma, vagy a fogyasztói társadalmat annak anyagiasságával, kényelemhajhászásával. De

ennél sokkal egyszerűbben is megközelíthetjük a problémát. A cikk elején leírt történet alapján feltehetjük a kérdést: Vajon a nyugati keresztyénség kidobta-e a bálványokat, vagy továbbra is dédelgeti őket? Vajon az Istennel találkozás nagy lehetőségét nem szalasztjuk-e el, mert annyi minden eltakarja Őt előlünk?

A konferencia utolsó reggelén az igeszolálatot egy Fülöp-szigeteki testvérünk tartotta. Hadd emeljem ki egy rendhagyó gondolatát: „Minden ország olyan, amilyen az egyháza.” Első hallásra talán furcsa ez a mondat, de gondoljuk csak végig: egyházunk tud-e a világ számára valami gyökeresen újat modellezni, vagy éppen ellenkezőleg, engedjük, hogy az egyház idomuljon a korszellemhez, a világhoz? Van-e prófétai tűz egyházunkban, vagy csak a túlélésre törekszünk?

Krisztus egyháza Ma-

gyarországon hatalmas múltra tekinthet vissza, de ma is erős és él. A missziói lelkesedés mégis sokszor hiányzik gyülekezeteinkből. Pedig annyi mindent adhatunk és kaphatunk, ha bekapcsolódunk a misszióba. Isten gazdag áldásának csatornáit nyílhatnak meg ezáltal. Miről is van szó? Annak a gyülekezetnek, amely komolyan veszi Jézus elhívását, és támogatja azokat a testvéreket, akik a többé-kevésbé biztos megélhetést hajlandóak feladni a missziói munkáért, olyan áldásban lesz része, mely visszahat a gyülekezet saját környezetében végzett misszióra is. A misszió nem pénz, hanem hit kérdése. Jobban mondván az élő hit számára nem kérdés, hogy szükséges-e a misszió avagy nem.

Az Interserve csapatával szeretnénk Magyarországon, sőt egész Közép-Európában ennek az ébredésnek a katalizátora lenni! Szívesen tartunk missziói témában gyülekezeti programokat, előadásokat.

• JÓ ANDRÁS

Az Interserve eurázsiai régiójának igazgatóhelyettese elérhetőség: interserve.hu@gmail.com

A google street-view képen a szálloda előtt még 2012. június 26-án is ott díszleg a szentély, viszont amikor ott voltunk, akkor már csak a hült helyét láttuk.

Az összeállítást készítette:
Kis Ferenc Balázs

A szó eredetére vonatkozó elméleteknek se szeri, se száma.

A sumer „istin” szóra visszavezetve: egyetlen, egyedüli, egyedülálló. Emellett azért állnak kérdőjelek, mert a sumerek többistenhívők voltak.

Van olyan, aki a finnugor „ős” szóból származtatja, képzővel kiegészítve. Ez a képző a nőstény szavunkban is megtalálható.

A napisten, a hattí Estan, illetve a napistennő, a hettita Istanu neve is ott áll a lehetséges eredetek között. Ugyancsak hasonlóságot mutat a székely rovásírás U (us) jele és a hettita hieroglifa isten jelével.

Ha azt feltételezzük, hogy az is és a ten szavak külön-külön is értelmezhetők, akkor olyan érdekességet találhatunk, hogy török, kínai, japán, de még azték forrásokban is szerepel ez a szó 'ég' jelentéssel, azaz 'az égi ős'. Vagy pedig úgy, hogy a Ten már eleve istennév volt, és az ős-Ten az, aki az Egy Isten.

Néhány bizonyítatlan, de elgondolkodtató furcsaság:

TENTE: altató szócska, esetleges imamaradvány, a gyermekre Ten áldását kéri az anya

ESZTENDŐ: isten-idő

ÉDEN: Den (Ten) háza, melyben az „é”, az épít gyöke

TENGELY: Ten körül forog a világ

TÜNDÉR, TENGER...

<http://www.istenszavunk.extra.hu/>

Isten

Az Isten szó eredete, jelentése és egyéb furcsaságok

Egy ateista épp azért nem találja Istent, amiért a tolvaj sem a rendőrt. (ismeretlen)

Tudom, hogy Isten nem ad nekem semmi olyat, amivel nem tudok mit kezdeni. Bárcsak ne bízna bennem annyira! (Teréz anya)

Isten nem az, amit az ember elképzeli, vagy amiről úgy gondolja, hogy érti. Ha érti, akkor biztosan téved. (Szent Ágoston)

Isten ígéretei olyanok, mint a csillagok. Minél sötétebb az ég, annál fényesebbek. (David Nicholas)

Isten nélkül bármi, amit teszünk, csak egy lényegtelen és tovaszálló sóhaj. (Alfred North Whitehead)

Ha nem lenne Isten, a szívünk ugyan hálát érezne, de nem lenne kinek megköszönni ezt a csodaszép világot. (Christina Rossetti)

Isten önjelölt szónokai gyakran kiabálnak – Ő maga suttog. (Martin H. Fischer)

Minden ember szívében van egy Isten alakú úr. (Blaise Pascal)

Úgy érzed, hogy mások természetesnek veszik az erőfeszítéseidet? Képzeld el, hogy Isten hogy érezheti magát! (ismeretlen)

Ha nem találjuk Istent, nem Ő vészelt el. (ismeretlen)

Ha meg akarod találni Istent, tölts egy kis időt a gondolataid közötti űrben. (Alan Cohen)

Aggódok a népemért, ha arra gondolok, hogy Isten igazságos: hiszen az Ő igazságossága sem alhat örökké. (Thomas Jefferson)

Isten nem adhat nekünk boldogságot vagy békességet Önmagán kívül, mert ezek kívülről nem léteznek. (C. S. Lewis)

Lehet-e tagadni Istent?

Talán furcsán hangzik egy keresztyén újságban ez a kérdés, de fontos, hogy bátran szembenézzünk vele, és őszintén válaszoljunk rá. Természetesen lehet tagadni Isten létezését, hiszen bizonyítani nem lehet ezt. Kétféle értelemben is beszélhetünk istentagadásról. **Vannak, akik bármilyen emberfölötti hatalomnak vagy a személyes Istennek létét tagadják, ők az ateisták.** Sokkal többen vannak azok, akik nem Isten létét, hanem szavának megbízhatóságát tagadják.

Az ateista gondolkodók érvelése Isten nemléte mellett gyakran zavarba ejtően logikus. Mások elfogadják azt, hogy a világ létrejötte, törvényszerűségei és folyamatai mögött egy tudatos szervezőerő, ősök áll, azonban a személyes Isten létét tagadják. **Róla azt gondolják, hogy valójában az ember találta ki azért, hogy gyengeségével, tehetetlenségével szembesülve kapaszkodót és reményt alkosson nyugtalan szívének, de valójában a sorsnak mint személytelen erőnek a megszemélyesítése.** Kísérlet arra, hogy az ember életének sehogyan sem magyarázható, sokszor fájó eseményeire választ keressen.

Az Isten létét tagadók egyik jellemző megközelítése, hogy annak kell bizonyítania állítása igazságát, aki valaminek a létezését kijelenti. Eszerint nekünk, keresztyéneknek kell igazolnunk, hogy Isten létezik, nem pedig az istentagadóknak Isten nemlétét. Nem hiszem azt, hogy bármiféle istenbizonyíték meggyőző erejű lehetne. Sem a torinói lepel, sem a Krisztus keresztyéből való szilánkok, sem pedig csodás események. Hús-

vét napján a tanítványok számára az sem volt elég meggyőző istenbizonyíték, hogy maga a Föltámadott jelent meg közöttük.

Tudomásul kell vennünk azt, hogy a hit nem az érvek és ellenérvek csörtéjében születik. Isten a mi térbe és időbe szorított gondolkodásunk számára valóban elérhetetlen, meg sem közelíthető. A teremtett világ értelmes vizsgálata révén felismerhető, hogy valaminek, valakinek lennie kell megismerésünk határán túl, de ez a felismerés sem elég meggyőző a mindent relatívnak vagy éppen megismerhetetlennek tartó emberek számára.

Valaki egyszer azt mondta, hogy Istennek nem ügyvédekre, hanem tanúkra van szüksége. Érdemes ezt megszívlelnünk. A hit ugyanis akkor születik, amikor Isten személyesen megszólít. Ennek a személyes érintettségnek következtében egyszer csak értelmét veszti a kérdés Isten létevel kapcsolatban. Valaki megszólít, beszél hozzám, cselekszik az életemben, és azt nem tudom másként magyarázni, mint hogy kétséget kizáróan létezik! A régen és ma élő hívő emberek, keresztyének és zsidók egyaránt, nem arra törekednek, hogy igazolják Isten létét, hanem tanúskodnak arról, amit átéltek és átélnek nap mint nap az Istennel való közösségben. Ezért mondhatjuk, hogy hitünk nem a mások által való meggyőzetés eredménye, hanem belső meggyőződés. Jézus és a samáriai asszony párbeszédét követően, miután Jézus két napig a samáriai falu vendége volt, ezt mondták az asszonynak a falubeliek: *„Már nem a te beszédedért hiszünk, hanem mert magunk hallottuk és tudjuk, hogy valóban ő a világ üdvözítője” (Jn 4,42).*

Sokan tagadják Istent, akik egyébként elhiszik, hogy Ő létezik. Az ő esetükben az istentagadás azt jelenti, hogy szeszélyesnek, igazságtalannak, gonosznak tartják, akiben nem érdemes bízni, vagy egyszerűen úgy tesznek, mintha Isten nem is létezne. Mindez abból fakad, hogy félreismerik, ezért nem bíznak benne, félnek tőle, és ezért megpróbálnak elbújni előle. Ezt a falat egyedül Isten képes áttörni, amikor Krisztusban elénk tárja végtelen szeretetét és irgalmát, és a Szentlélek igazán személyessé teszi mindezt számunkra. Ekkor lesz a távoli és ismeretlen Isten az én saját szerető mennyei Atyám. Ettől kezdve nem harmadik személyben beszélek róla, hanem úgy szólítom meg: Te vagy az én Istenem. • KOVÁCS LÁSZLÓ

Bátran kérdezz, megbeszéljük!

Néhány gondolat a gyermek–Isten kapcsolatáról

A kisgyermek, aki beszélni tanul, rámutat tárgyakra, és kérdez: „Az mi?” Majd megkapva a választ fejlődik szókincse, mígnem egy napon kimondja: „Anya, annyira szeretlek!” – és a nyakába borul ölelve. Csodálatos ez a folyamat, leírhatatlan.

A hittel kapcsolatosan is alapjaiban ugyanez a helyzet. A gyermek először csak apró dolgokat, később egészen nehezeket is kérdez. Vajon a kapott válaszok és a gondolatai alapján ki tudja-e mondani majd szívvel-lélekkel azt is – ahogy egy ismert gyermekének szól –: „Jó Atyám, imádlak, leborulva áldlak, úgy szeretlek!”

Ez a folyamat akkor indul, amikor a gyermeket elkez-

di érdekelni: *hol is volt, amikor még nem volt, amikor még anya hasában sem volt?* Nagyon megnyugtatóan hat, ha ilyenkor megértheti: mint gondolat mindig is létezett az édesanyja fejében. El lehet mondani, hogy amikor édesapa megölelte édesanyját, akkor a Teremtő Isten megáldotta szeretetüket, és anya pocakjába helyezte őt, mint icipici lényt. *Hogy miért éppen oda?* Mert a Teremtő Isten tudta, hogy ez a legbiztonságosabb hely a felnevelésre a megszületésig. Ilyen és ehhez hasonló beszélgetések tapasztalatom szerint segítik a gyermeket abban, hogy tudja, élete nem véletlen, hanem Istentől kapott, Isten által és a szülei szeretete által létrejött élet. Ha ezt megérti, látható örömmel tölti el, és sokszor kéri is a történet elmesélését.

Ebbe a történetbe ismételten belekapaszkodhatunk, amikor testvére születik vagy csecsemő érkezik a rokonságban, baráti körben. De ha kis háziállatot – vagy őket ábrázoló képeket – látunk, akkor is szó eshet a Teremtőről, aki az életet adja. Egy látogatás a piacon is alkalom arra, hogy a zöldségeket, gyümölcsöket megte-
k i n t v e

kitérjünk rá: a Teremtő Isten mennyi mindent ad nekünk, hogy ellásson bennünket. Csodás élmény megállni egy kertben az almától roskadó fa alatt, és a gyermek jelenlétében hálát adni a Teremtő látható és kézzel fogható munkájáért. Ez mint lelki élmény, legyen csak pár szavas is, mégis jelentősen hat rá.

Egy négy-öt éves gyermek, ha egy nyári estén csipni kezdik a szúnyogok, vagy látja a ragadozókról szóló könyvekben az antilopot faló krokodilt, tovább gondolkodik: **Isten miért teremtette a szúnyogot, ha megcsíp?** **Miért teremtett „gonosz, ronda” krokodilt?** Ezek a kérdések is kiváló alkalmak a beszélgetésre.

Csodás dolog este a csillagokat megfigyelni, megbeszélni, hogy *miért nem esnek le onnan*, kitérni arra, hogy *hova is „megy” a Nap este, és hol van a Hold nappal*. A teremtett világról való beszélgetés során egyre nagyobb távlatok nyílnak: jöhet a Föld, a földrészek, és újra az állatok különleges világa, még részletesebben...

Az évszakok múlását magyarázva gyakran felteszik a gyermekek a kérdést, hogy *miért van ez így, hogy elmúlik a nyár, és jön az ősz, majd a tél stb.?* Ezeknél is érdemes megállni, elidőzni a gyermekek szintjén, hogy Isten így, ilyenek teremtette a világunkat.

Fotó: Lovas Gábor

Sajnos, halálesetet is gyakran átélnek a gyermekek, legtöbbször a nagyszülő halálát. Ilyenkor a tipikusan feltett kérdések egyike, hogy akkor most *hol van a nagyika, vagy hol van a papa*. Ez is olyan pont, amelyre konkrét választ vár. Érdeklődve figyel, ha elmondjuk, hogy amikor mi már nem tudunk a nagyikáról gondoskodni, mert már olyannyira beteg és öreg, hogy nem tud már meggyógyulni sohasem, akkor Isten magához hívja őt, és ő gondoskodik róla tovább. Ekkor persze jönnek a további kérdések, hogy akkor *leszuhanyozza-e őt a Jóisten, és ad-e neki pizsamát*. Minden ilyen jellegű kérdést megnyugtatóan lehet tisztázni a gondviselő Istenről való beszélgetéssel. **Az életünk, a születésünk, a halálunk Isten kezében van.** Ezzel sikerül megnyugtató életutat felvázolni a gyermek számára. Ha majd később figyel az idősödő nagyszüleit, az öregeket, nyugalommal és elfogadással tekint az élet végére.

Ebben a folyamatban növekedve maga a gyermek is érzékeli a változásokat: „*Már három-, már négy-, már öt-, lassan hatéves leszek!*...” Ha születésnapon elhangzik az „Isten éltesen sokáig!”,

remélem, hogy ezek nemcsak szavak a számára, hanem kezdi érteni is: a fejlődés, a tanulás, a növekedés mind Istentől van. **„Anyá, mikor leszek olyan nagy, mint apa? Mikor nővök akkorára?”** – ebből a kérdésből is kicseng, mennyire vágnak arra a gyermekek, hogy ők is erősek, izmosak, hatalmasak legyenek. Az apa képe különösen is meghatározó a gyermek hitbeli fejlődésben, hiszen a szerető, ölelő, a „küszöbön átemelő”, erős, fegyelmező apától fog eljutni a Mennyei Atya szeretetéhez.

A lelkiek mindeközben valahogy maguktól jönnek. Ha az édesanya lefekvéskor megkérdezi kicsinyét, mi volt jó aznap, minek örült, akkor néhány rövid mondatban közösen hálát lehet adni. Aztán sor kerül arra is, mi volt rossz – mert lehet, hogy csak akkor mer elárulni valamit a gyermekünk –, akkor annak megfelelően is lehet imádkozni. Néhány szóban érdemes megemlíteni az aktuális, következő napi teendőket is, lehet ennek függvényében is imádkozni, mert ez erőt ad a gyermeknek, csodálatos, ha nyugodtan és békességben tud elaludni.

A lelkieket, az imádság kialakítását az is segítheti, ha egy jól sikerült bevásárlás után hálásan felsóhajtunk: „Hála Istennek, aki lehetővé tette, hogy meglegyen, amire szükségünk van!” Ezzel segítünk abban gyermekünknek, hogy ne vegye annyira természetesnek, hogy az automatából – a falból – kijön a pénz, amit aztán elköltünk.

Természetesen a gyermek-istentisztelet, a gyermekbibliákör is nagy-

mértékben hat a lelkére: látja és hallja, hogy más gyermek is imádkozik, énekel, rajzol, kérdez. A bibliai történetekre különbözőképpen reagálnak a gyermekek, de ebből is sokat tanulnak, vagyis egymástól. A közösség nagyban hat rájuk, és befolyásolja, hogy összességében szeretnek-e templomba menni, érzik-e, hogy várják, hogy van helyük, ahova kényelmesen leülhetnek, ahol gondolkodhatnak, alkothatnak valamit a hallott bibliai történet alapján, és tovább kérdezhetnek.

Összefoglalva: ha a gyermek és szülei kapcsolata szépen, folyamatosan épül, akkor a gyermek istenképe, hite is korának megfelelően fejlődik. A téli ünnepeink: advent és karácsony mindenképpen segítenek a szülőknél – és nagyszülőknél – Jézusról beszélni, az evangéliumot megszólaltatni otthonunkban: „Úgy szerette Isten a világot, hogy az ő

egyszülött Fiát adta.” Legyünk figyelmesek arra, mit kérdeznek a gyermekek ezen a karácsonyon, hogy tovább tudjuk őket segíteni, hogy boldog, evangéliumból élni tudó fiatalok, majd mély hitű felnőttek lehessenek, hogy aztán ők is elmondhassák gyermekeiknek: hol voltak, amikor még nem voltak.

● BALOG ESZTER

Hol lakik Isten?

Csak
rám nézett, el-
mosolyodott, majd
az égre emelte tiszta,
szép kis arcocská-
ját...

Egyszerre kiderült az ég, előbújt a nap és igazi kellemes idő kerekedett. Vasárnap kora délután volt, s mindenkinek igen jólesett a sok hűvös, borús, nyirkos idő után egy kicsit kiülni a szabad levegőre és élvezni a simogató napsütést. Kedvenc kerti székemben fekdüdtem, aktuális olvasnivalóm és egy pohár bor társaságában. Behunytam a szemem, hogy még jobban átjárhasson ez az angyali nyugalom, béke és gyönyörűség. Ám ekkor megjelent ő. Először megsimogatta a fejem, majd egy puszit nyomott a homlokomra és lassan, csendben továbbbaraszolt. De mert észrevette, hogy kinyitom a szemem, sietve visszafordult. Első lépésként – különösebb átmenet nélkül – se szó, se beszéd befészkelte magát az ölembe, s azonnal hozzáfogott a locogáshoz. Ki tudja, miért, a latin-amerikai országok felől kérdezősködött, s a karibi térség érdekelte. Kérdezett politikáról, tiszta tengerekről, napsütésről, delfinekről és az ottani emberekről. Majd – mint aki megelégtelt a hallgatóság passzív szerepét – felpattant és elszaladt. Ám kisvártatva két műanyag betonkeverő autóval tért vissza, s mellém telepedve autópályát kezdett építeni a sárguló fücsomók között. Végre kezembe vehettem ismét új-

ságomat, hogy elmerüljek az elmúlt hét gazdaságpolitikai eseményeinek elemzése között. Mellettem gyermekem békésen játszadozott, minden csendes volt, szinte idilli. Egyszerre egy kérdés ütötte meg a fülem és zökkentett ki egy egyébként érdekes gondolatmenetből.

– Apa! Hol van Isten?

Először nem is értettem, hogyan jön ez ide, hiszen nem illett sem a sztrádaépítéshez, sem a gazdasági kérdések elemzéshez, de hamar rá kellett jönnöm: nem térhetek ki a válasz elől, ezt most és itt meg kell adnom. Kicsit tűnődtem, hogyan fogjak hozzá, hogy hitelromlás nélkül, az igazat és hihetőt, de mindenekelőtt számára érthetőt és elfogadható mondjak. Ösztönösen ráéreztem, hogy sok múlik most ezen.

– Mindenhol, kicsim – kezdtem –, elsősorban ott, ahol összegyűlnek az Ő nevében, ahol szeretet és béke van, s ahol kérik, hívják, várják, befogadják Őt – próbáltam összefoglaló választ adni az egyetemes kérdésre. De azt is látja – folytattam –, ahol a bűn és a gonoszság kerekedik felül. S olyankor nagyon szomorú.

– Például amikor én rossz vagyok? – hangzott az okvetetlenkedő kérdés.

– Igen, azt is látja, de azért akkor is

veled van. Mert akkor is szeret. Csak olyankor elromlik a jókedve.

Próbáltam egy kis tőkét kovácsolni a szituációból – ha már felmerült a kérdés...

Szemmel láthatóan megnyugvással értesült a jó hírről, s csendes nyugalommal fuvarozta tovább a földet építkezéséhez. Ám kis fejébe, úgy látszik, még egy kérdés befészkelte magát, s nem is maradt bent sokáig.

– Ha mindenhol ott van, akkor most itt is? S azt is látja és hallja, hogy mi most itt erről beszélgetünk?

– Igen. Itt van, hallja, s bizonyára mosolyogva néz le ránk.

Erre nem szólt, nem válaszolt semmit. Csak rám nézett, elmosolyodott, majd az égre emelte tiszta, szép kis arcocskáját és csak ennyit mondott:

– Akkor én most visszamosolyogtam rá.

És huncutul összehunyorította szemecskéjét.

● GYARMATI GÁBOR

Isten: mennyei Atyánk

„Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött fiát adta, hogy aki hisz Őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” (Jn 3,16)

A bűneset óta minden ember úgy születik, hogy tudatosan vagy tudat alatt benne van az Istent, az elrejtettséget kereső hiányérzet. Boldog az, aki már kora gyermekkorában megtalálja a kegyelmes Mennyei Atyát, és földi életét örökkévaló távlatban Vele élheti. Isten ennek érdekében mindent megtett és megtesz, az embernek viszont szabadságot adott a választásra. A felnőttek felelőssége, hogy gyermekeiket világra hozzák, és szavaikkal, életükkel segítsék a gyermekeket, fiatalokat az Istennel való kibékülésre.

A szocializmus építése idején egy húsvét április 4-ére, a „felszabadulás ünnepe” esett. Orvosi ellátáshoz tartozó óvodában egy gyermek megkérdezte: „Ugye, óvo néni, a húsvéti nyuszi tojta a vörös zászlót?” Az így húsvétra készített gyermekek, ma már szülők, esetleg nagyszülők tudnak-e az értünk meghalt, de feltámadt Jézus Krisztusról hitelesen, túlsorduló örömmel beszélni?

Sajnos nem ritka az olyan ember, akinek ha Isten nevét említjük, fölényes mosoly ül az arcára, mert létezését kétségbe vonja. Mások megengedő nagylelkűséggel mondják: „Hát valakinek vagy valaminek lennie kell.” Volt kórházi főorvosnőm, aki nagy tudású, humánus, jó szakember volt, ateistának vallotta magát. Évek múlva betegsége alatt meglátogattam a kórházban, és amit korábban elmulasztottunk, Istenről és az üdvösségről beszélgettünk. Elmondta, hogy nagymamájától azt hallotta, hogy Isten mindent lát, de megbizonyosodott róla, hogy amikor a szemetet a szőnyeg alá söpörte,

senki sem vette észre. Ebből határozottan következtette, hogy Isten nem is létezik. Nagyon elszomorodtam. Milyen fontos, hogy hogyan mutatjuk be Istent gyermekeinknek!

Ha valakinek jól megy a sora, szép, egészséges gyermeke születik, büszkén húzza ki magát, saját érdemként elkönyelve. Bezzeg, ha fogyatékos gyermek érkezik a családba, vagy más baj, betegség, az Istent hibáztatja, vagy ateista öntudattal mondja: „Ha lenne Isten, nem engedte volna meg.”

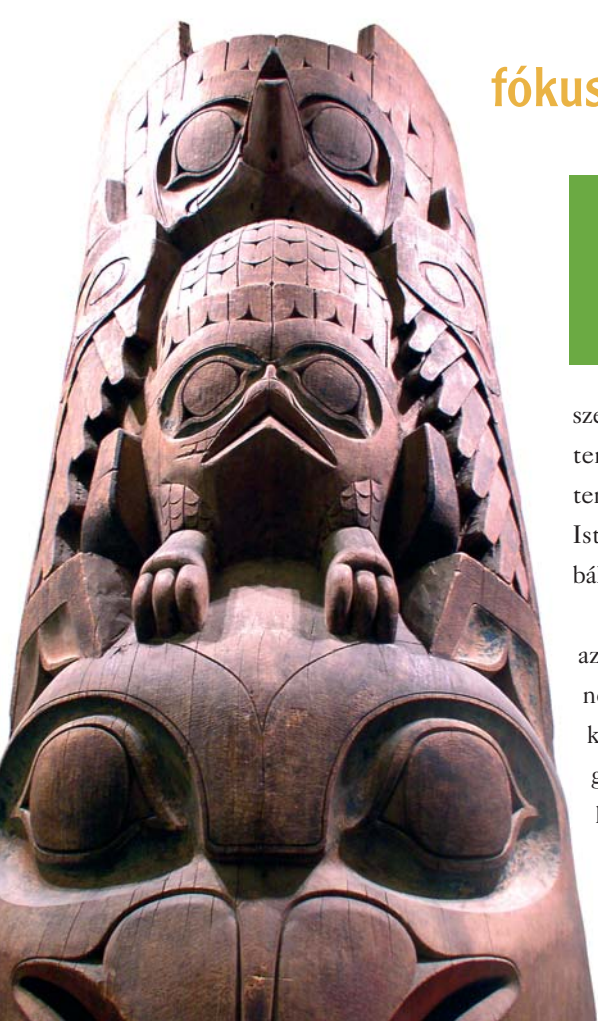
Vannak élethelyzetek, nagy fájdalom, félelem, amikor ösztönösen Istenhez kiáltunk segítségért. A hetvenes évek közepén középső fiam barkácsolás közben elvágta kisujja hajlítóját. Manninger professzor úrhoz került műtetre, a baleseti sebészetre. Arab háborús sérültek is voltak a kórteremben. Egyikük megjegyezte:

„Milyen különösek ezek a magyarok! Azt mondják, nincs Isten, mégis mindegyik hozzá kiált segítségért.”

Hol találjuk meg az *irgalmas Istent*? Egyik unokám barátnőjével nyaraltunk. Az étkezés utáni ima kapcsán merült fel a kérdés, hogy mindegy-e az, hogy valaki buddhista, muzulmán vagy keresztyén. Sokféle módon keresik az Istent. Az Ő teremtményeinek – csillagos ég, földi szépségek, az élettelen és élő világ – csodái, a mikroszkopikus létezők, a törvényszerűségek mind a Teremtőre utalnak, és ha értelmesen szemléljük őket, iránta való hódolatra indítanak. De Őt mint *szerető, mennyei Édesatyát csak Jézus Krisztusban lehet megtalálni*. Rádöbbenhetek, mennyire szeret engem, hogy meghalt helyettem, hogy én a nekem járó büntetés helyett az Istentől való elszakítottaságból mint az Ő gyermeke a Feltámadottal, Jézus Krisztussal együtt örökkévaló örömben élhessek!

Isten mindenkire közel van, aki Őt segítségül hívja. Lehet vele beszélni, panaszkodni neki, kérni, és Őt dicsérni, neki hálát adni. Az imádság „mobiltelefonjának” árát Jézus Krisztus életével már kifizette, így szünet nélkül kapcsolatban lehetünk édes Mennyei Atyánkkal. A legtöbb ember Isten válaszát, az Ő szavát a számára megelevenedő Igében hallja meg, hitre jut, és továbbra is lelki tápláléka lesz a Biblia. Tanuljunk meg minél több igeverset, hogy a Szentlélek eszünkbe juttassa, amikor csak szükség lesz rá!

• DR. GYÓRI JÓZSEFNÉ
DR. DRENYOVSKY IRÉN

Ha nem léteznének ateisták, nehezebben tudnám megkülönböztetni a létező Istent a képzeletbeli istenektől, a bálványoktól.

szeretetviszonyban ismerhetjük meg. Istent nem szabad keresésünk tárgyává tenni. Ha mégis megteesszük, máris nem Istent vizsgáljuk, hanem egy csalóka bálványt.

Minden istenséget, mely nem él meg az ember bálványt formáló hajlama nélkül, nyugodtan nemlétezőnek tekinthetünk. Azt is, amit élő Istennek gondoltunk eddig. Gyanús minden állítás Istenről, hisz senki sem mentes az érdekek torzította istenkép kísértéséről. Így nagyon nehéz tiszta képet kapni arról, hogy kicsoda lehet Isten? *Hume*-nak igaza volt, amikor arra utalt: „*Jónak mondjuk Istent, nem mintha*

az ateista, aki nem tud nem bálványképet faragni. Megfogalmazza, hogy szerinte Istennek milyennek kellene lennie, majd összehasonlítja azzal, hogy milyennek tapasztalható, levonja a konzekvenciát: Ha Isten létezne, nem kellene ilyennek lennie, tehát Isten nincs!

Nem találkoztam még ateistával, aki ne valamiféle feltételezett istenképből kiindulva tagadta volna Isten létét. A kérdés az, hogy ha egy hamis istenképből kiindulva tagadom Őt, vajon nem csak egy hamis istent tagadok-e? Akkor pedig nem is kár azért az istenért. Így az ateista tulajdonképpen segíti a hívőt a bál-

Mire tanított engem az ateizmus?

Avagy mennyire lehetséges hiteles istenkép és istenismeret az ateisták pusztája léte nélkül?

Ha nem léteznének ateisták, nehezebben tudnám megkülönböztetni a létező Istent a képzeletbeli istenektől, a bálványoktól.

„*Teológiánknak nem annyira Istenről, mint inkább Istenhez kell szólania.*” (Martin Buber) Istentől nem lehet beszélni anélkül, hogy ne tárgyiasítsunk. Istenhez azonban már lehet beszélni. Ő eléggé „elemberiesítette” magát ahhoz – Jézus alakjában –, hogy ez lehetségessé váljon. Őt – aki így mutatkozott be Mózesnek: „Vagyok, aki vagyok” – csak a Vele való

tudnánk, mit is állítunk ezzel, vagy jónak gondolnánk Őt önmagában, hanem mert a jó alatt tulajdonképpen azt értjük, hogy jó hozzánk”.

Ha nem felel meg annak, hogy hozzánk jó legyen, azonnal megszűnünk tovább hinni, hogy Ő jó lehet abszolút és objektív értelemben. Ha az általunk kialakított istenképpel és istenismereti érdekekkel ütközik, akkor máris készen állunk még létezését is kétségbe vonni.

A róla való elgondolás is lehet tehát bálvány. Épp olyan bajban vagyunk, mint

ványok, azaz a saját hamisan kialakított istenképe lerombolásában. Ha Ő létezik, joga van ahhoz, hogy másképp létezzon, mint ahogyan én szeretném. Az ateizmus lehet, hogy nem egyéb, mint sértődöttség amiatt, hogy nem úgy létezik, ahogy elvárnám. Hány hívő ateista ilyen értelemben!

Lehet-e az ész trónusa elé idézni Istent? Nem lehet, mert az csupán az Istentől való absztrakt elgondolásokat képviselheti. Nem áll rendelkezésünkre annyi információ, hogy reálisan eldönthetnénk, Isten valóban olyan-e, mint amilyenek egy istennek lennie kellene.

Hogyan is beszéljünk hitelesen Istentől, ha nem jut el a tudatunkig a nyelvünk rendeltetése? Miért is kaptuk a szót? Nem azért, hogy Istenre, léteire és mivoltára rákérdezzünk! Arra kaptuk a

nyelvet, hogy Istennek válaszoljunk. Max Picard így fogalmaz: „Az ember nem vonhatja kérdőre Istent, mert ő az, akit Isten kérdéssé tett. Léte a föld felszínén olyan, mint egy függőlegesen álló kérdőjelé, mint Isten kérdőjelé, mely azt kérdezi: Ádám, hol vagy?”

Aki nem veszi észre, hogy milyen gondolati érdeket köti a saját istenképe kialakításához, nem juthat el az igazi Isten megismeréséhez. De aki ezt magában felismeri és leleplezi, több eséllyel keresheti az istenek között az Igazit!

A legnagyobb jel arra nézve, hogy Isten gyermekévé lettünk, ha készek vagyunk arra, hogy Igéje megfényíthessen. Hogyan engedhetnénk ezt, amíg az öngigazolás és az Istennel szemben való mentségkeresés histériájával menekülünk az ítélő Isten elől? Érdekünk egy olyan istenkép, amely kizárja az ítélő

Isten ijesztő valóságát. Tehát megfaragjuk a bálványt: Isten jó, nem fog minket elítélni. Pedig a legrendíthetlenebb üdvbizonyosság éppen abból táplálkozik, hogy hagyjuk magunkat leleplezni, megfeddeni, nem keressünk mentséget Istennel szemben. *Kierkegaard* egyik prédikációjában arról ujjong, milyen vigasztaló, hogy Istennel szemben soha nincs igazunk. Mert eleve ellene élünk, eleve

félreismerjük, eleve ateistaként menekülünk attól, hogy válaszolni kelljen neki. „Az egyetlen keresztényen dogma-

vagyunk az ítélet félelmétől, és aki nem fél Istentől, az félelem nélkül elfogadja a nevelő célzatú fenytést. Micsoda meg nem érdemelt kiváltság így örökölni a Fiúval együtt! Ez valóban szerelmes szeretet. Isten nem olyan, amilyennek elképzeljük, mégis szerethet minket!

Krisztus keresztjén megmutakozott bolondsága, mely bölcsőbb az emberek bölcsességénél, és csak ez tesz bennünket emberré.

Kant szerint megbocsátani csak annak lehet, aki megérdemli. Isten viszont kizárólag annak akar és tud megbocsátani, aki azt nem érdemli, és aki ezt belátva mégis ámulattal igényli!

Ha valami bensőségesre vágyunk egymásban: az Istenember és én, az engem istenivé tehet, ahogy Őt ugyanez a vágy emberré tette.

● DR. HORVÁTH LEVENTE

Lehet-e az ész trónusa elé idézni Istent?

tikai tanítás, ami empirikus, és ezért egyetemesen felfogható, az eredendő esendőségünkről és bűnösségünkről szóló tanítás.” (Chesterton)

Ha Isten emberré lett, akkor minden fenytésünk és ítéletünk a Fiát sújtotta. Így már szabadok

Az ismeretlen Isten megismerése

Gondolatfoszlányok a Híd magazin számára

Szimpátiával vagyok *Hüpatia* iránt. Lángelméje és rendkívüli világismerete ellenére alulmaradt a keresztényekkel szemben, nem jutott istenismeretre. Lakhelyén, Alexandriában, még az V. század elején is virágzott a műveltség. Tömeges volt abban az időben a megkeresztelkedők száma, ő azonban nem volt rá hajlandó – végül megölték.

Ezzel szemben Athén már az I. században is lehanyatlott, a múltból élő város volt. Mégis, Pál apostol igehirdetésére a többség gúnyolódva legyintett, vagy Pató Pálként ráértek még meghallgatni máskor is.

Sokat elmélkedem az utóbbi időben a két történeten. Leginkább azóta, amióta megtekintettem az *Agora* című filmet, és megpendítette bennem csillagász múltam húrjait Hüpatia küzdelme a bolygók és mozgásuk megismeréséért-megértéséért. A film szerint rájött, hogy nem csupán egy mozdulatlan föld lehet a világegyetem középpontja, hanem elképzelhető, hogy a bolygókkal együtt földünk is a Nap körül kering – mégpedig ellipszis pályán! Szintén gondolataimban motoszkál egy ideje Pál apostol areopagoszi beszéde.

Egybe is nőtt bennem a kettő eset: Miként lehet megismerni Istent, miként lehet megismerni a (teremtett) világot?

Azt felismerték az athéniak, hogy ez a fura zsidó alak nem pusztán egy újabb vitrinbe való istenséget kínál a tömérdek közé. Így hát felszólították, hogy tárja eléjük, miféle győztes Krisztusról és feltámadásról fecseg (ApCsel 17,18–19). Ám épp amikor az apostol a feltámadáshoz érkezett, meg is unták már ezt az újdonságot (32). Nem érdekelte őket, hogy megismerjék azt az Istent, akinek a biztonság kedvéért ismeretlenül is oltárt is állítottak (23). **Hüpatiót pedig arra kötelezték az alexandriai keresztények, hogy hajtson fejet Jézus előtt és keresztelkedjen meg. Mivel erre nem hajlott, megölték...**

Hüpatia sokáig nem találta a magyarázatot a bolygók viselkedésére, mert a Földet tudta a világegyetem mozdíthatatlan közepének. Az athéni filozófusok pedig nem találták az ismeretlen Istent, mert azt gondolták, hogy az ember, az ego van a mozdíthatatlan középpontban. Amíg az ember gondolatai maga körül forognak, mint mozdíthatatlan középpont körül, addig csak

bálványokat gyárt, és továbbra is ismeretlen lesz előtte Isten.

Őt nem lehet megismerni sem az Areopágon, sem az Agorán. Csak a Golgotán lehet megismerni.

A megváltó Istent csak Krisztusban és feltámadásában ismerhetjük meg. Azért halt meg és azért támadt fel Jézus, hogy Őt és keresztjét szemlélve meglássuk Isten Ikonját, Isten Képmását (Kol 1,15): a Jézusban emberré lett Istent.

„A Szentlélek szerint pedig a halottak közül való feltámadásával Isten hatalmas Fiának bizonyult” (Róm

1,4). Egyedül Isten Lelke vezetheti el az embert erre az istenismeretre (1Kor 2,14).

Ugyanezért mondja az apostol Athénban: *„A tudatlanság időszakait ugyan elnézte Isten, de most azt hirdeti az embereknek, hogy mindenki mindenütt térjen meg”* (ApCsel 17,30). Tekintsünk hát Jézusra, tekintsünk keresztjére, tekintsünk üres sírjára – mert Krisztusban, a Golgotán, a Feltámadottban lehet igazán megismerni az (amúgy) ismeretlen Istent!

● SZARÁCS TÁMÁS

Páratlanul sokat töprengett már az emberiség gondolkodó egyedeiben Isten titokzatos valóságáról. Mégis a Szentírás adja elénk az igazi információt erről. S ezek között van az egyik legkedvesebb jellemzője: halk és szelíd.

Nem állítjuk, hogy csupán ezek az ismertetőjegyei a szentséges Istennek, de állítjuk, hogy lélegzetelállítóan igaz kinyilatkoztatást kapunk arról, hogy megrendítő szeretettel képes megnyilvánulni halkan és

hagyatottság – és ebben a helyzetben gyógyítóan szólal meg Isten, amikor azt mondja depressziós szolgájának: Állj az Úr színe elé!

Éld át Isten szent jelenlétét, láss túl a való világ mulandó valótlanságán,

Isten közvetlen közelében van. A halk és szelíd hangú Isten közelében. Hadd tomboljanak a természet és a történelem elemi erői, rajtuk semmi sem múlik, mert minden hatalom a halk és szelíd hangú Istené! Jób könyvében is van utalás a halk hangra – „milyen halk szót hallunk tőle” –, pedig mennydöröghetne elviselhetetlenül is (Jób 26,14). Halk és szelíd is lehet az Isten, akinek a Fia majd így szól a tanítványaihoz: „*Tanuljátok meg tőlem, hogy szelíd*

Isten halk és szelíd

Fotók: SzJ

szelíden szolgálai felé, akik talán válságba jutottak vagy kudarcot élnek át.

Illés próféta (1Kir 17–19) négy- százötven Baál-pappal folytatott sikeres küzdelme után rettenetesen megijed a bosszút lihegő királynétól, Jezábeltől, és futva menekül negyven nap és éjjel a hóreb-hegyi barlangig. Oly mélységes a csalódottsága népe hitetlensége miatt, hogy a barlang mélyére húzódva halálos álomba menekül. Isten kérdésére a páratlan rangú próféta elmondja fájaldalmát, hogy hiábavalónak, sikertelennek érzi szolgálatát. Bár látványosan legyőzte a Baál-papokat, valami mégsem úgy sikerült, ahogy ő szerette volna. Kudarc, vereségérzet, magány, el-

fedezd fel, hogy nem rólad, hanem megbízódról szól a történet! Ne a lát-szat rabszolgája légy, hanem fedezd fel Isten titokzatos valóságát minden emberi kudarc ellenére is! Isten tapintatosan mutatja meg magát az övéinek, tiszta szeretetből.

Illés kiáll a barlang szájába, és három elemi erejű természeti csapást láthat. Hegyeket szaggató, követ tördelő szélvihart, azután pusztító földrengést és rettenetes tüzet. De Isten – így írja a Szentírás – nincs jelen egyik tomboló természeti erőben sem, hanem mindezek után „halk és szelíd hang hallatszott”, és Illés ekkor takarja el paláttal arcát. Világossá válik számára, hogy

„*vagyok*” (Mt 11,29), és a jeruzsálemi bevonulás kapcsán is elhangzik, hogy „*királyod jön hozzád, szelíden*” (Mt 21,5). Pál apostol is erre az isteni szelídségre utal, amikor nyugösködő korinthusi híveinek ezt írja: „*A Krisztus szelídségével és gyöngédségével kérlek titeket*” (2Kor 10,1).

Halkan és szelíden szól hozzánk az Úr! Ezért kell nekünk mindent megtennünk a lelki csendért. Ne tévesszen meg bennünket Isten halk és szelíd stílusa, mert ez nem a tehetetlenség vagy a határozatlanság jele, hanem a szereteté.

Csendesítsük el szívünket, hogy halk és szelíd hangja szívünkig hatoljon!

• RIBÁR JÁNOS

Biblia

- a találkozások könyve

Egy missziói magazin tematikus számában, amelynek témája Isten, a többi cikk után kézenfekvő lenne így írni: Isten a Bibliában. Visszariadok ettől. Olyasmit sugallna, hogy a Biblia a nagyobb. Akkor már helyesebbnek tűnik a Bibliáról azt mondani, hogy Isten könyve. Nem mintha azt kellene gondolnunk, hogy Istennek van egy könyvespolca rajta egy fekete, vagy napjainkban gyakran színes kötésű könyvvel, amelynek gerincén ott a felirat: Biblia.

Ha lényegre törően akarjuk elmondani, mi a Biblia, akkor jó választás azt mondani, hogy a találkozások könyve. Nem akármilyen találkozásoké. Emberek találkozásai Istennel. Ezek közül az emberek közül többen csak megszokott, hétköznapi életüket élték, de váratlanul szinte belépett az életükbe Isten. És életük egészen másképpen folytatódott. Voltak, akik azon töprengtek, hogy kicsoda az ember. Vagy azon, hogy ki az, aki nagyobb valaki az embernél. Másokat a gonoszság eredete izgatott vagy a kétségbeesés az emberek lelketlensége vagy saját szennyes életük miatt. De egyszer csak az egyiket csendesen és váratlanul, a másikat a szívén dörömbölve átölelte az Isten. Aztán másképpen tették fel a kérdéseket, másképpen gondolkodtak, másképpen éltek. Nem kevesen voltak olyanok is, akik nem keresték a találkozást, inkább menekültek volna. Sőt, erejüket összeszedve futottak is előle, Isten mégis utolérte, és alaposan felrázta őket.

Minden Istennel való találkozásra érvényes a Bibliában, hogy Ő szólt az emberhez. Ha belegondolunk abba, hogy

Isten nem ember, hogy őt nem lehet beleszorítani az ember rendelkezésére álló lehetőségek és korlátok közé, akkor különösnek tűnhet beszédét említeni. Elmondhatjuk azonban Lutherrel együtt: „Ám aki száját teremtett az összes embernek, az hangot és beszédet is képes teremteni!” Képes más módon szólni az emberhez, mint ahogy mi, emberek egymással kommunikálunk.

Akik beszámoltak találkozásukról, mind azt említették, hogy Isten szólt hozzájuk, és hogy mit mondott nekik. Ezek a beszámolók tükrözik a különböző korok eltérő szokásait, sajátos gondolkodását, emberi problémáit, nyelvi kifejezőmódját, de azt is, hogy ezekben a találkozásokban milyenek ismerték meg Őt és ennek alapján önmagukat is. **Nem túlzás azt állítani, hogy a Biblia legrégebbnek és legújabbnak tartott mondatai között ezeréves történelem feszül.** Elgondolható, hogy mit jelent ez a nyelvre, stílusra és tartalomra nézve. Ezekben a bibliai történetekben az egykori tanúságtevők a saját idejükben, a képességeik szerint azt mondták el, amit a nekik mondotakból megértettek, és úgy adták tovább, amint megértették, és persze azt, amit képesek voltak ebből elmondani. Egy-

szerű igazságok, alapvető törvények, erőteljes kifejezések, gyermeken hangzó történetek, döbbenetes bukások, csodálatos szabadulá-

Olvasni elmélyülten, imádsággal, tanulmányozva, érdeklődéssel, nyitottan.

sok, mély életigazságok, nagyívű érvelések és nem remélt életújulások – ezek mind találhatóak benne. Izgalmas feladat mindezt pusztán történeti és kulturális szempontból is olvasni és vizsgálni. Ennél azonban sokkal több van bennük: összeköti őket az a meggyőződés, hogy Isten szólt, Isten cselekedett, és az ember nem térhet ki előle. Ő, ezek nem csak győzelmi jelentések! Távolról sem csak arról van itt szó, hogy mint teljesültek emberek kérései, vágyai. Isten nemcsak adott, hanem el is vett. Nemcsak megdicsért, hanem keményen el is marasztalt. És nemcsak büntetett, hanem meg is bocsátott. Mindig többet adott, mint amit elvett. A Biblia mint Isten ígéjének foglalata ezért szigorú kritikusa minden hívő embernek és az egész földi egyháznak, de nélkülözhetetlen kincse is.

Sokan voltak persze a történelem folyamán, akik azzal az igénnyel léptek föl, hogy Isten szólt hozzájuk. A hallgatóknak nem volt egyszerű megkülönböztetniük az igazat a hamistól. Ez utóbbi nem egyszer sok hívet gyűjtött és jól kifizetődő, az igazság pedig gyűlölt, megvetett és életveszélyes volt. Ma is tapasztalhatunk ilyet. Ez mindig konfliktusokkal is jár. Azonban mindig voltak sokan, vagy sokszor inkább kevesen, akik az Istennel való találkozás erejével, hit által, Tőle megszólítva, nem a gyors sikerben bízva éltek, hanem „*anélkül, hogy beteljesültek volna rajtuk az ígéretek*”, és úgy tették rá életüket az igazságra, hogy még halni is készek voltak érte (Zsid 11,13).

De hát mi az az igazság, amit Istennek a szavából az előttünk jártak meghalottak? Szembesültek azzal, hogy nem az ember, nem ezerféle más dolog, amitől emberek rettegnek, vagy amiben bíznak, hanem egyedül az élő Isten az Ura ennek a világnak és az ember életének. És ez nagyon fontos ismeret az emberről. A legfontosabb, mert kijelöli a helyét a világban. **Istenről pedig azt kell feltétlenül tudni, hogy gyűlöli a bűnt,** és éppen ezért mindent megtett azért, hogy az ember, a világ megszabaduljon tőle, amint Krisztus életével és keresztyével hirdeti. A találkozásokban azt tapasztalták meg az emberek, hogy „Isten olyan Úr, aki felmagasztalja a kicsinyt és megalazza a nagyot; röviden: összetöri, ami van, és rendbe teszi, ami összetört” – mondja Luther Mária énekének magyarázatában, és így folytatja: „Mivel ő a leghatalmasabb, és felette nem áll senki, nem tekinthet sem maga fölé, sem maga mellé. És mert senki sem hasonlít hozzá, ezért csak önmagába vagy maga alá tekinthet. Minél mélyebben van valaki, azt ő annál inkább látja.”

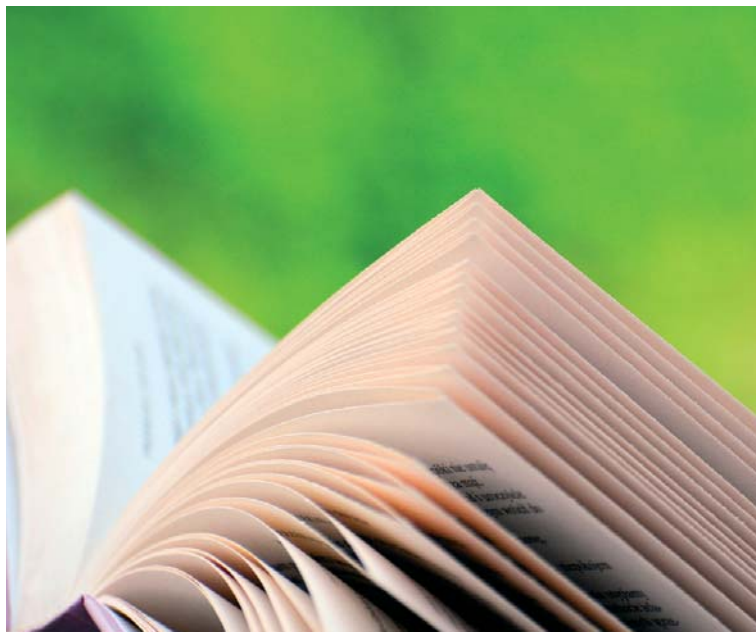
Amikor Péter harmadszor is megtagadta Jézust, az tette számára lehetővé

a további életet, hogy Jézus megfordult és rátekintett (Lk 22,61). Csak a tekintetek találkozása volt ez, Péter szívében mégis Jézusnak Isten szeretetéről korábban mondott szavai váltak hallhatóvá. A Biblia ilyen és ehhez hasonló találkozásoknak a könyve. Mivel a találkozások Istennel megajándékoznak azzal, hogy igaz életet élhetünk vele, és elnyerjük az örök életet is, ezért azt mondhatjuk, hogy a Biblia az Élet könyve.

Meg vagyok győződve arról, hogy a Bibliával kapcsolatban a mai keresztyénségnek, az evangélikusoknak is, Magyarországon is szüksége van az Augustinusnak adott biztatásra: Tolle, lege, tolle, lege! Vedd és olvasd, vedd és olvasd!

Olvasni elmélyülten, imádsággal, tanulmányozva, érdeklődéssel, nyitottan, emberi életre, új életre szomjasan, Istennel való találkozások után vágyakozva.

● REUSS ANDRÁS

Isten-morzsa

Az Isten – Ige

Igemorzsnak is mondhatnánk. Így is, úgy is – morzsa. Az olvasónak ezúttal be kell érnie a morzsákkal. Maga a téma ezt követeli, főleg Luther tárlásában. Ha annak a pogány asszonynak egykor elég volt a morzsa, ne becsljük le mi sem! Ami látszólag egy falat kenyér, az a legdrágább kincsünk: Isten szent ígéje. Az ötezer megelégtése után a maradékot tizenkét kosárba összeszedők nem környezetvédők voltak, hanem a Jézus mellett még megmaradó tizenkét tanítvány, akik az örök élet beszédét hallották és elraktározták. Az Isten-morzsa tehát igemorzsa, és az igemorzsa az Isten-morzsa.

Isten az Ige

„Isten ígéje a legfőbb szentség, melyről a keresztyén nép a szent nevet kapta. Mert Isten ígéje szent, megszentel mindenkit, akit megérint. Sőt: az ige magának az Istennek a szentsége, mert Isten ereje, amely üdvözít mindenkit, aki benne hisz.” Ahogyan János mondja evangéliuma elején: „az Ige Istennél volt, és Isten volt az Ige” (Jn 1,1).

A Szentírás nagy erdő

Luther a Szentírás szorgalmas olvasója. Erről így vall az Asztali beszélgetésekben: „A Biblia, vagyis a Szentírás egy tágas nagy erdő, amelyben sokféle fa nő, amelyekről sokféle jó gyümölcsöt lehet szakítani. Mert bőséggel van a Bibliában vigasz, tanulság, figyelmeztetés, intelem, ígéret és fenyegetés. **Ám ebben az erdőben olyan fa nincs, amelyet ő, Luther doktor, meg ne rázott volna, s amelyről néhány almát és körtét le nem szakított.**”

Az evangélium ereje

„Urunk szavai mindennél erősebbek, ami az evangéliumokból is kitűnik. Jézus együgyű, tanulatlan szavakkal szégyenítette meg a farizeusok bölcsességét. »Adjátok meg a császárnak, ami a császáré«, vagyis az adófizetést nem parancsolja, nem is tiltja. A farizeusok ellen saját ellenérvüket fordítja, mintha csak azt mondaná: »Ha már addig engedtetek a császárt, hogy az ő dénárjával adtok és vesztetek, akkor, amivel tartoztok, azt is adjátok meg neki.«”

A Szentírás belső világossága

„Erről tudni kell, hogy egyetlen ember sem ismerhet fel a Szentírásból egy jottányit, ha csak

nincs vele Isten Szentlelke. Minden ember szíve sötét, s bár az Írásban olvasható igéket jól tudják idézni, valójában megérteni és megismerni semmit sem tudnak abból. Nem hisznek sem Istenben, sem abban, hogy ők Isten teremtményei, mert a teljes Szentírás, de a Szentírás egyes részeinek a megismeréséhez is elengedhetetlenül szükséges a Szentlelek.”

A Szentírás külső világossága

„Itt sincs semmi sötétség és kétértelműség, mivel az ígét az egész világon hirdetik. Lehetőség-e, hogy az Írás titka még rejtve legyen, miután a pecsétjét feltörték már, a követ a sír szájáról elhengerítették, s a legmélyebb titok napvilágra került, nevezetesen, hogy Krisztus, Isten Fia emberré lett, hogy Isten Szentháromság Isten, hogy Krisztus szenvedett értünk és örökké uralkodik? Nemde az egész világon tudják és beszélnek? Vedd ki a Krisztust az Írásból, mit akarsz akkor még benne megtalálni?”

Nyilvános kút

„Ha tehát a Szentírás lényege a legnagyobb világosságban táru elénk, nagy balgaság és isentelenség néhány homályos kifejezés miatt az egészet érthetetlennek minősíteni! Lehet ugyan,

Luther kosarából

hogy egyes szavak adott esetben valóban homályosak, ugyanakkor egy másik helyen már teljesen világosak és érthetőek. Mit számít a homály, amikor a lényeg kellő megvilágításban áll előttünk? Ugyan ki merné azt állítani, hogy egy nyilvános kút nincsen látható helyen, mivel egymásik mellékutából nem látható? Bizony a Sátán így sokakat elriasztott már a bibliakövésről, és a Szentírás megvetésére tanított, hogy ezt a filozófiából származó pestist az egyházban mindenütt uralomra juttathassa.”

A rejtőzködő és öltözőkódó Isten

„Isten igéje a hirdetett és felkínált kegyelemről szól, és nem a rejtőzködő Isten rettegett akaratáról. Isten akarata ui. kikutathatatlan, hódolattal imálandó, mint Isten fensége, tiszteletet érdemlő titka. Ezért hagyjuk csak meg Istent a maga fenségében és lényegében, mert semmi dolgunk vele, ha ő nem akarja, hogy ilyen módon is közünk legyen hozzá. Ellenben amennyiben Isten az igéjébe öltözik, feltárja magát előttünk és felajánlkozik, amnyiban igenis közünk van hozzá. Ez az Ő ékessége és tisztessége, hiszen ilyennek dicséri Őt a zsolttár: »Elküldte igéjét, meggyógyította, és a sír mélyéről kimentette őket« (Zsolt 107,20).”

Isten igéje és személye

„Mindenképpen meg kell különböztetni a prédikált Istent a rejtőzködő Istentől, azaz különbséget kell tenni Isten igéje és személye között. Isten sok mindent cselekszik, amit igéjében nem mutat meg nekünk, és sok mindent akar, amelyről igéjében nem jelszi, hogy szándékában áll. Ezért nekünk a szavára kell figyelniünk, nem a kikutathatatlan akaratára, szent igéje szerint kell cselekedniünk, nem pedig a kikutathatatlanságát fürkésznünk. Ki volna képes arra, hogy az ő akaratán eligazodjék? Elég nekünk annyit tudnunk: Istenben kikutathatatlan akarat lakozik, de hogy ez az akarat mit akar, azt sem-

miképpen se kutassuk, ne fürkészzük, ne foglalkozzunk vele, ne is érintsük, hanem kizárólag féljük és imádjuk.”

Isten korlátlan hatalma és előrelátása

„Isten előretudásából és mindenhatóságából megcáfollhatatlanul következik, hogy nem magunknak teremtettünk, nem élhetünk a magunk kedvére, Isten mindenhatóságából folyik életünk. Isten mindenhatóságát azonban én nem abban látom, hogy sok olyat nem cselekszik, amit tehetne, hanem sokkal inkább abban a tevékenységében, amelynek alapján ő mindent mindenekben munkál. Ezzel okozza éniüknek és értelmüknek a legnagyobb megütközést, amikor kénye-kedve szerint hagy embereket cserben, keményít meg, dönt kárhozatba, akinek nagy irgalmát és jóságát ugyanakkor mindenütt hirdetik. Ez évszázadokon át sok embert megbotránkoztatott! Én magam is nem egyszer a kétségbeesés legmélyéig jutottam, s bizony azt kívántam, bárcsak sohasem teremtettem volna emberré! Ez akkor történt, mielőtt felismertem volna, milyen üdvös ez a kétségbeesés, és mennyire közel van a kegyelemhez!”

Halálfa és életfa

„A zöldellő fáról származott bűn és halál, ugyanakkor a száraz fáról igazság és élet. Ezért figyelmeztette az embert az Írás: ne egyél a zöldellő fáról, különben meg fogsz halni, de íme, egyél a szárazról, különben halott maradsz. Látom, hogy enni, falatozni kívánsz valamely fáról. Én gyümölcstől roskadozó fát készítettem a számodra, amelynek gyümölcsét akármeddig eheted, sohasem fogy el.

De amilyen nehéz volt attól a zöldellő fától tartózkodni, oly nehéz most erről a száraz fáról fogyasztani és enni. Mert ott a külszín az élet, élvezet és javak, itt pedig halál, szenvedés és szomorúság. Mert ez a fa száraz, a másik pedig zöldellő, így mélyen a szívében található annak gyökere, hogy az ember ott keresi az életet, ahol a biztos halál van, és ott menekül a haláltól, ahol az élet virágzik.”

A tizenkettedik kosár

Júdás kosaránál elhallgatunk, habár egykor ő is szedegette a kenyérsoda maradékát. Senki ne egyék abból a falatból, melyet Krisztus Urunk az ő szájába tett (Jn 13,26), mert halálosnak bizonyult! (Mt 27,5)

• WELTLER SÁNDOR

Ami látszólag egy falat kenyér,
az a legdrágább kincsünk:
Isten szent igéje.

Könyvajánló

Philip Yancey: Mire megyünk Istennel?

Harmat Kiadó, 2012

Vajon mit nyer a hitéből az üldözött kínai paraszt, az egyetemista, aki túlélte egy ámokfutó vérontását, az egykori szextrabszolga és az apartheid áldozata, akit megfosztottak szeretteitől? Philip Yancey legújabb könyvében tíz embert próbáló helyzetről tudósít, amelyben nemcsak újságíróként, hanem a kegyelem üzenetének közvetítőjeként is jelen volt. Benyomásai, amelyeket a helyszínen elhangzott előadásai szövegével egészít ki, bemutatják, mihez kezdenek hitükkel a keresztyének ebben a sokszínű világban, a legképtelenebb élethelyzetekben, ma, a XXI. században.

Ára: 2900 Ft

Timothy Keller: Hit és kételkedés

Harmat Kiadó, 2012

Miért engedi Isten a szenvedést? Miért van pokol? Hogyhogya csak egy igaz vallás létezik? Hogy követhetett el az egyház ennyi igazságtalanságot? Megbízható-e a Biblia? Tényleg elfojt és korlátoz a keresztyénség?

A sok ezer főt számláló New York-i gyülekezet világhírű lelkésze, Timothy Keller leleplez sok keresztyénséggel kapcsolatos előítéletet, ugyanakkor átgondolt, érzékeny válaszokat ad a hívőkben és nem hívőkben egyaránt felmerülő kételyekre.

Ára: 2500 Ft

Robert N. Wennberg: Kételkedők könyve

Kálvin Kiadó, 2011

Robert N. Wennberg, aki személyesen is megtapasztalta „a lélek sötét éjszakáját”, hitelesen, kifinomult teológiai érzéssel, megható együttérzéssel és humorral vezeti végig olvasóit azon az úton, amely segíthet túlélni a kételkedés időszakát. Ajánljuk azoknak, akik tapasztalták már az istenhíányt a hitéletükben, vagy éppen ezzel küszködnek, és azoknak is, akik tudatosan keresik a hitbéli növekedés útjait. Haszonnal forgathatják lelkészek és gyülekezeti munkatársak is, akik mások lelki vezetésével foglalkoznak.

„Vannak időszakok – sok vagy kevés, hosszú vagy rövid –, amikor Isten távolinak tűnik, amikor az ember nem érzi Isten jelenlétét az életében, és minden komolyan megkérdőjeleződik, amit keresztyénként hisz. Ezek megpróbáltató időszakok a hit emberei számára.”

(részlet a könyvből)

Ára: 1400 Ft

„Ma is van szeretet, s ha ezt keresed, ne menj máshová, mert Jézusnál találsz.” Csodálatos igazság van ennek az éneknek az üzenetében, amit sok évvel ezelőtt tanultam egy ifjúsági bibliórán. Akkor sajnos már egy tönkrement életet tudhattam magam mögött, amelynek egyetlen, drága hozadéka egy fiúgyermek volt, akivel az Úr megajándékozott.

Már gyermekkoromban hallottam Istenről. Tizenkét éves koromban konfirmáltam is, de otthon nem esett szó Jézusról, Bibliát sem láttam (pedig volt). Szüleim jó szülők voltak, de egymás között nem volt harmonikus a kapcsolatuk, amitől én nagyon szenvedtem. Sosem láttam, hogy megölelték

tak, de én nem vettem tudomást ezekről. Komolyan, egész életre gondoltam a kapcsolatunkat. Évekkel később, válásunk után a fényképét mutatva egy aszszony ismerősömnek az azt mondta, hogy hasonlít Krisztusra. Talán tudat alatt ezért láttam benne az igazit. Már gyermekünk megszületése előtt megromlott a kapcsolatunk. Nagyon-nagyon ragaszkodtam hozzá, bármit is tett, eszembe sem jutott, hogy nélküle éljem az életem. Ha gyerek nincs, és úgy hagy el, valószínűleg véget vettem volna az életemnek. Kisfiunk életmentő ajándék volt az Úrtól!

Később ismét próbálkoztam társke-

Jézus szeretetére vágytam mindig! Amikor átéltem bűneimből a szabadulást, azt kívántam, bárcsak minden ember megtagadhatná ezt, mindenki átadná az életét az Úrnak! Felismertem, hogy édesapámnak is az Úrra van szüksége! **Megláttam benne a lelki nyomorúságokkal küszködő embert, akiért imádkozni lehetett.** Az Úrnak hála, tapasztalhattam, hogy az ő életében is hogyan munkálkodott az Isten, és hámozta le a szívről a megkeményedett rétegeket. Eleinte, amikor énekeket vittem haza legépelni, sokszorosítani, haragos megjegyzéseket tett. Később, amikor elkezdtem imádkozni édesapámért, már megtűrt egy igés lapot is a lakásban ezzel a felirattal: „*Én, én vagyok az Úr, rajtam kívül nincs szabadító*” (Ézs 43,11). Átéltettem, hogy szeretettel megöleljük egymást.

Elmondhatatlan hála van a szívemben az Úr iránt, mert ugyanolyan szeretettel tudok édesapámra gondolni, mint édesanyámra.

Volt férjemért azóta is imádkozom, remélve, hogy az Úr rajta is megkönyörül. Fiam felnőtt már, szereti az Urat, keresztyén házasságban él. Ez is imáim meghallgatása, hiszen vágyaim között volt, hogy boldog felnőtté cseperedjen, aki Isten értékrendjét elfogadva rendezi be az életét. Nem voltak zökkenőmentesek az évek, ezért is tartom csodának és az Úr kimondhatatlan jóságának, szeretetének azt, hogy segített felnevelni a fiam, és megadta neki a hozzáillő társat. URAM, TIED A DICSŐSÉG!

● KÖKÉNYESI GABRIELLA

Szeretetéhség

volna egymást, a házasságtól mégsem tudták elvenni a kedvemet. Elhatároztam, hogy én nem úgy fogok élni a társsal, mint ahogyan ők!

Amikor tanulmányaimat már szüleimtől távol folytattam, elkezdtem keresni a párom. Egyre felelőtlenebb, hazugabb életet éltem. Már dolgoztam, amikor ennek a könnyelmű életnek a legsötétebb időszakában megismerkedtem leendő férjemmel. Őszinte, feltétel nélküli szeretettel szerettem meg őt. Figyelmeztetéseket kaptam ugyan ismerősektől, hogy vigyázzak, mert alkoholista. Egyéb jelek is voltak, amik a házasság ellen szól-

reséssel, de ez az ismeretség is zátonyra futott. Most már tudom, hogy amint van például alkoholfüggőség, úgy kapcsolatfüggőség is van. A szakítás után ismét összetörtem. Egy este sírva ez a fohász szakadt ki a lelkemből: Istenem, látod, milyen nyomorult vagyok, segíts rajtam! Kis idő elteltével egy akkori munkatársam által az Úr elvezetett egy bibliórára. **Itt kezdtem el hinni, hogy ÉL AZ ISTEN,** gondja van rám, hogy értem is feláldozta magát az Úr Jézus, és egyedül Ő általa van bűneinkre bocsánat és azokból szabadulás! Kezdték a gyerekkori emlékek felidézödni, és tudtam, hogy Őt kerestem!

Rendhagyó interjú egyházkerületi felügyelőinkkel

Mészáros Tamás, Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület

Szülőhely

Csákvár. Mellette anyai ágon ezer szállal Bokodhoz kötődöm.

Gyermekkor

Kiterjedt, nagy rokonságban szüleim negyedik gyermekeként jöttem a világra, ennek minden előnyével (néha hátrányával). Bibliát naponta olvasó család szeretetétől körülvéve.

Pályakezdés

Teljes tanácstalanság. Érettségi után egyből munka, majd pálya- és útkeresés. Népműveléstől a mentőzésig. Most már tizennégy éve hittantanárként.

Család

1985-ben házasság Ildikóval. Három gyermek: Tilla, Tamás, Anna. Már örömmel és izgalommal unokát várunk karácsonyra.

Szabadidő

Ildikóval kettesben, pihenés, kirándulás, termálfürdők. Újabban borászkodás.

Könyv

Történelmi regények, erdélyi írók. Wass Albert, Tamási Áron, Nyíró József stb. Kikapcsolódásnak Ken Follett.

Film

Romantikus, vidám (sír-vanevetős); történelmi (regényes-kosztümös)

Zene

Elsősorban népzene, világzene. De mindenképpen dallamos könnyűzene: Csík zenekar, Orosz Zoltán, Zorán, Lazulni, Budapest Bár, Váradí Roma Café.

Példaképek

Szüleim.

Politika

Aktív politikálás a rendszerváltáskor párt-színeken. Ma már kicsit tartózkodóbban az országos politikától, lehetőleg csak helyben a településért, alpolgármesterként. Alap a keresztyén konzervativizmus.

Tenger

Nem vonz. Csak a partja.

Állatok

Kutya mindig. Berni pásztor. Egyébként minden, ami nem csúszik-mászik, van lába és lehetőleg szőre vagy tolla. Remélem, egyszer ló vagy legalább szamár, kikocikálni az unokákkal.

Hit

Mindennap és minden új helyzetben

megküzdve magammal, de nem egyedül. Ebben is az egyik legnagyobb segítség egy szerető társ, amilyen nekem van. Azóta a hitem ingadozásának amplitúdói már nem akkora kiterjedésűek.

Egyház

Elsősorban keresztyénnek tartom magam, másodsorban evangélikus keresztyénnek, harmadsorban magyar evangélikus keresztyénnek. Ezzel együtt minden munkámnál első helyen egyházam, és annak gyülekezeti állnak. Talán megbocsátják, hogy azért itt is van bennem egy érzelmi rangsor, mely a csákvári gyülekezettől indul.

Világ

Ha sokat tűnődöm a világ folyamatain, elkeseredem. Ha sokat tűnődöm az idő múlásán, hogy mi minden változott eddigi életem során, megijedek. De arra kezdek rájönni, ha sokat spekulálok ezeken, nem marad időm itt a földön jól sáfárkodni az ide szabott időmmel. Nem a világot kell megváltoztatnom, hanem magam. A világhoz való viszonyom. Az engem körülvevő világ csodálatos. Amíg mi, emberek bele nem babrálunk.

Felügyelői szolgálat

Harminckét évesen lettem gyülekezeti felügyelő, harmincnyolc évesen egyházmegyei, ötvenévesen kerületi felügyelő.

Ennek a fokozatosságnak a tapasztalatira építem munkámat. Elődeim, a gyülekezetben édesapám, nagyapám, az egyházmegyében Sztruhár András, a kerületben Weltler János, Szabó György (régibbről a nagy mecénások, pl. Ihász Lajos) példája is nagyban meghatározza ténykedésemet. Azonban mindegyik egyházkormányzati szintnek a gyülekezeti munkát kell szolgálnia, hogy ott a lelkesítő szolgálat minden feltétele a legoptimálisabb legyen. Mindenki a saját településén otthonra leljen a gyülekezetben, valamint a mi Krisztus-hitünk sugározzon mások felé, és legyen vonzó mágnes a külvilág számára.

Fábri György,
Északi Egyházkerület

Politika

Jaj!

Tenger

Csendes-óceán, Santa Barbara-öböl

Állatok

Lovaink: Tücsök és csikója, Ürmös, valamint a vágyott kutyák, mielőbb!

Hit

Küzdés, megbocsátás, embe-
rebbé szeretés.

Egyház

Közösség, feladat, otthon.

Világ

USA, USA, USA (Skandinávia, Róma, St.
Andrews)

Felügyelői szolgálat

Váratlan elhívás, új világ, kockázatos vál-
lalás, bizakodás a társak segedelmében,
imádság erőért, képességért, alázatért.

Szüülőhely

Csőmör.

Gyermekkor

Tartást adó nevelés a szülői házban. Biz-
tonságot adó közösség a csömöri gyü-
lekezetben, iskolában, faluban; könyvek,
könyvek, könyvek.

Pályakezdés

ELTE, kutatás, oktatás: filozófia, tár-
sadalomelmélet 1988–1992, közben a hall-
gatói önkormányzatok szervezése, életre
szóló lendülettel.

Család

Feleség: Tündi, keresztgyerekek (mostan-
ra egyre inkább felnövő) sora, a nagycsalád,
a több évtizedes barátságok.

Szabadidő

Lovaglás, szeretett emberek, futás, ke-
rékpár, zenehallgatás.

Könyv

Ottlik: Iskola a határon; Thomas Mann:
József és testvérei; Krasznahorkai László:
Sátántangó.

Film

The Way We Were, Forrest Gump, Berlin
felett az ég, Szegénylegények

Zene

Garbarek, David Bowie, Bartók, Eötvös
Péter

Példaképek

Inkább tanulnivaló és tisztelt példák,
minőségre, emberi tartásra, gondolkodásra:
Bence György filozófus, Dietrich Bonhoefer
teológus, Hunyady György szociálpszichi-
ológus.

Lengyel Anna, Déli Egyházkerület

Szüülőhely

Budapest, de egyéves koromtól balassa-
gyarmati vagyok.

Gyermekkor

Felhőtlen, szeretetteljes.

Pályakezdés

Kitűnő tanuló voltam, kitűnően érettsé-
giztem. Szegedre jelentkeztem jogra, de
nem vettek fel hely hiányában. Édes-
anyámnak jelezték, hogy ha fizet – mai
szóval – kenőpénzt, felvesznek. Szegények
voltunk... meg nem is értettük...

Család

A legfontosabb. Sajnos riporterként ezt
nem mindig tudtam megvalósítani...

Szabadidő

Azt szeretem, ha elfoglaltságom van. Rossz
szőösszetétel, nem szabad az idő...

Könyv

Állandóan olvasok, a Bibliát minden nap,
sajnos túl sok újságot is, a klasszikusokat
újraolvasom.

Film

Szeretem a jó mozit, Bergman!

Zene

Rendszeresen járok koncertekre, operába.
Nézem a Mezzo csatornát, és riporterként
a legnagyobb magyar művészekkel ké-
szítettem interjút, sok közülük a barátom...

Példaképek

Sok embert szeretek, de példakép...?

Politika

Ván véleményem, de nem nyilatkozom...

Tenger

Minden évben nyaralok az Adriánál.

Állatok

A természetben a helyük.

Hit

Erős vár a mi Istenünk.

Egyház

Békesség néktek...

Világ

Minden mulandó...

Felügyelői szolgálat

„Jó egészséget és felelősségteljes egyházi

szolgálatot..!” – üzenté írásban Erdő
Péter bíboros úr beiktatásomkor. „Vöhhávej
mökábel bökol ádam böszéfér pánim jáfot”
– ékes magyar nyelvünkön e mondat je-
lentése: „Minden embertársadat, aki feléd
közeledik, fogadd úgy a te otthonodba és
szívedbe, mint akit hazaértekor fogadnak!”
Ezt pedig az Alföldi régió vezető rabbija,
Róna Tamás írta nekem. És én: itt állok,
másként nem tehetek... ● Sz.J.

Az első és a második kopernikuszi fordulat

Gondolatok Prof. Dr. Keller-mayer Miklós sejt kutató előadásából, amely elhangzott 2012. október 13-án Budapesten, a Deák téri evangélikus templomban megrendezett országos evangelizáción.

Fotó: Erdész Zoltán

Jézus mondja: „Menjete el tehát, te-
gyetek tanítványa minden népet!” (Mt
28,19) „Megismeritek az igazságot, és az
igazság megszabadít titeket.” (Jn 8,32)

Ez a szekvencia rendkívül fontos, hogy az igazság után következik a szabadság. Jézus tanításának a központja, amit bűcsúzáskor mond: „*Ahova pedig én megyek, oda tudjátok az utat*” (Jn 14,4). Erre az apostolok közül a „természettudós”, aki leginkább hasonlít ránk, a kutató, kereső Tamás azt mondja, dehogy tudjuk! Az utat sem, meg azt sem, hogy hová készülsz, Urunk. Jézus ekkor mondja az egész világtörténelem legfontosabb eligazító mondatát: „**Én vagyok az út, az igazság és az élet; senki sem mehet az Atyához, csakis énáltalam.**” Ennyi a feladatunk, ezt hétmilliárd emberrel tudatni. Az emberiség annyira megsebezte önmagát, a Földet, olyan helyzetet teremtett, hogy ma már az egész teremtett világ, a hétmilliárd ember harsogja, ez így nem mehet tovább. Az utolsó pillanatokban vagyunk, úgy, mint amikor a Titanic léket kapott. Sokkal többen megmenekülhettek volna, ha az első pillanattól mindenki őszintén megmondja az igazat, és szervezeten szállnak a mentőcsó-

nakokba. Az emberiség nagy hajója súlyosan megsérült. Ez így nem folytatódhat, és nem is fog tovább menni. Egy új világrend születése előtt vagyunk. Ezt az új világrendet senki más, csak az igazán Krisztus-követők tudják az emberiség számára megadni. Ez nem más, mint a gyógyítás világrendje. A gyógyítás hárompillérű emberi cselekedet: *tudni, hinni, tenni.*

Tudni: a tudomány által feltárt igazságokat a szavakban kinyilatkoztatott igazságokkal összekapcsolva. A második dolog hinni. Az intenzív osztályon mindig, mindenki hívő, mégpedig Krisztust megragadva hívő. Ott Istenbe kapaszkodik a beteg és a hozzátartozói, az ápolók és az orvos. A gyógyítás transzcendens energiából táplálkozó cselekedet. Az elérhető földi energiaforrásokból a gyógyításhoz erőt nem lehet kapni. Egyik legnagyobb bizonyíték az Isten valóságos létére a gyógyítás, az életmentés cselekedete, amely csakis szeretetből fakadhat. Például amikor valaki saját életét is kockáztatva beugrik a fuldoklóért, akár egy idegen emberért is a vízbe. A harmadik, hogy késelem nélkül kell cselekedni.

Krisztus földre jöttével az egész világmindenség és benne az emberiség

életének legdöntőbb mozzanata következett be. Az „idők teljességében” jött Krisztus a földre, írja a Szentírás. **Pál apostol jól érzékelteti, hogy amikor túláradt a bűn, a baj, akkor áradt ki a kegyelem.** Krisztus földre jöveletekor már nagy baj volt az emberiséggel.

A tudás és a hit szétszakadása mélyén keletkezett hamis tudomány nevében kitalálta az ember az evolúciós fajelméletet, amelyen maga a tudomány, az igaz kutatás üti a legnagyobb lékeket. Az elmúlt huszonöt évben egy genetikai vizsgálat-sorozat azt ígérte, hogy megfejtjük az ember lényegét. Kiderült, hogy a vizsgálat erre teljességgel alkalmatlan, viszont ennek a tengelyében két kutatási irány is ugyanarra a meglepő eredményre jutott. Az egyik az élő sejtjeinkben lévő mitokondriumok genetikai anyagának vizsgálata, melynek során egyértelművé vált, hogy létezett egyetlen asszony, akitől mind a hétmilliárd ember származik. A másik, a férfiakban lévő Y-kromoszóma genetikai vizsgálata, függetlenül a mitokondriális DNS-től, elvezetett az első férfihoz. Mindkét eredmény Afrika egy bizonyos részét egy adott időben jelöli kiindulási pontnak.

Az emberek hosszú ideig békében éltek a természettel, egy Istent imádtak. Az emberiség életében nyomon követhető a bálványimádás indulása, elkezdtek állatokat imádni, tobzódtak mindenféle torz életvitelben. Ekkor jött Krisztus a földre. A megváltás egyben azt is jelenti, hogy tudást, igazságismeretet hozott. Azt a tudást, hogy Isten örök életű, szerető személy, aki maga a jóság, az igazság; misztikus, titokzatos három személy egy

lényegben. **Krisztusban és Krisztus által tudjuk, hogy mi mindannyian különleges módon, egyedileg teremtett személyek vagyunk.** Ennek a ténynek a biztos tudása nélkül nem tudjuk visszafásítani a földet, meggyógyítani a megsebzett természetet, nem

dobtuk az igazságot, mert ezzel együtt azt mondtuk, hogy nem is központja. Ekkor elmélyült és tragikussá vált a szakadék a tudás és a hit között. Mindkettő súlyosan csorbult. A tudomány a pénzfelhalmozás és a halálcivilizáció kiszolgálója lett. Atombombát gyártunk biztonságos

kiáradása pedig az, hogy a tudásunkat a gyógyítás szolgálatába állítjuk. Nekünk, magyaroknak kell ezt lehangosabban hirdetnünk. Az új világrend, a gyógyítás világrendje Magyarországon fog kivirulni, ha bennünk elkezdődik a mélységes, igaz megtérés.

Például amikor valaki saját életét is kockáztatva beugrik a fuldoklóért, akár egy idegen emberért is a vízbe.

tudjuk elindítani a gyógyítás világrendjét. Ezen áll vagy bukik minden, hogy önnön személyes teremtett lényegünknek, személy szerinti misztériumunknak tudatában vagyunk-e. Mert ha Isten személy szerint teremtett, akkor nyilvánvalóan örök élet tartozik énhozzá.

Az első kopernikuszi fordulat az volt, amikor az ember rájött, hogy nem a Föld a világmindenség középpontja. Nem is *középpont*, nincs is ez írva a Bibliában, hanem indirekt módon azt mondja: *központ*. Krisztusban és Krisztus által tudjuk ezt. Itt van az élet, itt vagyunk mi, ide jött, itt váltott meg bennünket Krisztus. Amikor azt állítottuk, hogy a Föld nem a világmindenség középpontja, ki-

lene tenni. A Nap fúziós atomreaktor, és onnan jön az egész élővilág energiája. Nem az a fő kérdés, hogy biztonságossá tesszük-e technikailag, hanem az: leszünk-e elég jók ahhoz, hogy energiatermelésünkől minden élőlény kapjon. A Földön előállított energia soha többé nem lehet áru, nem lehet a kizsákmányolás forrása. Ennyire kell megtérnünk. Tehát szétszakadt a tudomány és az istenhit. Rászedetten, ostobán, szolgaként éltük az életünket. Mi, magyarok ezt különösen tudjuk, mert ötven év alatt meggyilkoltuk hétmillió magzatunkat! Itt van az óriási baj, de ezért jó ma mégis magyarnak lenni, mert ahol a legnagyobb a baj, ott árad ki a kegyelem. A kegyelem

atomreaktorok helyett, melyeket a Naphoz hasonlóan mindenki számára elérhetővé kel-

A legnagyobb tudás összefoglalva: Isten az embert végtelenül szerető személy, aki nagyon ügyel a világra angyalainak seregével és törvényeivel. Ebben a törvényi rendben csak tökéletesség van. Körülöttünk minden – a vándormadarak, a testünket felépítő sejtek stb. – csodálatos módon benne van ebben a törvényi rendben, csak mi, emberek nem. Elárulják ezt a meggyilkolt magzataink és a rengeteg gondunk. A tudomány nevében az embert besorolni az állatvilágba a legnagyobb hazugság. Ezt biztosan tudjuk, hiszen ekkora bajt nem tud okozni olyan élőlény, amely benne van a törvényi rendben. Minket abból kiemelt Isten, mi nem törvényi, hanem szeretetkapcsolatban vagyunk vele. Erre utal Krisztus, amikor azt mondja: „*Én az Atyában vagyok, és az Atya énbennem van*” (Jn 14,11). „*Maradjatok énbennem, és én tibbentek.*” (Jn 15,4)

A cél és az eszköz

Két éve halogatom az írást ebben a rovatban egyházunk, gyülekezeteink épített létesítményeiről és az általuk felvetett kérdések helyes kezeléséről. Nem azért, mert kényes a téma, hanem mert magam is vívodom az érvek és ellenérvek között.

annak állapota. Nekem sem az, pedig csak évente kétszer-háromszor fordulok meg benne.

Józi bácsit, a falu nyolcvanéves nyugdíjas juhászát ugyanebben a templomban az foglalkoztatja, hogy gyerekkorában még a karzaton is alig fértek el, annyian voltak, ma pedig ketten-hárman jönnek el, novemberből márciusig pedig még ennél is kevesebben, mert a hideg miatt nem használják.

A kis közösséget kétfalunyi távolságból gondozó lelkész pedig éveken keresztül azon töprengett, hogy a kárpótlás során visszszakapott, templom melletti volt iskolaépületet miből lehetne rendbe tenni, hátha valamire jó lenne.

Miért állt elő ez a helyzet? Először is azért, mert a kárpát-medencei evangélikusság tragikus szórányosodása miatt a falu felekezeti arányai megváltoztak. Ma alig huszonöt-harminc evangélikus él itt. Aztán meg a szekularizáció a tradíciót egyszerűen szétverte. Továbbá, mivel leginkább a missziós lelkület hiányzik, a sehova sem tartozó, faluban lakó nem evangélikusok megszólítása évtizedek óta várat magára.

Kínzó kérdés: Ebben a helyzetben kell-e felújítani, rendbe tenni templomot, épületet?

Kell is, meg nem is

Magam is vívodom egyházi, gyülekezeti épületeinkre gondolva. Ahol teljesen a lelki munkát szolgálják, ott ez nem kérdés. Ott eszközként segítik a célt. Cél is, eszköz is a helyükön vannak, nem cserélődnek fel.

De amikor már csupán az építmény rendbetétele, fenntartása lesz a cél, minden egyéb remény nélkül, mert a templom, a gyülekezeti ház, a lelkészlakás már nem tölti be eredeti feladatát, mi végre a pályázás, a kitelepítettek külföldön élő leszármazottainak, testvérgyülekezetnek, az egyház vezetésének, vállalkozóknak megkeresése támogatás céljából?

Értem én, hogy az eleinktől örökölték megóvása, fenntartása a legtöbbünkbe belénk kódolt vágy, igény és kényszer. De a gyülekezet is örökség, vele kapcsolatban „miért hagytuk, hogy így legyen”, hogy évtizedeken keresztül ne újuljon meg, hogy a keresztényen közös-

Évike néni sír

Évike néni a Felvidék egy kis falujának kicsiny evangélikus templomában sír. El van keseredve, mert beázik a templom, cudar állapotban van a tető. Ha így megy tovább, elkorhad az egész. Megértem őt. Hét évtizede kötődik ehhez a templomhoz, nem közömbös számára

kerüljön a helyére

ség szövete szétmálljon? Ez is fáj annyira, mint az omladozó falak látványa?

Egy templom, egy egyházi épület mindig üzenetet közvetít. Amikor épül, azt, hogy egy gyülekezet fejlődésben, növekedésben van, vagy már lélekben és létszámban erős. Amikor a feladata tekintetében élete delén van, azt, hogy a gyülekezet él, vágódik az Isten ígéjére, a vele és a hittestvérekkel való közösségre. Amikor pedig évente egyszer-kétszer – vagy még ennyiszor sem – nyitják ki az ajtaját, akkor azt üzeni, itt keresztyének éltek, hittek, reméltek, szerettek, szolgáltak, de ez már a múlt. Ilyenkor már csak mementó. Mit csináljon az országosan nyolcvan-kilencven év alatt felére fogyott egyház a nem vagy alig használt építet emlékeivel akkor, amikor a misszióra, megújulásra, újjászerveződésre kellene minden maradék lelki, szellemi és anyagi erőforrást fordítani? Nem könnyű kérdések ezek.

Két út és további lehetőségek

A görögkeleti egyházban a templom akkor nem veszti el felszentelt státuszát, ha évente legalább egy misét tartanak benne. Sok esetben már nincs gyülekezet, egy görögkeleti hívó sem él a településen, egyszer egy évben mégis távoli helyekről odaszervezik a híveket, hogy az istenháza érvényes templom maradjon. Itt a cél a felszenteltség megtartása, nem pedig a lelki otthon megőrzése, élővé tétele.

Angliában egyháztörténeti idő tekintetében rendkívül rövid szakasz, azaz

néhány évtized alatt a hétszázézeres létszámú metodista egyház háromezre zsugorodott. Több száz templomuk, gyülekezeti házuk és parókiájuk ürtült ki. Közöttük százharminc-száznegyven évesek is. A legtöbbjüket eladták, jó néhányukat az enyészetre bízták minden nosztalgia nélkül. Az biztos, hogy semmilyen energiát nem fordítanak arra, hogy az emlékek miatt fenntartsák.

A görögkeleti és a metodista példa két utat mutat. Kérdés: Van-e ezeken kívül is megoldás?

Azt gondolom, fontos lenne koncepciókat kidolgozni, és ezek alapján a nem vagy alig használt épületeket besorolni, és ennek jogi feltételeit megteremteni:

– Van-e remény arra, hogy a jelenleg halódó gyülekezet megújuljon? Ha vannak evangélikusok megfelelő létszámban, csak újra meg kell őket szólítani, akkor érdemes az épületek mai igények szerinti átalakításán gondolkodni, de először a lelki kövek újraépítésén.

– Maradt-e még olyan gyülekezeti mag, mely új missziói lelkületű vezetéssel meg tud szólítani és a gyülekezetbe integrálni egyébként sehova nem tartozó, de a kérdéses egyházi ingatlan közelében élő embereket?

– Lehet-e más felekezetekkel közösen használni és fenntartani az épületeket?

– Lehetőség van-e arra, hogy egyházmegegyei, esetleg országos hasznosítása (pl. táborhelyként) legyen az ingatlanak? Templom persze ilyen célra kevésbé jöhet szóba.

– Ha egyikre sincs lehetőség, akkor azt kell megvizsgálni, hogy megvenné-e más felekezet teljes használatra, hogy legalább az Isten ügyének szolgálatában maradjon?

– Amennyiben erre sem lenne igény, akkor fel kell ajánlani az önkormányzatnak, esetleg más állami szervnek elsősorban kulturális hasznosítás céljára.

– Ha semmire sincs lehetőség, akkor az ingatlanpiacon kell eladni.

– Utolsó lehetőség lehet a lebontása, amennyiben a benne lévő anyag fejében lehet ezt megtenni.

Mi van az épületen belül?

Ha templom, akkor télen általában dermesztően hideg, sokszor kényelmetlenek és szűkek a padok, rosszak a fényviszonyok, és általában a ma emberét, a megszólítandó kívülállókát riasztja. „De a régiek mindezt elviselték, jó volt nekik, mégis jöttek, nem is kevesen” – hallom az ellenérveket. Érdekes, akik így érvelnek, azok otthon nem sparhelten főznek, és nem petróleumlámpával világítanak.

Ami hideg, rideg, kényelmetlen, az nem vonzó, és nem is alkalmas arra, hogy új gyülekezet épülésében megfelelő eszköz lehessen. Akkor már jobb bérelni vagy megvenni egy volt mozit vagy kultúrház termét. A praktikumon kívül legalább van olyan üzenete is, hogy Isten nem csak a templomban Isten, és az Ő imádota nem kötődik felszentelt helyekhez.

Kedves Olvasó! Imádkozz azért Tè is, hogy Isten óvjon meg attól, hogy épületeink, főleg templomaink és emlékeink ne váljanak egyházi, gyülekezeti életünk legfontosabbikává. Mert amikor a cél és az eszköz felcserélődnek, akkor új bálvány születik. Egy élő gyülekezet, Krisztusban megújult és Őt követő közösség többet ér, mint bármennyi üres templom. Egyházunkban, gyülekezeteinkben – ahol szükséges – cél és eszköz kerüljenek helyükre, elsősorban a szívekben, másodsorban a fejekben!

• GARÁDI PÉTER

Schulek Tibort 1962. június 7-én, Tatán, a lelkészi munkaközösségi gyűlésen elhangzottak arra kényszerítették, hogy a pártállamhoz való lojalitás hangulatában kimondja azt, amit minden magyar evangélikus lelkésznek világosan kell látnia, amikor a magyar sors égető kérdéseivel találkozik, amikor az önkényes hatalom átmosza az agyakat, és a közösségi erkölcs alapjait pártérdekkel akarja felülírni.

Két kérdésben fogalmazta meg hitét: *A szabad magzatelhajtás bűn*, annak állami elősegítése *nemzetgyilkosság*, amit adott esetben – Erdélyben – a többségi nemzet a kisebbségi nemzet eltorzítására is felhasználhat; és abban, amit a marxizmus sulykolt: „*a jó a felismert szükségszerűség*”. Holott a jó, az Isten

házmegyei bíróság megfosztotta lelkészi hivatalától, amit fellebbezésére a kerületi bíróság lelkészi állásából való elmozdításra enyhített. Fizetését megvonták, évekig nem kapott nyugdíjat, német- és angolórák tartásával szerzett némi jövedelmet.

Káldy püspök harmincöt éves kiváló szolgálat után félreállította, ötvenkilenc évesen nyugdíjba küldte a lelkészt, aki nyolcgyermekes családjával nagy szegénységben, feleségével együtt tizenkét évig hűségesen szolgált a kis komáromi gyülekezetben. A köztisztviselőként álló lelkészt, aki 1956 őszén okosan és bátran harcolt az egyházi közélet megújulásáért: felszólalt a főtéri lelkészgyűlésen, baráti levélben lemondásra szólította fel Dezséry László püspököt, előterjesztést nyújtott be az ÁEH-nak a kibontakozás útjáról. A megbízható és bátor volt táborig lelkészt, aki 1939. és 1945. között hat frontszolgálatban állt helyt lelkiileg összeomlott emberek

A magyarságot vissza kell vezetni Istenhez!

Egy hitvalló lelkész:
dr. Schulek Tibor

rendje szerinti élet és cselekvés az, amikor a másik ember életét nem rendeljük alá a magunk érdekének. *Hitvalló szó* volt ez az államhatalom lelki-szellemi elnyomásától való félelem légkörében. Megvallotta hitét, ami szerint élt, amit lelkészi szolgálatában meglátni, követni és hirdetni fontosnak tartott.

Megszólalásának következményeit viselnie kellett. A jelen lévő Káldy püspökkel éles hangú vitába keveredett, aki ezután mint a munkaközösségi gyűléseket felügyelő püspök eltiltotta őt az azokon való részvételtől, és feljelentette püspökénél, Vető Lajosnál. Az egy-

talpra állításáért küzdve. A tudós és kitartó kutató, aki a harmincas években végzett doktori munkáját – Bornemisza Péterről írott könyvét – folytatva felkutatta és közreadta a régi magyar istenes énekek óriási kincsét, majd a negyvenes években ezekkel és elfelejtett Luther-énekek feltárással, fordításával előkészítette a Dunántúli énekeskönyv megújítását.

Schulek Tibor 1904-ben született Budapesten. Apja, János és nagypapa, Frigyes építész-művészek, szépapja, Gáspár és ükapja, Mátyás evangélikus lelkészek voltak, tót, német és magyar nyelven szolgáltak a XVIII., illetve a XIX. században Felvidéken. Édesanyja, Luise Gerok württembergi lelkészcsaládból származott, csel-

lőjátékot tanult a budapesti Zeneakadémián. A második születésben meghalt, így Tibor két és fél évesen árván maradt. Frigyes felesége, Johanna Riecke nagymama nevelte unokáját pietista kegyességben. Sokszor nyaralt a stuttgarti nagyszülőknél.

Féllárvaként kilencéves korától a herrnhuti közösség nieskyi kollégiumában nevelkedett Németországban. Szenvedett betegségtől, háborús éhezéstől és a kollégium kaszárnyalétkörétől, de konfirmációja előtt hitét erősítő ígét kapott: „*Akik az Istent szeretik, azoknak minden a javukra van*” (Róm 8,28). Ez az ige sok nehéz helyzetben jelentett vigasztalást később neki és családjának. A német környezetben nem találta helyét, nem látta jövőjét. 1918 tavaszán ezt írja édesapjának: „Engem vonz az otthonom. Vágyom az enyéim körébe, a hazámba! Mégiscsak magyar vagyok, és egész szívvel az akarok maradni.” Ragaszkodott szülőházájához, noha német gyökerei is voltak.

Rimaszombatba került, a protestáns gimnáziumban tanult tovább. Itt élte meg a háborús összeomlást, a csehek bevonulását, majd a Vörös Hadsereg offenzíváját. Cserkészként alig tizenhét évesen a nemzetőrségbe jelentkezett. A haza ret-

tenetes sorsa nagyon elszomorította, komolyan kutatta a nemzeti bukás okát. Rákosi Viktor *Elnémult harangok* című könyve megrendítő hatással volt rá. Megsejtette a megújulás egyetlen lehetőségét: *a magyarságot vissza kell vezetni Istenhez*. 1919 szeptemberében megszületett benne a döntés, hogy lelkési pályára lép.

1922-ben a Budapesti Református Gimnáziumban érettségizett. Budapesti, majd soproni teológiai évei alatt hatással voltak rá Karácsony Sándor gondolatai a magyar nép iránti felelősségről és a protestáns ébredésről. Utolsó évét a lipcsei teológián végezte, de a légkört lelkileg sivárnak érezte. 1926-ban a magyar KIE (Keresztyén Ifjúsági Egyesület) képviselőjeként Finnországban járt, a finnek közvetlensége és népi kegyessége felfrissítette a lelkét.

1927-től kezdve az angliai KIE-ben, majd a MEKDSZ-ben (Magyar Evangélimi Keresztyén Diákszövetség) végzett szolgálata tovább mélyítette lelkési elhivatottságát a fiatal magyar értelmiség mozgósítására, hogy felvállalják népünk hitre ébresztését. Ez a keresztyén felelősségre ébresztés volt szíve közepében tábori, majd gyülekezeti lelkési szolgálatában és

nyugdíjas éveiben is. Hűséges maradt elhívásához a magyar társadalom életének súlyos változásai során: a Trianon utáni útkeresésben, a háború alatt és a szocialista pártkormányzás idején.

Keresztyén hitünket, azt, hogy a megváltó Jézus Krisztus ÚR az Atyaisten dicsőségére, csak akkor vagyunk képesek megvallani a hitet és közösséget romboló

„Akik az Istent szeretik, azoknak minden a javukra van.” (Róm 8,28)

démoni hatalommal szemben, ha kaptunk elhívást, ha életünket rátettük Krisztus követésére, és ha az evangélium szolgálatában való hűség megállás vezet bennünket.

Schulek Tibor kapott ilyen elhívást. Keresztyénségéhez, magyarságához, lelkési szolgálatához egész életében hű maradt, nem keresve a látványos dicsőséget, hanem hordozva felvállalt keresztyén hitét, ahogyan hite és lelkiismerete világosította, ahogyan élő Krisztusa vezette őt.

• THURNAY BÉLA

Forrás: Thurnayné Schulek Vilma: *Édesapám, dr. Schulek Tibor*, OLBK, 2006

Fabula

az az tanétó mese az tudós bagolyról és az pirókról

Schulek Tibor tréfás tanítómeséje

Meglátogató egy napon az pirók toronyszobályában az sokkeönv tudós baglyot. Igen álmélkodik vala az bagolynak teméndek foliansán, amaz kedig örül vala az nagy tiszteletnek, mellyel vendége eránta viselteték.

Meg pillanta az pirók az sok eöreg keönyv keözeött egy kitsinded keönyvetskét és el telék vágyakozással hogy ezt eö is elolvashatnája.

Butsúadásakor azirt nagy szerinyen meg kiré az baglyot, nem adná é keöltseönbe nihány napra ewnéki amaz kitsinded keönyvetskit?

Eösszevoná ezkor szemelődeökit az tudós bagoly és imígyen szóla: lát-szik, hogy ostoba gimpli vagy, megirdemled nevezeted. Avagy nem tudod, hogy keönyvet nem szokás keöltseön adni, mivel hogy azt senki vissza nem adja. Nám, ez sok keönyvet is

A szobrot Schulek Tiborné Majoross Edit készítette himnológiai munkásságába temetkező férjéről.

keöltseön kaptam hozzád hasonló gimpliktewl.

Írá egy bús keönyv keöltseönzeö.

S.T. 1962. II. 19.

Írtam Papp Gézának az 1959. jún. óta nála lévő Ú.Z. okán.

Barnabás, a bátorító

„Azok, akik az István miatt támadt üldözés következtében szétszóródtak, eljutottak Föníciáig, Ciprusig és Antiókiáig, de senki másnak nem hirdették az ígét, csak a zsidóknak. Volt azonban közöttük néhány ciprusi és cirenei férfi. Mikor ők eljutottak Antiókiába, a görögökhöz is szóltak, és hirdették az Úr Jézust. És az Úr keze velük volt, úgyhogy sokan hittek, és tértek meg az Úrhoz. Ennek a híre eljutott a jeruzsálemi gyülekezet fülébe, ezért kiküldték Barnabást Antiókiába. Amikor megérkezett, és látta az Isten kegyelmét, megörült, és bátorította mindnyájukat, hogy szívük szándéka szerint maradjanak meg az Úrban; mivel derék ember volt, telve Szentlélekkel és hittel. És igen nagy sokaság csatlakozott az Úrhoz.”

(ApCsel 11,19–24)

Rövid idő alatt nagy növekedést ért el a helyi közösség.

Egy hálózati kulcs-szereplő portréja 3.

Néhány fejezettel korábban arról tudósít *Az apostolok cselekedeteiről* szóló könyv, hogy Istvánt, a jeruzsálemi gyülekezet hét diakónusának – azaz szociális munkásának – egyikét hitvalló magatartása miatt megkövezték. Megjegyezzük, hogy az előbb említett Saul is támogatta István kivégzését, ezért is féltek tőlük a keresztények. István vértanúhalálát követően elindult egy üldözési hullám, amelynek következtében a tanítványok szétszóródtak és így eljutottak egészen messzi vidékekre is, ahol tovább hirdették az evangéliumot. Először csak a zsidó származásúakhoz szóltak, de a szíriai Antiókhában – mely Róma és Alexandria után a világ harmadik legnagyobb városa volt – már más nemzetbelieket is igyekeztek megnyerni. Rövid idő alatt nagy növekedést ért el a helyi közösség. Amikor a jeruzsálemi apostolok tudomást szereztek ezekről az eseményekről, elküldték Barnabást Antiókhába – körülbelül 500 km-re északra –, hogy saját maga győződjön meg az ottani fejleményekről. Valószínűleg egymásnak ellentmondó hírek jutottak el Jeruzsálembe, és az apostolok szerették volna bizonyos mértékig

kontrollálni a hálózat egy újabb, jelentős csomópontját.

Barnabás nem tipikus ellenőrként érkezett. Két fontos dolgot tett: örült és bátorított. Először is őszintén örült annak, hogy más hithirdetők munkájának eredményeként rengetegen csatlakoztak a közösséghez. Ma nagyon ritkán tapasztaljuk, hogy az egyik vezető őszintén örülni tudna egy másik vezető sikerének. Sokkal inkább az irigység, a kicsinyesség, a kisszerűség jellemez bennünket, ha egy másik ember eredményeiről értesülünk. Így van ez az üzleti életben, a politikában, az akadémiai szférában vagy a művészek között is. Sőt, szomorúan meg kell állapítani, hogy sokszor még az egyházi élet vagy karitatív szolgálatok vezetői között sincs ez másként. Egy közösségből álló hálózat csak akkor tud fejlődni, ha a régiek, az alapítók őszintén képesek örülni az újak, a betelepülők munkájának és eredményeinek.

Másodszor Barnabás bátorította az antiókhiaiakat, hogy a hétköznapi gondok, a nem várt nehézségek, az érthetetlen el-

lenségeskedések között is kitartóan, és az alapelvekhez hűen végezzék a munkájukat. A bátorítás szóban benne van ugyanakkor az intés, a figyelmeztetés is. Minden új mozgalomban a legjobb szándék ellenére is sok hibát szoktak elkövetni az emberek. A lelkesedés ilyenkor általában nagy, de a szaktudás és a tapasztalatok még hiányoznak. Nagy szükségük van az újonnan alakuló közösségeknek a saját körükön kívülről érkezők támogatására, tanítására és bátorítására.

Barnabás alkalmas volt erre a feladatra is, mert derék és mélyen hívő ember volt. Könyvünk első fejezetében Mózes példáján keresztül láttuk, hogy vezetői megbízást csak derék, azaz tehetséges, jó képességű és hozzáértő embereknek volt szabad adni, függetlenül attól, hogy tíz vagy akár ezer ember főnöke lett valaki. A hálózati vezetőkkel szemben ma is ugyanezek a követelmények.

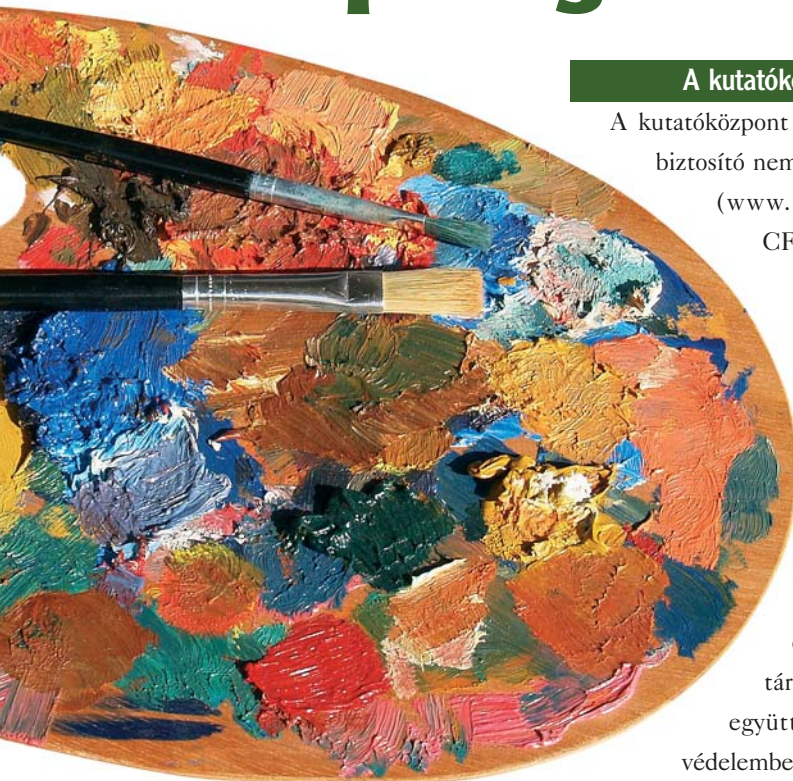
Barnabás bátorító közreműködésének az lett a következménye, hogy olyan sokan csatlakoztak a közösséghez, hogy már nem voltak elegendően a kiterjedt munkához.

• TÖMKÁ JÁNOS

Forrás: Tomka János és Bögel György: Vezetés egykor és most – A Biblia és a menedzsment, Nemzeti Tankönyvkiadó, 2011

Hitvalló magatartása miatt megkövezték.

Az Apológia Kutatóközpont

A kutatóközpont

A kutatóközpont szakmai hátterét biztosító nemzetközi szervezet (www.thecenters.org, CFAR) felekezeti, akárcsak a hazai kuratórium. Az orosz, ukrán, magyar, brazil, spanyol-amerikai, ugandai és az etiópiai központban protestáns és ortodox munkatársak szolgálnak együtt. A hálózat a hitvédelemben végső mércének

Az alapítvány

A görög apológia szó bibliai kifejezés, védőbeszédet jelent jogi vagy vallási értelemben.

A közhasznú minősítésű Apológia Alapítványt a MEKDSZ (Magyar Evangéliumi Keresztény Diákszövetség) és a Harmat Kiadó közösen alapította 1999-ben. **Napjaink vallási mozgalmainak egyre színesebb és állandóan változó palettáján ugyanis az átlagos kereső, hívő, teológus vagy lelkész számára igen nehéz a tájékozódás.** Ráadásul kultúránk és más vallások részéről is egyre több kihívás éri a keresztény hitet, és ezek többsége megfelelő válasz nélkül marad. Ezért az Apológia Alapítvány hitvédelemre szakosodott teológiai ismeretterjesztést végez. Az Alapító Okirat szerinti célja *„a keresztény vallás identitásának és integritásának védelme, ezzel összefüggésben más vallásoknak és a kereszténységről alkotott képüknek a kutatása, illetve az ezzel kapcsolatos ismeretterjesztés.”*

az ó- és újszövetségi Szentírásnak az egyetemes keresztény hitvallásokkal egyező tanítását tekinti. A hálózat a világon (sajnos) egyedülálló módon olyan helyi és nemzetközi kutatókat fog össze, akik a nemzetközi és helyi nem keresztény vallási irányzatok evangelizációján dolgoznak. Azt kutatják és oktatják, hogyan adjuk át az evangéliumot más vallásúaknak úgy, hogy a befogadók azt valóban értsék.

A kutatóközpont a szolgálat során tárgyilagosságra törekszik, tiszteletben tartja minden ember lelkiismereti szabadságát. Az ismeretterjesztéssel éppen a valóban szabad és tudatos lelkiismereti-világnézeti döntéshez kíván segítséget nyújtani. Specializált képzést nyújt érdeklődő magánszemélyek, gyülekezetek és egyházi intézmények számára. Konkrét tevékenysége:

– kutatás: gyűjti és feldolgozza a

különböző vallási közösségek, mozgalmak és jelenségek történetével, tanításával, a kereszténységről alkotott képével kapcsolatos adatokat; ehhez a különféle vallási közösségek saját kiadványait használja fel, nem hagyatkozik csupán a kritikai irodalomra;

– oktatás: tanfolyamokat és konferenciákat szervez, szakirodalom kiadását és terjesztését végzi mindenféle tömegtájékoztatási eszköz felhasználásával;

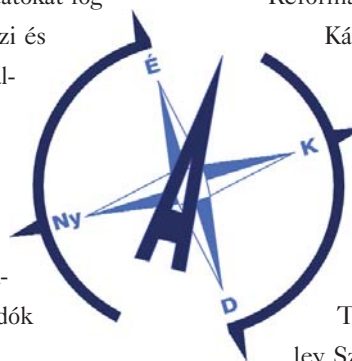
– tanácsadás: vallási közösségekben lelkileg sérült embereknek való útmutatás, illetve a szakmájukból fakadóan érdeklődők (lelkészek, teológusok, pedagógusok, szociológusok, pszichológusok, rendőrség, újságírók) segítése a kutatásban.

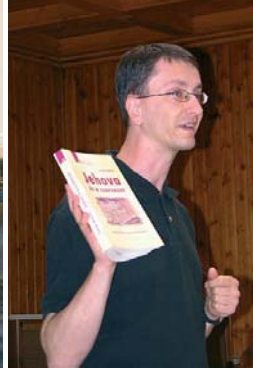
Az Apológia eddigi ismeretterjesztő tevékenysége (az elmúlt húsz év közel negyyszáz előadásából):

– előadások, sorozatok: Debreceni Református Teológiai Akadémia, Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Kar, Szegedi Katolikus Hittudományi Főiskola, Wesley János Lelkészképző Főiskola, Protestáns Missziológiai Tanulmányi Intézet, Wesley Szövetség; baptista, evangélikus, metodista, református gyülekezeti

ifik és ifjúsági táborok; Budapesti Tirannosz Ház, a Biblia Szövetség, a MEKDSZ, a Szentírás Szövetség, a Luther Márton Szakkollégium, a Paulus Alapítvány és a Timóteus Társaság programjai;

– féléves apologetikai kurzusok: Pápai Református Teológiai Akadémia, Pütkösi Teológiai Főiskola, Golgota Teológiai Főiskola;

– rövid apologetikai kurzusok: Üdvhadsereg Tisztképző Iskola, Fiatalok Küldetéssel, Pápai Református Teológiai Akadémia, Evangélikus Lelkészakadémia;

– szakdolgozatokhoz konzultáció: a Baptista Teológiai Akadémia, az Evangélikus Hittudományi Egyetem, a KRE Hittudományi Kar és a Pünkösdi Teológiai Főiskola hallgatói számára; szakdolgozatok opponálása: Baptista Teológiai Akadémia, Pünkösdi Teológiai Főiskola.

Az Apológia kiadványai

A weboldalon (www.hitvedelem.hu vagy www.apologia.hu) kb. százötven cikk olvasható. Az úgynevezett teaházás előadásaink kurrens témákat feldolgozó anyagai is letölthetők (látványos diák, jegyzetek pdf-ben, előadások mp3 formátumban).

Gyülekezeti használatra megelőző céllal öt ingyenesen rendelhető traktátust adtunk ki a Jehova tanúiról és a mormon vallásról, a Harmat Kiadóval pedig nyolctíz oldalas, színes, igényes leporelló sorozatot a gyülekezeti hitoktatáshoz és az alapszintű hitvédelmi ismeretterjesztéshez. Eddig tizenhárom jelent meg, sokféle témában (A da Vinci-kód, A holt-tengeri tekercesek, Keresztyénség és más vallások, Világnézetek, Szentháromság, Bibliai régészet stb.), és folyamatosan újak is fognak megjelenni (10 kérdés és válasz az angyalokról, Bibliai idővonal stb., ld. www.harmat.hu)

A mélyebb tanulmányokat a Harmat Kiadóval közösen adjuk ki: *Jehova és a szervezet*, amely a Jehova Tanúi szervezetének fő kijelentéseit elemzi és hiteltelenségüket dokumentálja, illetve a *Más*

Jézus, más lélek, más evangélium című könyv, amely huszonkét keresztyén háttérű szektát, illetve a közös keresztyén alapokat ismerteti tankönyvszerű megközelítésben. Készül egy hasonló tankönyv a világvallásokról és a lelkiségi egészszegtan témájában.

A hitvédelem lényege: tudni, mit hiszünk és miért; mit nem hiszünk, és miért nem. Tudatos keresztyénségről van szó, amely képes arra fókuszálni, ami minden valóban keresztyén felekezet közös, lényegi, alapvető és örök jelentőségű tanítása. A hitvédelem annyit ér, amit véd, ez pedig a mindennél jobb hír, az evangélium. Nem mindegy azonban, kinek hogyan adjuk át, mert mindenki más kérdések, előítéletek, érzelmi csalódások és téves információk akadályozzák az evangélium valódi üzenetének megértését. A jó választ jól elmondani, a jó kérdést jól feltenni olyasmiről, amit tanulni kell. Erről szól az apologetika: eszköz az evangelizációban, amely képes eljuttatni a szoros kapuig azt, aki valóban utat keres.

Az Apológia tervei

A kutatóközpontban a tulajdonképeni munkát az Alapítvány egyetlen önkéntese, *Szalai András*, metodista teológus végzi. Az egykori zen-buddhista jelenleg az Evangélikus Hittudományi Egyetem végzős doktorandusza, disszertációjának témája az iszlám keresztyénségről alkotott képe. A kuratórium terve, hogy a hitvédelem hazánkban is mozgalommá legyen: minél többen éljék tudatosan a hitüket, és minél többen legyenek képesek másoknak segíteni, másokat tanítani.

Az Apológia anyagi támogatása

A fenti célokhoz eszközök is kellenek. A kutatóközpontot adományaival fenntartó tizenöt család és magánszemély segítségével fel lehetett építeni a szakkönyvtárat, és meg lehetett teremteni a technikai háttérrel. A további ismeretterjesztő projektekhez azonban több anyagi forrásra van szükség. Szeptemberben még Szalai András anyagi támogatása is kérdésessé vált.

Ez a szolgálat nem állít elő eladható terméket, de Isten kegyelméből sokat tett és tehet még azért, hogy a keresők megtalálják a „szoros kaput”, és a hívők megmaradjanak a „keskeny úton”. Akik segítségért fordulnak a kutatóközpont-hoz, többnyire diákok vagy nehéz helyzetben levő emberek, így ők sem tudnak rendszeres támogatást nyújtani. Ezért kérjük ezúton is azokat, akik ennek a szolgálatnak a jelentőségét felismerik, és módjukban áll – akár mekkora összeggel – rendszeresen támogatni, hogy adományaik révén legyenek az Apológia munkatársai!

Köszönettel, áldáskívánással:

*Kenéz Tünde,
az alapítvány képviselője*

Bankszámlaszám: Apológia Alapítvány,
OTP Bank 11714006-20393423
SZJA 1% kedvezményezett neve: Apológia Alapítvány, adószáma: 18169067-1-42
Internet: www.apologia.hu;
e-mail: info@apologia.hu

Az én felelősségem

„Gyűlölség és harag ne legyen köztetek, mert kevesen vagyunk mi, magyarok, és ha mi nem szeretjük egymást, akkor minket e világon bizony senki sem szeret.

Sok nyomorúságban sínylődtetek és sok megpróbáltatásban van részetek, de vegyétek észbe, hogy a mi országunk nehéz szeglete a világnak, és emberemlékezet óta mindig csatáznak érte a kelő nap és a nyugvó nap népei. Itt csap össze keletnek és nyugatnak örök forgószele, és minden népet hamarsággal elsöpört innen. Senki birodalma sem volt itt maradandó. Csak a magyarok népe állt meg e földön kimozdíthatatlanul és magányosan, véresen is megáll a helyén, míg lesz, aki meghaljon érte. És lesz! Sok harcosaink sírjától dombos a mi országunk. Magyar temetők nyomják le itt nagy súllyal a földet, hogy se a nyugati szél, se a keleti szél talpuk alól a világnak a vesztére soha el ne hordja, mert ettől bizony kibillenne a forgandóság örök tengelye. Ezért nekünk akkor is küzdenünk kell, mikor nem csatázunk. Nemcsak hadibárdal, nyíllal és kopjával kell megvívunk a harcot, de vívunk kell a lelkünkben is, csaták után, romlásban és szerencsétlenségben. A bátorságot és hadifegyvereket Ázsiából hozták a mi pogány eleink. Sose tagadjátok és felejtsetek őket! A harc feletti harcra pedig a szent királyok és térítő nagy papjai örökségül hagyták reátok az Úrnak tanítását, mellyel mindig akkor győz majd népünk, mikor elvesztek a csaták fegyverei.”

(A tatárjárás után országot járó *Fehér Barát* szavai ezek Tormay Cécile *Az ősi küldött* című regényében.)

Jelen helyzetünkben miben áll próbatételünk?

Jelen helyzetünk maga a próbatétel. A tatárjárás utáni helyzet és a mai helyzet sokban hasonlít, de sokban különbözik is.

Mind a tatárjárás, mind a kilencvenéves kommunista pusztítás után az ország romokban hevert, óriási emberveszteséggel. Az életben maradtak sorsa bizonytalanság, rettegés és megosztottság. Ugyanakkor mindkét történelmi helyzet gyökeresen új kezdet lehetőségét is jelentette.

Hétszázhetven évvel ezelőtt ez a térség viszonylag ritkán lakott volt, ma sűrűn lakott s a fejlett technika következtében globálissá zsugorodott. Akkor a hívó, megújító szó még ősi gyökerekből táplálkozó öntudatra építhetett, ma a lakosság széles rétege emberségében lerongyolódott, és nemzeti, erkölcsi öntudata elsorvadóban van. Akkor pusztított a kolera, a pestis, ma szellemi dögvész tizedeli népünket.

1242-ben a tatár elhagyta az országot, ma a korábbi országpusztítók s utódaik jól szervezeten rombolnak, hazudnak tovább. Ma is élet-halál harcot vívunk, de más eszközökkel. E harc néhány jellemzője a következő:

1. „*Magyarországon polgárháború van*” – mondta ki már 1999-ben Granasztói

György, az Európai Unió volt nagykövete. A legtöbb kárt az értelmiség árulása okozza.

2. A nevükön nevezhető gonosz erők a globális nagytőke támogatásával totális hadjáratot folytatnak az összmagyarság ellen.

3. A társadalomban még mindig a ketős mérce érvényesül, még mindig csak papíron (de jure) vagyunk jogállam, a valóságban (de facto) nem.

4. A média a kultúrharc leghatásosabb eszközeként az emberi jogok lábbal tiprásával naponta mérgezi az emberek lelkét, rombolja értékrendjüket megrontva a gyermekeket, szétzilálva a házassági, a családi kötelékeket.

5. A keresztyén Magyarországon, az egész Kárpát-medencében a keresztyén- és magyarellenes cselekedetek mindennapi gyakorlattá váltak – mert engedték.

6. A hazaárulás a Magyar értelmező kéziszótár szerint „a haza iránti köteles hűség megszegése.” Ma már az emberek tízezrei – tudva és tudatlanul, magánemberként és hivatalos személyként – a hazaárulások sorozatát követik el!

Ezt a helyzetet súlyosbítja az USA-ból kiinduló s az egész világra kiterjedő pénzügyi csőd. Ebben a helyzetben élünk. Egyikünk sem léphet ki belőle. Hatalmas súllyal nyomaszt. Ahogyan ez a helyzet

próbatétel idején

Éljük bátran, igényesen, szeretetben a magunk életét a családban, a munkahelyen s a közéletben!

még az éjszakai álmunkba is beleférkőzik, úgy a próbatétel alól sem bújhat ki senki. Ám a próbatételben helyt lehet állni – és kell is!

Mindenki csak olyan mértékig vállalja a felelősséget – de azt igen! –, ameddig hatóköre terjed; személyes életében, családjában, munkakörében, legyen akár takarító, vállalati igazgató vagy miniszter (azaz eredeti jelentése szerint szolgál).

Napi küzdelmünk súlyponti lényege: lélekerősítés, erkölcsi megújulás, az értékrend helyreállítása bennünk és környezetünkben.

Mit jelent a mai helyzetben ősi küldötnnek lenni?

A lélek természeti valóság: az ember minden sejtjét átjáró, élő lényege. Az ember egészséges fejlődése egy tudatosulási folyamat, haladás a lélek kollektív tudattalanjának a magvában, a Selbstben működő legfontosabb őskép, a félelmetes erejű istenkép felé. Következésképp az egészséges, a teljes személyiség kifejlődése csak a hit és a tudás összhangjában lehetséges. Enélkül életünk csonka marad.

Az érett személyiségnek mindig van rendeltetése. Egy belső hang kényszeríti: elhivatott, küldetése van. Ez nemcsak a kiemelkedő személyiségek sajátja. A leg egyszerűbb embernek is van rendeltetése. Mi a küldetés? Nálunk hatalmasabb erőből kapott, az életünknek értelmet adó feladat. A küldötnnek küldetéstudata van, belső törvényként tudatosuló készítése a feladat vállalására.

Van magyar küldetés is. Ez a Kárpát-medencéhez kötött, annak teljes életét átfogó és harmonikus

fejlődését célzó feladat, amelyben a magyarság több ezer éves múltjának és ezerévszáz éves keresztyénségének kapcsolata elválaszthatatlan. Az ősi küldött ezt, a lelke ősi tudattalanjából forrászó hittel ápolt ősi múltat ébreszti, izsítja eleven erővé.

A küldetéstudat tehát belső törvényként irányítja életünket. Az egyén, de a nemzet is annyira hibázza el az életét, amennyire hűtlenné válik ehhez a saját törvényéhez. Népünk súlyos beteg, azonban alig néhányan gondolnak arra, hogy ennek oka az, hogy elhomályosult a bennünk működő istenkép. Isten ugyan változatlanul jelen van, mégis magunkra maradtunk, mert mi hagytuk el Őt. Árva nép lettünk. Ez a mi betegségünk lényege. Az ősi küldött, aki mindannyiunkban él, az árvaságból hív vissza. A gyógyulás útja: cselekvő élettel felelni a hívásra. Ősi küldötnnek lenni tehát: személyes felelősség múltunkért, jelenünkért és jövőnkért.

Ebben a próbatételben mi a tennivalónk?

Éljük bátran, igényesen, szeretetben a magunk életét a családban, a munkahelyen

s a közéletben! Ugyanakkor nyitott szemmel figyeljük az országot és a Kárpát-medence életét! Személyes tennivalónk két szóban: szeretetszolgálat és megújulás. A szeretet nem csupán érzelm. Jóval több annál. A szeretet a másik ember javát is munkáló magatartás. Ezerféle megújulás van az apró jócselekedetektől az önfeláldozó hősiességig.

A múlt lezárása és az újrakezdés herculesi feladat. Hosszú esztendőket súlyos tehervállalását jelenti mind a kormány, mind az ország népe számára. Nem csatázunk fegyverekkel, de küzdenünk kell, s ebben a küzdelemben a vezérkar és a sereg egymásra szorul. A kormánynak szüksége van az emberek támogatására. Ő pedig a kormány gondoskodó segítségével még mélyebbre süllyed. Az egyénnek közösséget kell építenie, az ország vezetőinek – a közösségépítést támogatva – külföldön, a Kárpátok karéjában s azon túl szövetségeket kell megnyernie.

Ugyanakkor ebben az iszonyú hazai és nemzetközi ellenszélben kettős feladatot kell megoldani. Egyszerre kell gazdasági csődből emelkedő pályára állítani az országot, és lelkében megújítani, újra nemzetet építeni a lakosságot, egységbe integrálva az egész kárpát-medencei nemzetközösséget. Az elsőnek feltétele a második feladat megoldása, de a másodikhoz az első megoldása is szükséges.

A lelki megújulás maga is kettős feladat: egyszerre kell a nemzetnek talpra állni és emelkedni is; feldolgozni, meggyógyítani az utolsó évszázad sebeit, és megindítani minden magyar ember egészségessé válását, személyes erkölcsi fejlődését.

A megújulásnak van egy időbeli és egy tartalmi paradoxona. Az időbeli: nem lehet jobb időkre várni, hogy majd akkor

kezdünk új életet. Nekünk mindig a jelenlegi silány körülmények között kell megújulni. A tartalmi: nem kezdhetünk tiszta lappal. Nincsen tiszta lap. Úgy kell ezt az anyagilag és lelkileg elnyomorodott modern államot egészséges kultúrállammá alakítanunk, hogy ehhez a beteg államhoz tartozunk, ennek a polgárai vagyunk. Az országépítő munkából kivétel nélkül mindenkinek ki kell vennie a maga részét. Nincsen olyan jelentéktelen ember,

igazi egységteremtő erő a családban, a nagyobb közösségekben és a nemzetépítésben egyaránt.

2. Emlékezzünk és emlékeztessünk! Egy nép élő emlékezete a nemzeti hagyomány és annak ápolása. Az emlékezet lényege a múlt megjelenítése. Ezzel épít hidat a jövőbe, mert a jövőt ma építjük azzal, ahogy a körülményeket alakítjuk és az embert a múltbeli tapasztalatok felhasználásával formáljuk. Az ember ugyanis

A szív legfontosabb képességére Jézus világít rá a hegyi beszédben: „*Boldogok a tiszta szívűek, mert ők meglátják az Istent.*” Emlékezzünk csak: betegségünk, árvaságunk abból fakadt, hogy elhomályosult előttünk az istenkép. A tiszta szív gyógyít, visszavezet Istenhez, fogékonyá tesz a szeretetre, melynek gyakorlóterepe a mindennapi élet. Már apró tettekkel is sokat segíthetünk. Hőstettekre ritkábban van szükség.

Az országépítő munkából kivétel nélkül mindenkinek ki kell vennie a maga részét.

akinek ne lenne olyan feladata, amit csak ő tud elvégezni.

Mit tehetünk, ami csak tőlünk függ?

1. Élünk igazságban! Igazságban élni annyi, hogy a valóságot olyannak merjük és tudjuk venni és mutatni, amilyen. Ehhez az akarat bátorságára és az értelem metsző világosságára egyaránt szükség van. Csak ha ez a jellemvonás és ez a képesség kialakul bennünk, akkor válunk képessé mások iránt a személyválogatás nélküli szeretetre. Akkor ismerjük fel, hogy életproblémáink igazi megoldása csak tudatos erőfeszítéssel lehetséges, és a szenvedés része a boldogságnak. Vegyük fel tehát a munkát és a szenvedést a sorsunkba! Ekkor rájövünk, hogy életünkben a vállalt szenvedésnek mindig van valami személyes emberfejlesztő üzenete. A szenvedést is vállaló szeretetnek csodálatos a matematikája: minél többfelé osztjuk, annál több lesz belőle. Ugyanakkor a szeretet a cselekedeteivel és légkörével az egyetlen

az idő folytonosságában élő lény, akinek a múltja és a jövője a jelen léleképítésén múlik. Kudarcokkal teli múltat feldolgozni és a legkeservesebbnek tűnő jövőnek is a siker, a fejlődés reményével nekiindulni csak erős és szüntelen megújulásra képes lélekkel lehet. De azzal lehet!

3. Őrizzük meg tisztán a szívünket! A szív képletesen sem csupán az érzelmek központja. Az ószövetségi Példabeszédekben olvashatjuk a figyelmeztetést: „*Minden félve őrzött dolognál jobban óvd szívedet, mert onnan indul ki az élet!*” A mélylélektani tapasztalatok szerint a szíven a teljes személyiségnek a tudattalanban gyökerező magvát értjük. Ezzel kell harmóniában élnünk. Ez a feltétele annak, hogy az élet értékei iránti fogékonyságunkat megőrizzük, s ezek megvalósítására legyen elég erőnk. Vörösmarty Mihály a gondolkodás és a jellem együttes értékelő és alkotó képességét így foglalja össze: „*áldozni tudó szív nemesíti az éssz.*” Az értelmiség helytállása is ezen fordul meg.

Vajon nem késtünk-e el?

Jézus jó hazafi volt. Aggódott Jeruzsálem sorsáért, s még időben így figyelmeztetett: „*Bár felismerted volna ezen a napon te is a békeségre vezető utat!*” (Lk 19,42)

Hallgatásra ítéltége idején Ordass Lajos hitvalló evangélikus püspök rövid igemagyarázatában Jézus figyelmeztetéséről így szólt: „*Uram! Még most sem késő? Bennem sokszor él ilyen aggodalom. Mikor ezt mondtad, hazád sorsa terhelte szívedet. Most, amikor nekem mondd, hasonló gond tölt el engemet. Félek: nem ismerjük föl, ami békeségünkre szolgál. Mert ugyan mit teszünk ma? Mindent, ami alkalmas a külső és a belső harc föllobbanására. Dicsekvéssel erőt mutatunk. Fenygetőzünk. Egymáson tiptrodunk. A hatalmaskodás nagy hangját használjuk. És olyan halkkává lett a szolgáló egyház szava! Pedig a Te útmutatásodat kellene megszólaltatnia. És mégis – ha jól értelek –, még ma sem késő!*”

• DR. RÓKUSFALVY PÁL

Az imaszolgálat megérinti az embereket

Hétről hétre több mint harmincan keresik meg a Norea norvég médiamissziót életük különféle nyugtalanító kérdéseivel. Pénteki napokon a telefonálók a hívásokat fogadókkal közösen Isten kezébe is helyezhetik kéréseiket. A hét folyamán telefonon és e-mailen beérkező imádságtémákat a következő hétfőn a teljes Norea-csapat együtt viszi az Úr elé reggeli imaalkalmán. *Anne Margareth Austgulen*, egy 34 éves hölgy koordinálja az imaszolgálatot.

Az imakérések számát ötezer-kétszázra becsülik a 2006-os indulás óta. A rövid, gyors kérések mellett komoly betegséget, mentális, családi, gazdasági problémákat megélők hívásai, levelei is érkeznek a Noreához. Sokan aggodnának gyermekeikért, unokáikért. Kérnek imádságokat abból a mély vágyból fakadóan is, hogy családtagjaik, barátaiak az Úr legyenek, megtérjenek. A telefonálók közül számos ember nem tartozik gyülekezeti közösséghez.

„Az elmondottak mindig megérintik a szívemet” – mondja Anne. „Sokan egyszerűen imakéréssel fordulnak hozzánk, de vannak, akik beszélgetni akarnak fájdal-

maikról, magányosságukról. Értük különösen nagy felelősséget érzek.”

„Minden életszakaszban rengeteg dolog foglalkoztatja az embereket. Hívnak minket a diákoktól egészen a nyolcvanéves idős embereikig, az ország minden részéből. Vannak, akik csak egyszer telefonálnak, de sokan visszatérő hívók. Többségük idős hölgy.”

„A Noreánál a péntek a heti imanap. Akik ezen a napon fordulnak hozzánk, tudnak erről a lehetőségről a rádióból vagy a sajtónkból. Sajnos szembesülünk korunk kapcsolati és szociális problémáival: sok idős hív bennünket pénteken úgy, hogy egy hete nem beszélt senkivel. Még közel-

ben élő családjuknak sem volt ideje rájuk egész héten keresztül. Fáj ilyesmit hallanunk.”

„Fontosnak találok ezt a szolgálatot, úgy gondolom, nagy szükség van rá” – folytatja Anne. „Kapunk időnként visszajelzést azoktól, akik gyógyulást, segítséget kaptak az Úrtól – ez komoly bátorítást jelent számunkra. Ezen kívül hisszük, hogy több áldás árad ki, mint amiről mi tudomást szerzünk. Tízen gyógyultak meg a leprából, ahogy a Biblia mondja, de csak egy samaritanus tért vissza hálát adni az Úrnak. Bízunk az

imádság erejében, és hisszük, hogy Istent többen dicsérik hálával, mint amennyien visszaszólnak hozzánk.”

„Ez a szolgálat megváltoztatta az életem. Nem sokat tudtam az egyedüllétről, és fogalmam sem volt arról, mennyi a szükség az emberek között. Bárkivel történhet tragédia, betegség, nehézségek. Néha mindannyiunknak szükségünk van valakire, aki meghallgat, akinek a vállára tehetjük gondunk terhet. Úgy érezzük, ezt adhatjuk meg imaszolgálatunkkal.”

• SYNNOVE KJERVAVIK VÅTNE,
MARTIN BIRKEDAL
ÉS ERDÉSNÉ KÁRPÁTI JUDIT

A Norea munkatársai a Magyar Evangélikus Rádiómisszióánál 2011-ben

Norea Mediemisjon (Norea Médiamisszió): a Norvég Evangélikus Misszió szervezete, tizenhat munkatárssal, a dél-norvégiai Kristiansandban működő központtal. Céljuk: erre a világra és az örök életre szóló reménységet kínálni az embereknek. Az evangélium és a keresztyén értékek közvetítéséhez a rádió, a televízió, az internet és a mobiltelefon adta lehetőségeket használják fel. Több mint harmincöt különböző nyelven folyik az általuk támogatott médiaszolgálatok munkája. A Magyar Evangélikus Rádiómisszió egyik támogatója.

Kórházi folyosókon sétálgatva gondolataimat Wilhelm Busch lelkész *Variációk egy témára* című könyvének reggel olvasott gondolatai töltik ki, melyek többek között a gyereknevelésről szólnak. Két bibliai mondat is az eszembe jut: „*Neveld a gyermeket a neki megfelelő módon, még ha megöregszik, akkor sem tér el attól*” (Péld 22,6). „*Fenyítsd meg fiadat, míg van remény*” (Péld 19,18).

Nyílt levél gyerekeket nevelő szülőkhöz

Magamban éppen hálát adok az Örökkévaló Istennek, hogy az Ő útmutatása ad ehhez is kellő segítséget és eligazítást, amikor hirtelen kivágódik a folyosóra nyíló ajtó. Egy öt és egy hét év körüli kisfiú rohan be rajta, nagyapjuk lólahalában utánuk. Nem nehéz kikövetkeztetni, hogy a fiúk a szüleikkel szemben valószínűleg nem ma kezdtek feszegetni a lehetőségeik határait. Neveletlenek, szófogadatlanok. A nagypapa a rendőr bácsik kihívásával és az éppen arra járó nővér nyugtató injekciójával fenyegeti őket, majd pedig szinte könyörgve próbál a lelkükre beszélni. Közben megcsörren a telefonja, s a rövid beszélgetés ideje alatti szabadságot az unokák még intenzívebben kihasználják.

Egyre több iskolai incidensről és megfélemlített tanárról kapunk hírt. Dühös, kioktató modorú szülőkről, akik csemetéjük becsületét védve futkároznak ta-

nítók és igazgatók után, hogy „leszedjék rólok a keresztvizet”, vagy megpofozzák őket. „Majd bemegyek, és jól megtépem!” Ne lepődjön meg az ilyen szülő, ha gyermeke egyszer majd őt is megtépi. **Azt kapjuk vissza, amit befektetünk.** Ha búzát vetünk, búza kel ki, ha gyommagot, akkor gyom.

Iskoláskoromban olykor én is kaptam körmöst, egyszer nyaklevest. Szüleim otthon mindig azzal indítottak, hogy én mit tettem? Volt az iskolában – a szó orvosi értelmében – az idegeivel bajlódó tanár is, de akkor is tisztelnünk kellett. Hogy ez esetben nem érdemelte meg? Az, hogy tisztelek valakit, nem kell, hogy azt jelentse: azonosulok és mindenben egyetértek vele.

Visszatérve a kórházi folyosóra: figyelek, hogyan kezeli egy meglett férfiember a kialakult helyzetet. „Hogy lehet így viselkedni? Debilek vagytok?! Ördögök

vagytok!” – hangzik a nevelő szózat. A fiúk nyilvánvalóan sem nem debilek, sem nem ördögök, egyszerűen csak neveletlenek. Miért is lennének mások, ha azok a felnőttek, akikre Isten a nevelésüket bízta, engedik őket ilyennek lenni?!

Aki a nevelése gyümölcseiként áldott gyerekeket szeretne látni maga körül, annak nem szabad beérnie saját tehetlenségével és könnyű beletörődéssel. **„Mit tegyek, ha mindenhol szennyes és gyilkos filmeket lát a gyerekem? Az interneten pár kattintással perverz dolgokat ér el. Mit tehetünk, ha gonoszságot lát maga körül?”** – tesz ki egyre többen a kérdést. Neveld! Ne adj meg neki mindent, amit kér, de add meg neki azt, amire szüksége van! Lehet, hogy másnak fogják őt tartani emiatt az osztálytársai. Ezt vállalni kell! Mindenkiel megtanítanak valamit otthon a szülők. Ha elveinket feladjuk csak azért, mert a másik

ötven gyereknek nem ugyanazt tanították meg, akkor minden borul. Ha tizenöt éves korában minden második gyerek kipróbálja a drogot, akkor elnézzük majd a mi gyerekünknek is, csak azért, nehogy kiutálják őt maguk közül a többiek? Ki az erősebb: szülőként mi vagy a más gyerekei?

Mi történik, ha nem vesz részt mindenben? Mondjuk nem fogja naprakészen tudni például a Való világnak nevezett erkölcsi fertő depressziós, káromkodó, öngigazult, magamutogató sztárjainak a napi mozdulatait, hogy ki mit hazudott, ki kit és hogyan vágott át. Veszít ezzel valamit a gyerekek? Az égvilágon semmit! Sőt: fel fog szabadulni különféle szabad szemmel nem mindig látható, felesleges lelki terhek alól. Meg tudnánk-e tenni, hogy szép lassan úgy zárjuk el ezeket a nem csak gyermeki lelket mérgező csapokat, hogy közben más lehetőségeket kínálunk a számukra?

Egy apa arról próbált meggyőzni, hogy nem baj, ha a gyerek sok durvaságot és erőszakot lát, sőt: „Jobb ha egy kicsit vad lesz, nem használják ki, és jobban meg tudja védeni magát.” A baj nem csak az, hogy ezzel a gyereke előtt is legalizálja a rosszat, hanem hogy ő maga sem tudja, hogy a gonoszt csak jóval lehet meggyőzni.

A visszaadott nagyobb pofon után még nagyobb pofon jön! Ha a parlamentben, egy városban vagy egy családban elkezdődik az adok-kapok, akkor annak megtérés, bünbánat nélkül nincs vége. Egy megpofozott ember soha nem éppen akkora ütést akar visszaadni, mint amekkorát kapott, hanem mindig nagyobbat.

„A mai világban nehezebb a megélhetés, nagyobbak a kihívások” – mondják sokan a világ diktálta tempóba és életvitelbe beletörődve. Nehéz az élet, de sokkal nehezebb azok számára, akiknek nincs élő Istenük. A valamilyen istenhit korántsem egyenlő a feltámadott Krisztusba vetett hittel, melyből valóságos erő, áldás és igazi élet fakad! Arról panaszkod-

dunk, hogy nagy a létbizonytalanság, nő a szegénység és a munkanélküliség. Tudatosan tanulunk, szerzünk munkát, s minden tőlünk telhető elkövetünk annak érdekében, hogy ne szegényedjünk el. Jobban hajtunk, többet dolgozunk, próbáljuk bebiztosítani magunkat! S mindeközben ilyen könnyen feladnánk a harcot egy másik, nagyon fontos területen? Feladnánk, amikor saját vérünk, gyermekeink magaviseletéről, jövőjéről van szó? Ennyire mindegy, mit szívunk magukba a képernyőkön, az interneten keresztül, hogy milyen hatás éri őket az utcán, hogy szót fogadnak-e vagy sem? Ennyire érdekel bennünket, hogy mivel foglalkoznak, s mi foglalkoztatja őket, kivel barátkoznak, és milyen társaságban foglódhatnak? Valóban ennyire fontos lenne a jobb megélhetés – mindez természetesen csakis a gyermekek érdekében –, hogy mindeközben széttárt karokkal, magatehetetlenül nézzük magát a gyermeket? **Ha tényleg a gyermek jövőjéért fáradoznak sokan, akkor nem kellene vajon átgondolni a prioritásokat és rendet tenni a nevelés kérdéseiben is?** Isten bízta ránk, adta nekünk kölcsönbe gyermekeinket, és egyszer majd előtte kell számot adnunk a ránk bízottakról.

Sok felesleges és szomorú viaskodástól kímélhetné meg magát a fenti történetben szereplő nagypapa is, ha a megfélemlítés és buta ijesztgetés helyett a megfelelő időben néhanapján odacsapna az unokák fenekére. A nagy bölcsességgel felruházott Salamon király tudott valamit, amikor ezt írta: „Mert akít szeret az Úr, azt

megdorgálja, de mint apa a fiát, akít kedvel” (Péld 3,12). Vagy: „Ne sajnáld megfenyíteni a gyermeket, nem hal bele, ha megvered bottal. Te csak bottal vered meg, de lelkét a holtak hazájától mented meg” (Péld 23,13–14). Nem a bottal való fenytésen, hanem a szeretetből fakadó fenytésen van a hangsúly. A követendő példa nem az a szülő, aki minden apróságért elcsépeleli a gyermekeit, hanem aki még a fenytésben is bölcsen, mértéktartóan, irgalmat gyakorolva tud eljárni, mert ha a fegyelmzés nem szívből fakad,

Isten bízta ránk, adta nekünk kölcsönbe gyermekeinket.

inkább valamiféle bosszúállássá válik, mintsem nevelőeszközzé.

Az unokák a váróteremben pillanatokon belül rájöttek, hogy a nagypapa sem a rendőr bácsi kihívását, sem a nyugtató injekció beadatását nem gondolta komolyan, csak fenyegetett vele. Tehát tehetetlen volt! Tovább folytathatták szemtelen és laza viselkedésüket a nagyszülő szégyenére, s egyszer talán folytatják mások kárára is. Kérjük Isten kegyelmét, hogy minél többen ismerjék fel Igéjének nevelő hatását! Elsősorban mi, szülők, hogy azután tudjunk a szó valódi értelmében: nevelni – kellő szigorral, de szeretettel és jóságosan.

• VÁMOS BÉLA

református lelkész (Felsőpatony, Szlovákia)

A tel-aviv-jaffai Immanuel-templom üvegablakai

Híd-posta

Az újságot továbbra is nagyon hasznosnak és jónak tartjuk (feleségemmel olvassuk). Áldja meg az Úr a munkátoakat és életeket!

Nagyon tetszik a munkátoak, hozzáállások, lelkesedések! Tanulhatnánk tőletek mi, reformátusok is... *F. K.*

Évtizedek óta az Evangélikus Élet olvasója vagyok, a Híd magazin külön öröm számomra! Nagy szükség van a ma élő hitben járó testvérek bizonyágtételeinek, megtapasztalt áldásainak továbbadására. Sok biztató, erősítő írást kérnénk továbbra is! Segítség ez az életünkben.

Az Úr áldása kísérik a két újság szerkesztőit, munkatársait, legyen békés, áldásos az ünnepek, Krisztusban bízó a jövő évük! *Réti Lajosné, hűséges olvasójk*

Mindig nagy örömmel veszem a kezembe a Híd magazint. Miután elolvastam, kiteszem a rendelóm várójába és a betegek nemcsak olvassák, hanem gyakran kölcsön is kérik. Elviszik ismerőseiknek, családtagjaiknak. Az egy példány kevésnek bizonyul, ezért ezúton szeretném még két példányban megrendelni.

Dr. M. É., Budapest

Mindig öröm olvasni a magazint, amit szüleimtől át szoktam venni, de mostmár mi is megrendeltük. Szeretem a hangját.

Hanni

Örömmel olvasom a most érkezett Híd magazint. Aktuális, tartalmas, „jó megjelenésű”!

Gáncs Péter

A Híd aktuális, gyakorlatias, minőségi, hiányozna, ha nem lenne. Ma kaptuk meg a legújabb példányt, vasárnap elvihető a templom újságos asztaláról.

Vámos Béla református lelkész, Felvidék

Jó ez a tematikus szám (a válságról). Örültem az ÉLŐ VÍZ régi cikkének is. Már egészen elfelejttem. Mennyire friss, ma is aktuális a mondanivalója. *Göllner Pál*

Köszönjük. Újra örömet szereztek azzal, hogy megkaphattuk a magazint, köszönjük a főbb részek fordítását is. Magas színvonalú az újság, és a tartalom igazi áldást hordoz.

Matti és Juula Korpiaho, Finnország

Úgy gondolom, nem kevesen vagyunk, akik ezt a lapot a jelenlegi evangélikus kínálat első helyére tesszük. Mondom ezt nem a személyes érintettség okán, hanem a lap színvonala miatt. Ez a mostani szám (fókuszban a reménység, a szerk.) nekem különösen is tetszik, szerintem ugyanis a Híd átlagánál jobban sikeredett. (Talán azért, mert nem írtam bele...) Szóval, kedves Testvérek! Terjesszék e lapot, olvassátok e papot, emeljétek kalapot, így kezdjétek e napot! *Weltler Sándor*

Dicsőítem Istent a legújabb Híd magazinért.

Dr. Molnár Róbert

Hálásan köszönöm az általam jelzett Híd-cikkek megküldését, és az amerikai-magyar evangélikus lapban, az *Erős Vár* ban közlésükhöz való hozzájárulást. Mindig örülök a Híd ideérkezéseinek, és az egyes számok gazdag tartalmának.

Bernhardt Béla ny. ev. lelkész, USA

Mindig örömmel olvasom a Híd számaikat. Most is ennek utolsó száma készült arra, hogy köszönetet mondjak neked ezért a tartalmas, missziói háttérű lapért, kívánva további energiát és lelkesedést a szerkesztéshez! Ez az utolsó szám különösen is szívem szerint való volt, mert szerintem a sokoldalú és tárgyilagos információt igen jól tudtad, tudtatók egyesíteni a missziói elkötelezettséggel. Mint régi Izrael-barát, melegíti a szívemet, hogy ilyen utódjai vannak Magyarországon az egykori Gisle Johnsonnak. No, és egészen otthon éreztem magam a tel-avivi templomról és gyülekezeti otthonról szóló beszámolóban – *Ég a mécses!* – ahol sokszor szálltam meg magam is annak idején – most már 30 évvel ezelőtt... Ehhez a cikkhez lenne különben egy rövid kommentárom. Tényleg azt a benyomást kaphatja az ember, hogy nincs „sehol egy keresztyén szimbólum”. De akkor nem vettük számításba Victor Sparre modern norvég üvegablakművész mesterművét – aminek egy része látható a cikkben is –: a „modern jászol” (karácsony) és az oltár feletti üvegablak egy része: a vércseppben elhelyezett Dávid-csillag (a Megváltó, a húsvét, hitünk szíve közepe), és a képen nem látható a pünkösdi, azon kívül az ablakokban köröskörül látható tanítványszimbólumok. Gyakran jönnek egész iskolai osztályok ebbe a tempomba (az egyetlen olyan templom Tel-Avivban, amely úgy néz ki, mint egy templom!) – már maga az idegenvezető magyarázata az üvegablakokról missziói prédikációvá lesz. De mindenestre: köszönet a tartalmas és missziói inspirációjú Híd-számért, és sok jó kívánság közös Legfelsőbb Munkaadónk további szolgálatában.

Szeretettel köszönt, ölel:

Laci bácsi (Terray László), Norvégia

Visszajelzések

Köszönöm a lehetőséget, hogy idén is megteremtették a feltételét, hogy együtt lehettünk a Deák téri templomban, és átélhettük ismét a kis evangélikusság egész templomot be-töltő nagy közösségét.

Gyakorló, templomba járó evangélikusként azon gondolkoztam, hogy bár igen jó alkalmak voltak aznap, de a záró igehirdetést nem várom meg, mert ha előbb elindulok, este még egy-két dolgot meg tudok csinálni hét-főre, és különben is, mi újat tudnának mondani a megtérésről. Végül addig beszélgettem a padtársammal, hogy mégis maradtam.

És milyen jó, hogy maradtam! Számomra a megtérés (=hazatérés) mint fogalom itt került újra középpontba, és töltődött meg ismét élettel. Áldott legyen az Úr, hogy ilyen csodálatos hétvégét adott!

Soli Deo Gloria! Egy kis gyülekezetbe járó kollégánóm az úrvacsoraosztáskor súgta: Köszönöm, hogy hívtatok, miért nem tartotok évente többször is ilyet?

Hálás vagyok az Úrnak azért a csodáért, amit átélhettünk. Csodáltam a program gazdagságát, változatosságát. Hála az Úrnak, végig volt tartalom, gazdagság, áldás. Talán ennyien még sosem voltak...

Köszönöm, hogy jómagam is részese lehettem a tegnapi napnak. Megértettem, hogy bár földi hazám, a gyökereim Délvidéken vannak, bárhová is tereljen az Isteni Gondviselés, az Ő jelenlétével, az Ő szeretetében, az Ővéi között mindig új otthonra lelhetek.

Sok Deák téri evangelizáción vettem eddig részt, de ez a mostani volt talán az, ami a leginkább megérintett.

Országos evangelizáció

- 2012. október 13., Deák tér

Ittzés István igét hirdet

Burovincz Laura, Bakay Péter és Badin Ádám

Nem mindenki fért el Dr. Györi Józsefné Dr. Drenyovszky Irén szekciójában

Jöjjetek!

Fotó: Erdész Zoltán

ProChrist

március 4-11. 2013

Jézus mondja:
„Jöjjetek utánam, és emberhalászokká teszek benneteket.” (Mk 1,17)

Az elhívásunk már talán régóta él, és folyamatosan küzdünk a halászattal, ami olykor kudarcokkal teli, olykor azonban csodálatos halfogásokban van részünk. Isten készít számunkra az új halászhálót, mellyel sokakat kifoghatunk a világ sodrából és menthetünk meg az örök életre. Erre a halászatra, a ProChrist evangelizáció-

ra hívjuk most Önt és gyülekezetét 2013-ban is. A műholdon közvetített, nyolc estéből álló evangelizációsorozat címe *Kétség és ámulat*, igehirdetője Ulrich Parzany evangélikus lelkész. A korábbi évekhez hasonlóan változatos stílusú zenékkal, színpadi jelenetekkel, interjúkkal gazdagított istentiszteletbe kapcsolódhat be gyülekezetével.

A részletes programot megújult honlapunkon találja, jelentkezni is itt lehet, szívesen válaszolunk további kérdéseire az info@prochrist.hu címen.

Honlapunk elérhetősége: www.prochrist.hu
Szeretettel várjuk jelentkezését!
Testvéri köszöntéssel:

• LUPTÁK GYÖRGY
evangélikus esperes, a ProChrist Magyarország szervezőbizottságának elnöke

Hogyan állunk a gyermekvállalással?

Forrás:
www.prochrist.hu

Egy gyermek a családban bizonyos kényelmetlenséggel jár. A gyermek fokozott törődést igényel, be kell rendezni számára egy gyerekszobát, időnként álmatlanok lesznek az éjszakáink. Megszokott életrendünk alaposan megváltozik.

Az evangelizáció olyan, mint amikor a szülők elhatározzák, gyermeket szeretnének. Tudatos döntés, amely a jövőről szól. Szeretnénk, ha többen lennének és növekedne a családkunk. Szeretnénk, ha növekedne a gyülekezetünk. Végiggondoltuk és vállaljuk az ezzel kapcsolatos új feladatokat. Lehetséges, hogy több lesz a feladatunk, de enélkül nem megy.

A ProChrist segítség a „gyermekvállalásban”. A ProChrist szeretné Önt és gyülekezetét bátorítani! Jézus Krisztus missziói parancsa értelmében (Mt 28) induljunk el újra együtt 2013-ban, és keressük meg a kételkedőket! A misszió – tekintet nélkül felekezeti különbözőségeinkre – Krisztustól kapott megbízatásunk, küldetésünk. A ProChrist egyfajta evangelizációs módszer, amely segít Önnek és gyülekezetének a misszió területén.

Jó, ha a gyülekezetben megvan a szándék a misszióra. Még jobb, ha a közös munka, a közös gondolkodás, a másokért való együtt imádkozás során jön létre egy közösség, amely

fel akarja kavarni az állóvizet. Közösség, melynek tagjai új arcokat szeretnének látni a gyülekezetben, s ezért készek együtt tenni, lépni, szervezni. Például éppen egy ProChrist evangelizációt.

Ne féljen belevágni, a misszió Isten ügye is! Ezért keresünk helyi szervezőket, vállalkozó kedvű keresztyéneket és gyülekezeteket, akik szeretnének a Jézus Krisztustól kapott felhatalmazással élni, és embereket megmenteni. Hirdessük együtt az örömhírt, Krisztussal van ma is megoldás és lehetőség egy új életre! Ő nem hagy magunkra, mert ezt ígéri: „én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig” (Mt 28,20).

Épüljetek! – evangélikus gyülekezet a gyakorlatban

Hatvan szerző, hetven cikk háromszáz oldalon.
Előző számunkban közzeltük a könyv két előszavát, most ismertetjük a gazdag anyag tartalomjegyzékét.

Építőkövek (Gáncs Péter)

Előszó (Szeverényi János)

Istentisztelet

„Őt és újat...” (Győri Gábor)

Istentiszteleti élet a bokortanyákban (Zsarnai Krisztián)

Templom

Templomépítés (Benczúr László)

Régi templomból újat (Malcolm R. Cundick)

Hol lakik Isten? (Szeverényi János)

Gyermekek

A gyermekek között (Tamásy Tamásné)

Vasárnap – családi istentisztelet (Baranyayné Rohn Erzsébet)

Óvodai misszió (Dechertné Ferenczy Erzsébet)

Ifjúság

Konfirmáció (Dechertné Ferenczy Erzsébet)

Ifjúsági munka (Bence Imre)

Az ifjúsági biblióra helye a gyülekezetépítésben (Győri János Sámuel)

Az ifjúsági táborok helye a gyülekezetépítésben (Sztruhár András)

Ifjúsági ének- és zenekar (Blatniczky János Dániel)

Fesztiválok szervezése és annak hatása a gyülekezet életére (Baranyay Csaba)

Cserkészek a gyülekezetben – avagy hogyan lehet egy vajás svájci bicska Isten jelenlétének jelévé (Buday Barnabás)

Család

A keresztyén család (Szabó György)

Csoportok, kis közösségek

Gyülekezeti baba-mama kör (Blatniczkyne Hammersberg-Ganczstuckh Júlia)

Tanítványok a Biblia körül (dr. Korányi András)

A biblióra (dr. Blázy Árpád)

Házi alkalmak (Széll Bulcsú)

Ének- és zenekar a gyülekezeti életben (Bence Gábor)

Evangélikus fűvösök (Johann Gyula)

Evangelizáció és misszió

Evangelizáció (Szeverényi János)

Missziói szempontú gyülekezetépítés (Győri Péter Benjámin)

Gyülekezetépítés az agglomerációban – a piliscsabai evangélikus gyülekezet (Kézdy Péter)

Alpha kurzus (Sándor Frigyes)

Az ÉletMűhely mint a misszió egyik új eszköze (Bójtös Attila)

Kereszt-kérdések (Komlói Erzsébet)

Ádám nem járt biblióra – szabadulás a falak fogságából (Szeverényi János)

Egyéb eszközök a gyülekezetépítésben
Tanítás (dr. Reuss András)

Az imádság szerepe a gyülekezetépítésben (Deme Dávid)

Atmoszféra (Smidéliusz Zoltán)

Az egyháztörténet tanulságai (Keveházi László)

A magyar novellairodalom gyöngyszemei

Isten országa szolgálatában (id. Zászka-liczky Pál)

Az irodalom mint lelki éléskamra (Réz-Nagy Zoltán)

A pénz (Garádi Péter)

Kirándulás, sport (Verasztó János)

Missziói munkaágak

A férfimisszió szerepe a gyülekezetépítésben (Koháry Ferenc)

Börtönből szabadultak egyházközségi reintegrációja (Jánosa Attila)

Cigányokkal vagy cigányok nélkül? (Bakay Péter)

Látogatás, családgondozás

Látogatás (Széll Bulcsú)

Családlátogatás a lelkipásztori szolgálatban (Varga György)

Gyülekezeti diakónia

Imádság és munka (Gregersen-Labossa György)

Lelkipásztori, lelkipásztori beszélgetések
Négyszemközt a szomszédokkal (Sefcsik Zoltán)

Kazuálék

Keresztelés (Gáncs Péter)

„... és megáldotta őket...” (Bence András)

Temetés (Ribár János)

Presbitérium, munkatársak

Presbitérium, munkatársak (Garádi Péter)

Tanulnak a tanítványok (dr. Hafenschér Károly)

A gyülekezeti munkatársképzés tapasztalatai (Szebik Imre)

Munkatársak (Szeverényi János)

Gyülekezetek

Szórványsors hálaadással (Némethné Tóth Ildikó és Németh Pál)

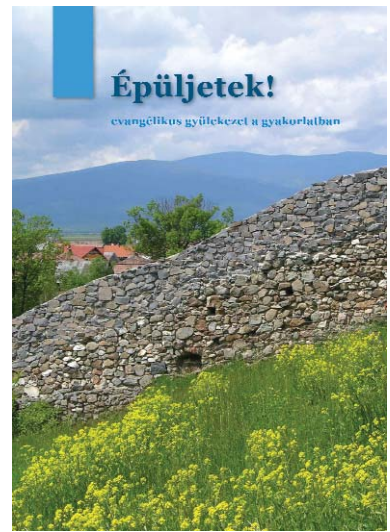
Gyülekezetplántálás kis gyülekezetben (Liptákné Gajdác Mária)

Közepes gyülekezetek (Hulej Enikő)

Gyülekezetépítés nagy gyülekezetben (Bence Imre)

A missziói gyülekezet (Szeverényi János)

Isten családja (Szeverényi János)

Intézmények

Az evangélikus óvodában rejő lehetőségek és a gyülekezetépítés kapcsolata (Lassú Tamásné)

Elszalasztott lehetőségek!? – Az egyházi oktatás hatása a gyülekezetépítésre (Deák László)

Idősgondozás bentlakásos otthonban (Decmann Tibor)

Szeretetotthon (Kalincsák Balázs)

Média

Gyülekezeti hírlevél (Ittész Szilvia)

Miújság?! (Benkóczy Péter)

Misszió a virtuális világban – internet, blog, világháló (Deák László)

A rádiómisszió és a gyülekezetek (Hulej Enikő)

Szociális média – Gyülekezetépítés másképp (Bolla Zsuzsanna)

Kapcsolatok

Kapcsolatok – missziós szervezetek (Lupták György)

Társadalmi kapcsolatok (Gregersen-Labossa György)

Kiadó:

Evangélikus Missziói Központ – Magyar Evangélikus Rádiómisszió és a Magyarországi Evangélikus Egyház missziói bizottsága, 2012

Megrendelhető az Evangélikus Missziói Központnál:

1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38–40.
Tel./fax: 06 1 400 30 57
e-mail: evmis@lutheran.hu

Megjelent!

A CD-n meghallgatható tizenhat, sokak által ismert dal a szövegek, illetve a dallamok szerzőinek saját előadásában.

Járom a zarándok útjait; Uram, te már megvívta; Megszólított, hogy legyek tanítványa; Kenyér és bor az asztalon; Élet jó kenyere én vagyok; Megszámolta, számon tartja hajam szálaikat; Pál apostol; Tamáska; Meríteniék; Leonard Cohen: Halleluja; Esküvői dal; Sose mondtad azt magadról; Elmesélném neked; Itt felejtettek metszés után; Fénylik a hajnal; Lábad előtt

A CD-ket célszerű a kiadónál, jutányosabb áron megrendelni a következő lehetőségek egyikén:

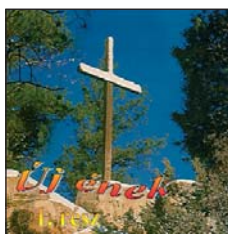
Evangélikus Missziói Központ:
1164 Budapest, Batthyány Ilona utca 38-40.

Tel.: 06 1 400 3057

(munkanapokon 8 és 12 óra között)

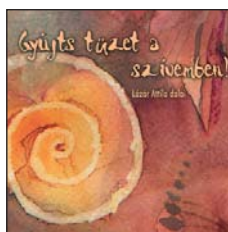
e-mail: emvism@lutheran.hu

Zenés-énekes CD-k az Evangélikus Missziói Központ – Magyar Evangélikus Rádiómisszió kiadásában

Új ének 1.

Az első Új ének énekeskönyv tartalmaz válogatást e kiadvány.

Gyűjts tüzet a szívedben!

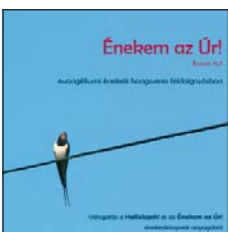
Lázár Attila második albumán megtalálható néhány klasszikussá nemesült szerzeménye is, mint a *Kegyelmed*, *Úr Jézus*; *Van egy név*; *Kész az én szívem* vagy az *Ahol az élet vize árad*.

Szeretetedről énekek

Hangszeres feldolgozás az evangélikus énekeskönyv legismertebb énekeiből fuvola, fagott, hegedű, valamint billentyűs és ütőhangszerek közreműködésével.

Többek között: *Ím, járszad mellett*; *Jézus, te égi szép*; *Szelíd szemed*, *Úr Jézus*

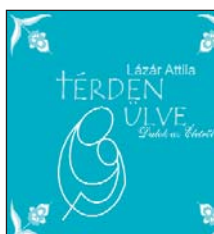
Énekem az Úr!

A CD-n a *Hallelujah!* és az *Énekem az Úr!* énekeskönyvek anyagából válogatott evangéliumi énekek hallhatók, hangszeres feldolgozásban. Ízelítő: *Hinni tanítás*, *Uram*; *Nagy Istenem*; *Amint vagyok*; *Ó, mi hű barátunk Jézus*

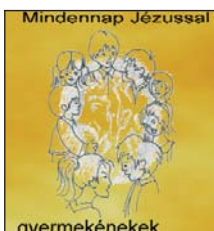
Örömmel, békén hadd megyek...

A Pesthidegkúti Evangélikus Kórus lemezének anyaga temetési alkalmakon megszólaltatható ének- és orgonadarabokból, gyászolók számára Isten vigasztalását közvetítő művekből áll.

Térden ülve - dalok az Életről

Lázár Attila igényes és biblikusan ihletett dalait tartalmazza a CD-lemez.

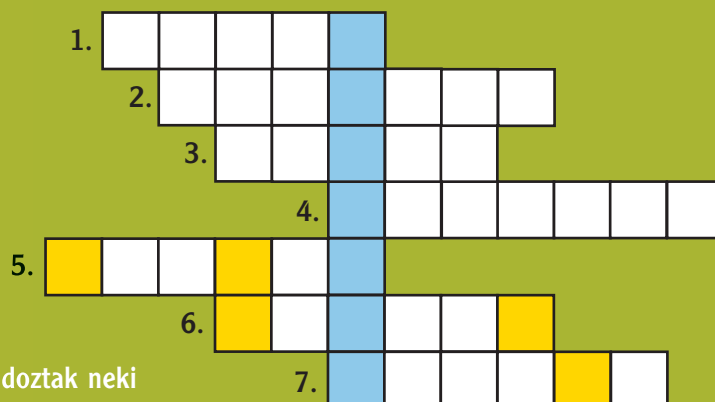
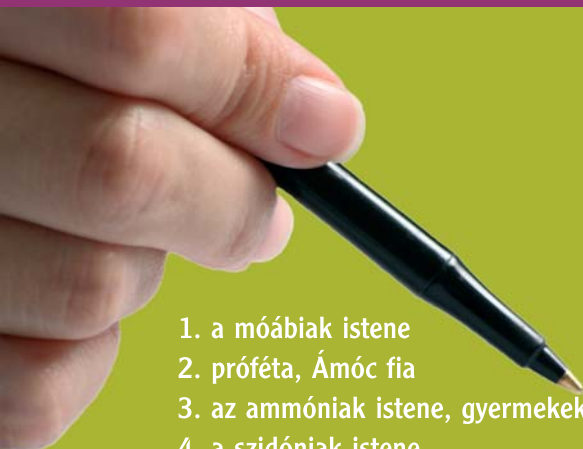
Mindennap Jézussal - gyermekénekek

A CD-n Győri Gábor gyermekénekei hallhatók az orosházi Sámuel csoport közreműködésével.

Rejtvény

1. a móábiak istene
2. próféta, Ámóc fia
3. az ammóniak istene, gyermekeket is áldoztak neki
4. a szidóniak istene
5. az Ószövetségben Isten egyik neve, melynek jelentése: 'Isten'
6. az Ószövetségben Isten neve, melynek jelentése: 'Úr'
7. város, melynek lakói a próféta figyelmeztetésére megtértek

A megfejtés a függőleges (kék) sorban az egyik ismert ószövetségi király neve, illetve Isten „igazi” neve, ahogyan Ő maga bemutatkozott, mely a sárgával jelölt kockákba kerülő betűkből kirakható.

A megfejtéseket az Evangélikus Missziói Központ postacímére kérjük beküldeni:
1164 Budapest Batthyány Ilona u. 38–40.

Megszámolta, számon tartja

G am D C G D

Meg-szá-mol-ta, szá-mon tart-ja ha-jam szá-la-it, így sze-ret az én jó A-tyám..

5 hm em am C D C G

Ál-dá-sá-val kí-sér en-gem, itt van én-ve-lem, így sze-ret az én Is-te - nem!

9 D G D D G D

Hogy-ha fé-lek, min-dig ar-ra gon-do-lok: sze-re-te - ted fé-nye új-ból fel-ra-gyog!
Át - ö-lsz, és át - ö-l-el-lek, Jé-zu-som, meg-vi-gasz-talsz, el-száll minden bá-na - tom.

13 em C D em C G

O-lyan jó, hogy így ve-zet ka - rod, O-lyan jó, hogy gyer-me-ke-d va - gyok!

A 3. sor kánonszerűen énekelhető.
Szöveg és dallam: Győri Gábor

Imádkozzunk a Hazáért többet!

Bűnbánó ima Magyarországért, Nehémiás példáján

Uram, Te megadtad Nehémiásnak a bűnbánat lelkét. Meghallgattad szívből jövő imáját és megengedted, hogy szeretett városát, Jeruzsálemet felépítse romjaiból, helyreállíthatta az igaz Isten tiszteletét a templomban. Kérünk, hogy magyar hazánkban is adj bűnbánatot, bölcsességet vezetőinknek, hogy Neked tetsző módon épüljön fel ez a kis ország!

Drága Mennyei Atyánk! A trianoni tragédia után népünk nem Hozzád kiáltott, hanem idegen eszméket fogadott be. Később arra tanítottuk gyermekeinket, hogy nincs Isten, Téged a mammon bálványára cseréltünk. Gyermeinket ma nem oktatjuk hittanra, nem ismerik a Tízparancsolatot.

Uram, hisszük, hogy Te az élet Istene vagy, mégis megöljük megfogant gyermekeinket. Hiszük, hogy Krisztus vére elégséges ahhoz, hogy még ezt is megbocsásd nekünk, és új életet kezdhessünk. Bocsásd meg azoknak a képviselőknek bűnét, akik szorgalmazzák a homoszexuális párok házasságkötésének és a fiatalok meddővé tételének törvényesítését.

A gyermekszüléshez fájdalmakat adtál, de örömet is, ami elfeledtetni a fájdalmat, mégsem a Te ígéreteid kecsegtetőek a nők számára, hanem a karrier, a hatalom.

A férfiaknak pedig a fáradtsággal szerzett munkához ígértél áldást, ők pedig munka nélkül akarnak meggazdagodni.

Kivesszük a munkát a parasztok kezéből, megszűnnek a baromfiudvaraink, zöldségeskertjeink, nagy bevásárlóközpontokba járunk vasárnaponként a templomok helyett. Ezek lettek áldozóhalmaink, ami

utálatos előttd. És mi mégis ott érezzük jól magunkat a bálványaink között. Uram, bocsásd meg ezt nekünk!

Eladjuk energiaforrásainkat és élelmiszeriparunkat, külföldiek palackozzák a vizet nekünk, cselédekké váltunk. Félünk új urainktól, alázatoskodunk, nehogy elvegyék a munkánkat. Hatalmas beruházásokra költjük pénzünket, ugyanakkor meglévő vasútjaink felszámolása történik, ami lehetetlenné teszi megszokott útjainkat, olcsó szállításainkat. Pedig Te sáfároknak teremtettél minket, a magyar föld sáfárainak. Bocsásd meg hitetlenségünket, adj hitet, bölcsességet, hogy Téged keressünk!

Hálát adunk a Bibliáért, hogy naponta tudakolhatjuk akarodat. Kérünk, hogy ítéletedet fordítsd el tőlünk! Tudjuk, hogy Te támasztasz és döntesz le királyokat, államférfiakat. Kérünk, adj olyan vezetőket, akiknek istenfélelmük van! Add meg, hogy Krisztus országa lehessünk, Őt imádjuk, és engedelmes szívvel fogadjuk a Te igédet! Kérünk, adj szívünkbe hazaszeretetet, hogy meglássuk azokat az ajándékokat, amelyeket adtál a magyar népnek!

Hálát adunk a maradékért, akik hozzád kiáltanak, akik nem veszik el gyermekeiket, akik megtartják a vasárnapot, és veled együtt megpihennek, Téged dicsőítenek.

Nézz le ránk, Urunk, és szánd meg a magyar népet! Szent Fiaid érdeméért kérünk, áldj meg bennünket, mert a Te áldásod nélkül minden hiábavalóvá lesz. Ámen.

• JUDÁK ENDRE
(forrás: Facebook)

Imádkozzunk!

„Imádkozni nem *kell*, hanem *szabad*.” (Ordass Lajos)

Dicsérjük és magasztaljuk Istent,
– mert rajta kívül nincs más szabadító,

– mert szeretetből, szeretetre, vele való közösségre teremtett bennünket,
– mert úgy szerette a világot, hogy egyszülött fiát adta érte!

Valljuk meg,
– hogy életünkben sokszor nem neki adjuk az első helyet,
– többnyire akkor szólítjuk meg, amikor szükségünk van rá, amikor rosszul mennek dolgaink,
– imádságaink nagyjából kéresek, a hála és a dicséret hátterbe szorul!

Adjunk hálát,
– mert Ő nem feledkezik meg rólunk,
– mert hűtlenségünk ellenére is hűséges,
– hogy Krisztusban elérhetővé tette magát, és bátran megszólíthatjuk!

Könyörögjünk...
– imádságos lelkületért, erős hitért,
– ébredésért, gyülekezeteink megújulásáért,
– a Keresztyén Orvosok Magyarországi Társaságának és a Magyar Kékkereszt Egyesület kórházának szolgálatáért!

• A. L.

A Missziói Központ hírei

A missziói lelkész szolgálatait és egyéb események

AUGUSZTUS

- **Közös asztal** konferencia Nyírteleken
- **A gyülekezet a világ reménysége** – igehirdetés a Balaton-NET konferencián, Balatonszemesen
- Igehirdetések a répcelaki gyülekezet konferenciáján, Révfülpön

SZEPTEMBER

- Evangelizáció a felvidéki Felsőpatonyban
- Ökumenikus imareggeli
- Igehirdetés családi napon, Tésen
- **Imaközösség, együtt imádkozás** – előadás a pasaréti református gyülekezet Dávid ifjúsági körében
- **Hogyan lehet szinkronba hozni gyülekezeteink befogadóképességét a missziói munkaágaink tevékenységével?** – előadás a pesti egyházmegegye lelkési értekezletén, Rákoskeresztúron
- **A zsidó ünnepek keresztyén jelentősége** – Avi Snyder előadása az Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület őszi sorozatán
- **Favágástól a halottak feltámasztásáig** – előadás a győri gyülekezet révfülpői hétvégén
- **Keresztyén misszió a Kárpát-medencében** – előadás a Magyar Alkotók és Gondolkodók Társaságában (MAG) a Magyarok Házában, Budapestben
- **„Én vagyok az út, az igazság és az élet”** – evangelizáció a nyíregyházi Emmaus gyülekezetben

OKTÓBER

- EBBE-alkalom
- MEÖT-lelkészkonferencia bizottsági ülése
- Esti beszélgetés a Roma Galériában
- Hazatérés – országos evangelizáció a Deák téri templomban
- Missziói nap a MEÖT missziói bizottságának szervezésében Vácon; igehirdetés római katolikus misén, szolgálat a fegyházban, ünnepi istentisztelet az evangélikus templomban
- **Lelki megújulás – Az újraevangelizáció szükségessége és lehetőségei** – előadás Csurgón, ökumenikus konferencián
- Vakmissziós munkatársak őszi értekezlete Oroszországban. Munkaági vezető: Lázárné Skorka Katalin

- Igehirdetés a Rózsák terei evangélikus kollégiumban rendezett cigánymissziós napon
- Igehirdetés az Ez az a nap! rendezvényen a Papp László Sportarénában
- **Kutyából nem lesz szalonna (?)** – előadás Fehérgyarmaton
- Igehirdetés az Egység a Szentlélekben ökumenikus rendezvényen Pestszentimrén
- A Reménység Fesztivál kiértékelő megbeszélése

ELŐZETES A 2013. ÉV ORSZÁGOS MISSZIÓI ESEMÉNYEIBŐL

- január 6–13. Aliansz imahét
- január 20–27. Ökumenikus imahét
- február 9–17. A házasság hete
- február 25–26. Aliansz teológiai műhely, Piliscsaba
- március 4–11. ProChrist evangelizáció
- március 19–20. missziói konzultáció, Piliscsaba
- május 11. egyházkerületi missziói nap
- június 30.– július 3. országos missziói konferencia, Piliscsaba
- július 21–27. vaktábor, Piliscsaba
- augusztus 21–25. Balaton-NET, Balatonszemes
- október 12. országos evangelizáció, Deák tér

EVANGÉLIKUSOK KÖZÖSSÉGE AZ EVANGÉLIUMÉRT (EKE):

- **ifjúsági hétvégék:**
február 1–3.; 15–17. Piliscsaba
november 8–10.; 22–24. Piliscsaba
- **ifjúsági hét:**
július 22–27. Piliscsaba
- **házas párok családi hétvégéje:**
március 8–10.; október 4–6. Piliscsaba
- **családosi hét:**
július 8–13. Piliscsaba
- **hitmélyítő héte:**
március 15–17. Piliscsaba
- **hitmélyítő hét:**
augusztus 5–10. Piliscsaba
- **csendes napok:**
április 13.; szeptember 28. helyszín: még kérdéses

Derű

„A vidám szív a legjobb orvosság, a bánatos lélek pedig a csontokat is kiszáritja.”

(Példabeszédek könyve 17,22)

Egy magyar szakos tanárnő, Szabó Ila gyűjtéséből.

- Éva a tudás és a bűnbeesés fájának gyümölcséből evett.
- A tíz csapás egyike: a bor vízzé válik.
- Ne ölj, ne lopj, ne garázdálkodj!
- Bábel tornyának története: El akarták érni az eget, Istenhez közel akartak kerülni, de Isten félt tőlük, és megvakította és megsüketítette őket.
- A vízőzön története: Isten megharagudott a zsidókra, mert megrongálták, amit Ő felépített.
- Egy holló visszatért egy babérlevéllel a csőrében.
- Az emberek tornyot építettek, de összeveszték a szakemberek, ezért Isten azzal sújtotta őket, hogy más nyelven beszélt mindenki.
- A tizedik parancsolat: Ne akard barátod fele vagyonát!

Református lelkésznőtől kaptuk:

Kisfiam ül az asztalnál és húsvéti énekünket éneklí a maga módján: Krisztus megtámadott... hejehuja! Eredeti verzió: Krisztus feltámadott... halleluja!

Hildebert de Lavardin (1056–1133)

Ének az Istenséghez (részlet)

Alpha s Ómega, nagy Isten,
Héli, Héli, én Istenem!
Kinek szeme mindent-tudás,
erőd mindentbíró csudás,
kinek léted a legfőbb jó,
s műved minden, ami még jó.
Mindenen allul és föllül,
mindenben s mindenen kívül;
mindenben, de nem bezárva,
mindenen kívül, s nem árva,
minden fölött, s nem toronyban,
minden alatt, s nem elvontan;
föllül, s mindig elnökölve,
allul és mindent emelve,
kívül, s mindent egybeöltve,
bellül, és mindent betöltve.
Bellül, soha nem szorulván,
kívül, soha szét nem hullván;
föllül, és semmise támaszt,
allul, s semmi súly nem fásaszt.
Nem mozdulsz és mindent mozgatsz,
helyet foglalsz, s nem foglaltatsz;
időt váltasz, s nem változol,
utat rögzítsz, s nem utazol.
Külső erő s szükségesség
nincs, hogy lényed cserélhessék.
Ami nekünk holnap s tegnap,
neked örök most és egy-nap;
örökös ma és egyetlen,
oszthatatlan, véghetetlen,
hol mindent előre láttál,
mindent egyszerre csináltál,
s mintájára nagy lelkednek
formát szabsz az elemeknek.

Fordította: Babits Mihály

**A 2012.
ÉV IGÉJE**

***Jézus Krisztus mondja: „Elég neked az én kegyelmem,
mert az én erőm erőtlenség által ér célhoz.” (2Kor 12,9a)***

Partnereink:

